

Արմ.

2-5593a

2-5593a

ԲԳԳՐ ՔԱՂՈՔԵԿԵՆ ՎՈՐԶՈՒԹԵՐՆ

355.23

Բ-27

Ծ Ր Ա Գ Ի Ր

Գնդային դպրոցների ուսանողների, 2-րդ սարգա
ծառայության կարմիր բանակայինների յեզ
սեխնիկական գործառնների կարմիր բա-
նակայինների հետ սարգոյ Բաղանա-
կան պարապմունքների

1932—33 ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐՎԱ ԷՍՄԱՐ

355.23

Բ-27

ՄԱՅ. № 21510

Ռ Ա Զ Մ Է Ր Ա Տ Բ Ա Ժ Ի Ն

Պ Ե Տ Է Ր Ա Տ

1932

Յ Ե Ր Ե Վ Ա Ն

ԾՐԱԳԻՐ՝ 1932—33 ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐՈՒՄ-4 MAR 20 1910
 ԴՊՐՈՑՆԵՐԻ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ, 2-ՐԴ ՏԱՐՎԱ ԾԱՌԱՅՈՒ-
 ԹՅԱՆ ԿԱՐՄԻՐ ԲԱՆԱԿԱՑԻՆՆԵՐԻ ՅԵՎ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԶՈ-
 ՐԱՄԱՍԵՐԻ ԿԱՐՄԻՐ ԲԱՆԱԿԱՑԻՆՆԵՐԻ ՀԵՏ ՏԱՐՎՈՂ ՔԱ-
 ՂԱՔԱԿԱՆ ՊԱՐԱՊՄՈՒՆԻՔՆԵՐԻ

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՈՐԻՇՆՏԻՐ ՊԼԱՆ

1. Զմեռային օրացմ

1	Կարմիր բանակի խնդրներն ու կազմակերպությունը	8 ժամ
2	Տեխնիկական ԲԳԿԻ-ում	4 »
3	Պոլիտարիտի գիտատեսության և խորհրդային պետությունը	2 »
4	Ազգային քաղաքականությունը	6 »
5	Տնտեսության կապիտալիստական և սոցիալիստական սխե- մանը	6 »
6	Սոցիալիստական դեմոկրատիայի գլխավոր գլխի	16 »
7	ՀԱՄԻՆ (ռ)	10 »
8	ԽՍՀՄ-ի չեզոք պատերազմներն են լինում	6 »
9	ԽՍՀՄ-ի պատերազմական շրջանակներում	10 »
10	Միջազգային հեղափոխական շարժումը և կոմիտեները	10 »

Ընդամենը՝ 78 ժամ

Կարմիր բանակի մարտական սեղան 6 ժամ

Ընթացիկ քաղաքականությունը 20 »

Կրկնական և սպորտական պարապմունքներ 16 »

Ընդամենը՝ 42 ժամ

2. Ամառային օրացմ

ա) ուսանողների համար

1	Հիմնական թեմաների կրկնությունը	35 ժամ
2	Ընթացիկ քաղաքականությունը	50 »

Ընդամենը՝ 85 ժամ

ա) կարմիր բանակայինների համար

1	Հիմնական թեմաների կրկնությունը	25 ժամ
2	Ընթացիկ քաղաքականությունը	35 »

Ընդամենը՝ 60 ժամ

012

233

Պետական տպարան

Պատվեր 3573 Հրատ. № 2437 Գրավյա 6006(բ) Տպրած 1000

Հանձնված է արտադրության 27 նոյեմբերի 1932 թ.
 Ստորագրված է տպագրության 10 դեկտեմբերի 1932 թ.

40765-60

I. ԿԱՐՄԻՐ ԲԱՆԱԿԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ ՈՒ ԿԱԶՄՈՒՅՑՈՒՆԸ

ա) Թեմայի բովանդակությունը

1. ԿԱՐՄԻՐ ԲԱՆԱԿԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ (2 ժամ)

1. Կարմիր բանակը—սյրոլետարական դիկտատուրայի բանակն է, ԽՍՀՄ-ում սոցիալիզմի պահակը: «Կարմիր բանակը հանդիսանում է աշխատավորության՝ աշխարհում առաջին և միակ հայրենիքի՝ սրբոլետարական պետության զենքը: Նա կոչված է ապահովելու և պաշտպանելու ԽՍՀՄ անկախությունն ու սոցիալիստական շինարարությունը սոցիալիզմի և սրբոլետարական հեղափոխության բոլոր թշնամիների հարձակումներից» (ԲԳԿԻ Դաշտային կանոնադրելից):

Բոլոր կապիտալիստական յերկրներում «բանակը ճնշում է բանվորներին, ծառայում է վորպես հենարան տիրողների համար: Իտարբերությունն աղբյուրի բանակներից, մեր Կարմիր բանակն այն առանձնահատկությունն ունի, վոր նա հանդիսանում է սրբոլետարիատի դիկտատուրայի հաստատման զենքը, բանվորներին և գյուղացիներին կապիտալիստների և կալվածատերերի լծից ազատագրելու զենքը» (Ստալին): Կարմիր բանակի սկզբնավորությունը, վորպես Հոկտեմբերյան հեղափոխության բանակի, նրա կոփումն ու աճումը քաղաքացիական պատերազմի տարիներին, սրբոլետարական դիկտատուրայի, ԽՍՀՄ-ում սոցիալիզմ կառուցելու համար ոտարերկրյա և ուսական կապիտալիստների ու կալվածատերերի դեմ մղած մարտերում: Կարմիր բանակը սո-

ցիւրիղմի պահակն և ԽՍՀՄ-ում, խորհրդային իշխանության խաղաղության քաղաքականության հենարանը:

Կարմիր բանակի անխզելի կապն աշխատավորության հետ—ապացույցն և Կարմիր բանակի դասակարգային եյու-
թյան, վորը պայքարում և աշխատավորության շահերի հա-
մար, սոցիալիզմի համար: «Հին ժամանակներում, և հենց
հիմա յեւ կապիտալիստական յերկրներում ժողովուրդը վա-
խենում և և շարունակում և վախենալ բանակից: Բանակի
և ժողովրդի միջև դոյություն ունի պատենչ, վորն անջրպե-
տում և բանակը ժողովրդից: Մեզ մոտ ընդհակառակը, ժո-
ղովուրդն ու բանակը կաղմում են մի ամբողջություն, մի բն-
տանիք... Այդպիսի բանակը կունենա ամենամոտը թիկունք,
այդպիսի բանակն անդարտելի յե» (Ստալին):

2. Կարմիր բանակը— համաշխարհային հեղափոխության
բանակն և: Ինտերնացիոնալ (միջազգային). բնությւնը Կարմիր
բանակի խնդիրների, վորը պաշտպանում և միջազգային պրո-
լետարիատի սոցիալիստական հայրենիք ԽՍՀՄ սահմանները
իմպերիալիստների հարձակումներից:

«Կապիտալիստական յերկրներում բանակները սովորա-
բար դաստիարակվում են ուրիշ պետությունների նկատմամբ
ատելության վողով, ուրիշ յերկրների բանվորների և դյու-
ղացիների նկատմամբ ատելության վողով... Մեր Կարմիր
բանակի ուժը նրանումն և, վոր նա իր ծննդյան առաջին իսկ
օրից դաստիարակվում և խտրնացիոնալիզմի վողով, բոլոր
յերկրների բանվորների նկատմամբ սիրո և հարգանքի վողով,
յերկրների միջև խաղաղություն պահպանելու և հաստատելու
վողով... Ինտերնացիոնալիզմի վողով դաստիարակված մեր
բանակը անհամար թվով բարեկամներ ու դաշնակիցներ ունի
աշխարհի բոլոր մասերում» (Ստալին):

«Կարմիր բանակը հանդիսանում և համաշխարհային պրո-

լետարական հեղափոխության զինված ուժերի ավանդարդը»
(Ստալին):

3. Համկ(բ)կ— Կարմիր բանակի կազմակերպիչն ու
առաջնորդն և: Պրոլետարական զիկտատուրայի ղեկավար
ուժ—Համկ(բ)կ—կազմակերպիչն ու առաջնորդն և Կարմիր
բանակի: «Կուսակցությունը պարծենում և վոր նրան հաջող-
վեց բանվորների և դյուղացիների ոգնությամբ ստեղծել աշ-
խարհում առաջին Կարմիր բանակը, վոր մեծագույն մարտե-
րում պաշտպանել և բանվորներին և դյուղացիներին: Կու-
սակցությունը պարծենում և, վոր Կարմիր բանակին հա-
ջողվեց պատվով անցնել մեր յերկրի բանվոր դասակարգի
և դյուղացիության ներքին և արտաքին թշնամիների դեմ
ծղած դաժան մարտերի ծանր ճանապարհը, վոր նրան հաջող-
վեց ձեռնորվել վորպես մեծագույն մարտական հեղափոխա-
կան ուժ՝ իսպրսաի բանվոր դասակարգի թշնամիների և ի
ուրախություն բոլոր ճնշվածների և ստրկացվածների» (Ստա-
լին): Լենինի, Ստալինի և կուսակցության Կենտկոմի ղերը
Կարմիր բանակի ստեղծման, քաղաքացիական պատերազմի
տարիներին նրա ղեկավարության և հաղթանակների ապա-
հովման գործում: Կուսակցական գորահավաքները և կոմու-
նիստների դերը քաղաքացիական պատերազմի տարիներին:
Կուսակցության Կենտկոմի և ընկ. ղեկավարությունը Կար-
միր բանակի նկատմամբ ժամանակակից շրջանում:

II. ԻՆՉՊԵՍ Ե ԿԱՌՈՒՑՎԱԾ ԿԱՐՄԻՐ ԲԱՆԱԿԸ

1. Կարմիր բանակի համալրման դասակարգային հի-
մունքները: «Ձեռքը ձեռքին ԽՍՀՄ պաշտպանությունն իրա-
դրծվում և միայն աշխատավորների կողմից» (պարտադիր
զինվորական ծառայության մասին օրենքից): Անհարազատ
տարրերին Կարմիր բանակ չթողնելը, Կարմիր բանակային

գործամասերի դասակարգային միաձուլութունը—ԲԳԿԲ մարտունակութեան հիմքն է. Կարմիր բանակը բանվորների և գյուղացիների զինված միութիւնն է բանվոր դասակարգի ղեկավարութեամբ: Կարմիր բանակի դասակարգային միաձուլութեան ամրացումը սոցիալիստական շինարարութեան վիթխարի հաղթանակների և հաստատուն սլոգանատարական, բայց և իսկյան ղեկավարութեան հիման վրա:

Յուրաքանչյուր կարմիր բանակայինի պարտականութիւնն է—ամեն կերպ ամրացնել Կարմիր բանակի շարքերի դասակարգային միաձուլութիւնը: Յուրաքանչյուր կարմիր բանակային պետք է հայտնաբերի խորը դասակարգային աչալըջութիւն, յերևան հանի և մերկացնի բանակ սողոսկած դասակարգային խորթ տարրերին և անհաշտ հակահարված տա դասակարգային թշնամու յեղույթներին:

2. Լենինյան ազգային քաղաքականութեան իրազարծումը Կարմիր բանակում: «Մեր բանակը հանդիսանում է ժողովուրդների միջև յեղբայրութեան բանակը, ճնշված ժողովուրդներին ազատագրելու բանակը, մեր յերկրի ժողովուրդների ազատութիւնն ու անկախութիւնը պաշտպանելու բանակը... Սովորաբար բանակները դաստիարակվում էին շովինիզմի վոգույ, հափշտակողականութեան վոգույ, ուրիշ ժողովուրդներին հպատակեցնելու վոգույ... Մեր բանակն արմատապես տարբերվում է զաղութային ժողովուրդներից: Նրա ամբողջ ելութիւնը, նրա ամբողջ կառուցվածքը հիմնվում է մեր յերկրի ժողովուրդների միջև բարեկամութիւնն ամրացնելու վրա, ճնշված ժողովուրդներին ազատագրելու գաղափարի վրա, Խորհրդային Միութեան մեջ մտնող սոցիալիստական հանրապետութիւնների ազատութիւնն ու անկախութիւնը պաշտպանելու գաղափարի վրա... Դրանումն է գրավականն այն բանի, վոր մեր բանակը կրիտիքական մո-

ժենտին մեծագույն աջակցութիւն կդնի մեր անձայրածիր յերկրում բնակված բոլոր և ամեն տեսակի աղղութիւնների միլլիոնավոր մասսաների կողմից» (Ստալին):

Կարմիր բանակի աղղային զորամասերը: Աշխատանքը կարմիր բանակային զորամասերի աղղային փոքրամասնութիւնների միջև:

Յուրաքանչյուր կարմիր բանակային պարտավոր է ամրացնել բոլոր աղղութիւնների աշխատավորների մարտական զաչինքը Կարմիր բանակի շարքերում, անհաշտ պայքար մղի մեծապետական շովինիզմի, տեղական նացիոնալիզմի և հրեատեյութեան (անտիսեմիտիզմի) արտահայտութիւնների դեմ:

3. Կարմիր բանակի կազմութիւնը: Յերկրային (տիրիտորիալ) սիստեմի դերը ԽՍՀՄ գինված ուժերի շինարարութեան գործում: Յերկրային սիստեմի յայն և հետևողական կիրառման հնարավորութիւնները միայն Խորհրդային Միութեան պայմաններում: ԲԳԿԲ կաղբային զորամասերի հատուկ պատասխանատու դերը իմպերիալիստների կողմից ԽՍՀՄ վրա հարձակման դեպքում:

Սոցիալիստական արդյունաբերութեան աճման և գյուղատնտեսութեան սոցիալիստական վերակառուցման նշանակութիւնը յերկրային շինարարութեան համար:

Ընդհանուր պարտադիր զինվորական ծառայութիւն: Կարմիր բանակի համալրման սիստեմը, ծառայութեան ժամանակամիջոցները: Մինչդիմանակոչային պատրաստութիւն, իսկական զինվորական ծառայութիւն, պահեստում դնելու, արտագործային պատրաստութիւն: Աշխատավորութեան ռազմական պատրաստութիւնը և Կարմիր բանակի ռեզերվ—Պաշտպանութեան ղեկը:

III. ՊԵՏԿԱԶՄԸ ՅԵՎ ԿՍՐԳԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆԸ ԲԳԿԲ-ՈՒՄ:

(2 ժամ)

1. Կարմիր բանակի պետերի կազմը: Կառավարության բանակների սպայության դասակարգային կազմի արմատական տարրերությունը ԲԳԿԲ հրամանատարների և քաղաքական տարրերության կազմից: Կարմիր բանակի սկիզբի համայնական սկիզբները: Ռազմա-ուսումնական հիմնարկները ԲԳԿԲ-ում: Կարմիր բանակային զերակետիկ ծառայության թողնելու և ուղղա-ուսումնական հիմնարկներն ընդունելու կարգը: Պետկազմի (կրտսեր, միջին, ավագ և բարձր) դերը մարտական ու քաղաքական պատրաստությունն ամրացնելու, յերկաթե զինվորական կարգապահությունն ամրացնելու: Հրամանատարը—«իր զորամասի վրձնական, հաստատամիտ, համարձակ և մարտական ղեկավարն է» (ԲՅՎՆԵՐԻ քարտուղարների 3-րդ համարանակային խորհրդակցության վորոշումներից): Հրամանատարը—բարձր որինակ է հանդիսանում կարգապահության և իր ուստորադրյալների նկատմամբ խստապահանջության: Հրամանատարի կարգադրությունների անսուղծելի կատարում—ԲԳԿԲ կարգապահության հիմքն է:

Միահրամանատարությունը—Կարմիր բանակի ամրացման հիմնական սկզբունքն է: Քաղաքականները, կոմիսարները, զենքի հրամանատարի քաղաքականները:

Գունդ, զիմիտիա, կորպուս, մարզ, մարզային Հեղ. Ռազմ. խորհուրդ: ԽՍՀՄ Հեղ. Ռազմ. խորհուրդ: Ռազմածովային ժողկոմ ընդ. վորոշիլովը—Կարմիր բանակի քայլերիկյան առաջնորդն է: ԽՍՀՄ Ռազմածովային ժողկոմ և Հեղ. Ռազմ. խորհուրդի նախագահի տեղակալ և ՊՈԼԻՒ-ի պետ՝ ընդ. Գա-մարնիկի կենսազրույթությունը:

2. Կարգապահությունը ԲԳԿԲ-ում: Կարմիր բանակի կառավարման կենտրոնացումը: Յերկաթե զինվորական կարգապահությունը—Կարմիր բանակի մարտական շարժության հիմքն է: Կարգապահության դասակարգային ելույթները ԽՍՀՄ-ում, նրա ապրքերությունը բուրժուական բանակների կարգապահությունից: Լենինը Կարմիր բանակի կարգապահության մասին—«Եվ ամբողջապես և անձնվրաբար չի ոգնում Կարմիր բանակին, բոլոր ուժերով չի պաշտպանում կարգն ու կարգապահությունը նրանում, նա—դավաճան և և մատնիչ»: Կարգապահության նշանակությունը մարտական պարագայում: «Եկե՛ք մտածենք այն մասին, թե ինչն էր վերջիվերջո ընկած այն բանի խորը հիմքում, վսր այդպիսի պատմական հրաշք տեղի ունեցավ, վսր թույլ ուժասպառ յեղած, հետանաց յերկրը հալվեց ալյսարհի ամենահարուստ յերկրներին, ապա սենք կտեսնենք, վսր այդ—կենտրոնացումն էր, կարգապահությունը և շլուծած անձնվրությունը» (Լենին): Յերկաթե զինվորական կարգապահության վճռական նշանակությունը խաղաղ պայմաններում (ներքին կարգ ու կանոնում, ուսուցման մեջ, տեխնիկայի խնամման գործում և այլն): վորպես ԲԳԿԲ մարտունակության կարևորագույն պայման: Անկարգապահությունը—հիմնական պատճառն է վթարումների, ջարդվածքների, դժբախտ պատահարների:

«Կարգապահություն և կազմակերպվածություն—այն խոսքերը, վորոնք պետք է ամբողջապես համակեն մեր կյանքը: Կարգապահություն և կազմակերպվածություն աշխատանքում, կենցաղում, ուսուցման մեջ, իր հետ ունեցած փոխհարաբերության մեջ, փողոցում, հասարակական վայրերում իրեն պահելում, հանդստի ժամանակ—ամեն տեղ և ամենուրեք կարգապահություն և կազմակերպվածություն»:

Դրանք մեզ պետք են ինչպես ող» (Վորոշիլով) :

Հրամանատարի պարտականությունն է—անշեղորեն պահանջել զինվորական կարգապահության ճիշտ պահպանում և վճռականապես պայքարել կարգապահության ամենանվազ խախտումների դեմ : Հրամանատարի իրավունքները զորամասում կարգապահությունն ամրացնելու գործում : Կարգապահական տուժերը, խրախուսանքները, պարգևները :

«Յուրաքանչյուր կարմիր բանակային պարտավոր է խնստորեն և անշեղ հեղափոխական կարգապահություն պահպանել և անառակելիորեն կատարել հրամանատարի բոլոր հրամանները» (Կարմիր բանակայինի հանգիսավոր խոստումից) :

Կարմիր բանակայինի պարտականությունները ռազմական գաղտնիքը պահելում :

IV. ԿՈՒՍԲԱՆԱՇՆԱՏԱՆՔԸ ԲԳԿԻ-ՈՒՄ (2 Ժամ)

1. Կուսակցական քաղաքական աշխատանքը ԲԳԿԻ-ում : Քաղաշխատանքը Կարմիր բանակում—դենք է Կարմիր բանակի դասակարգային միաձուլության և սոցիալիստական լուսավորության համար : Կարմիր բանակն առաջնակարգ քաղաքական դպրոց է : Կուսակցական—քաղաքական աշխատանքը—ԲԳԿԻ մարտունակության ամրացման դեմքն է : Կուսակցությունն է ղեկավարում քաղաշխատանքը Կարմիր բանակում :

Կուսակցական քաղաքական աշխատանքը ԲԳԿԻ-ում վորպես մարտիկներին կուսակցության գլխավոր գծի շուրջ համախմբելու, ուսուցման տեմպերն ու վստակը բարձրացնելու գնը : Կուսակցական—քաղաքական աշխատանքի կազմակերպումը : Պետկադմի դերը կուսքաղաքական աշխատանքներում : Քաղմարմինները վորպես կուսքաղաշխատողների դեկավարներ և կազմակերպիչներ ԲԳԿԻ-ում : ԲԳԿԻ Քաղաքա-

կան վարչությունը : ԲԳԿԻ Քաղվարչության պետ՝ ընկ. Գա-մարնիկը :

Կոմունիստական բջիջները Կարմիր բանակում և նրանց աշխատանքը : Կոմյերիտական կազմակերպությունները Կարմիր բանակում և նրանց աշխատանքը :

Կոմունիստների և կոմյերիտականների խնդիրները վորպես ուսուցման և կարգապահության մեջ առաջավորների : ԲԳԿԻ կոմունիստները—Համկ(բ)Կ մարտական ջոկատն են, վորոնք պայքարում են կուսակցության գլխավոր գծի համար՝ ընդդեմ ոպորտունիզմի բոլոր տեսակներին : Կարմիր բանակայինի խնդիրները բջիջի նկատմամբ և կուսակցության ու կոմսոմոլի մեջ մտնելու կարգը :

Քաղաքական պարագմունքները—Կարմիր բանակայինների քաղաքական պատրաստության կարևորագույն ձևն են : Կուսակցական լուսավորություն և նրա խնդիրները :

Ակումբները, լենինյան անկոճանները, հասարակական կազմակերպությունները ԲԳԿԻ-ում : Կենտրոնական, մարդային, զինվորական, զնդային և վաշտային կարմիր բանակային մամուլը : Զինթղթակցական աշխատանքը : Կրոնի դադարկարգային ելությունը և հակալրոնական աշխատանքը ԲԳԿԻ-ում :

Կարմիր բանակայինը պետք է ամեն կերպ բարձրացնի իր քաղաքական պատրաստությունը, իրազեկ լինի միջադեպին դրության, խորհրդային Միության կյանքին, կուսակցության և կառավարության վորոշումներին, ակտիվորեն մասնակցի զորամասում տարվող քաղաքական աշխատանքին, կանոնավոր կերպով թերթեր կարդա, ակտիվորեն ոգնի քաղդեկին, կուսակցական կազմակերպությանը և կոմսոմոլին :

ԲԳԿԻ մարտիկը—ակտիվ կիրառողն է կուսակցության գլխավոր գծի : Կարմիր բանակի և աշխատավորության կա-

այլի ամրացումը — կուսքադաշինտանքի կարեւորագոյն խնդիրն է: Աշխատաւորութեան հետ կարմիր բանակի կապի ձեւերը: Բանվորական շէֆութիւնը և նրա նշանակութիւնը: Ո՞վ և տվյալ զորամասի շէֆը և շէֆական աշխատանքը զորամասում: Կարմիր բանակի պարտականութիւնները՝ աշխատաւորութեան հետ կապի ամրացման դործում:

2. Սոցիալիստական մրցակցութիւնը և ինքնագնահատութիւնը կարմիր բանակում: Սոցմրցակցութիւնը—կարեւորագոյն զենք և սոցիալիստական շինարարութեան և աշխատաւորութեան վերադաստիարակման համար: Սոցմրցակցութեան նշանակութիւնը դործարանում և կոլխոզում: Սոցմրցակցութիւնը բանակում: Կարմիր բանակայինների ամբողջ յեռանդի, ամբողջ խանդավառութեան կենտրոնացման անհրաժեշտութիւնը՝ զորամասի մարտական և քաղաքական պատրաստութեան ամրացման վրա: Սոցմրցակցութիւնն ու հարվածայնութիւնը վորպես կարեւորագոյն զենք՝ մարտական ու քաղաքական պատրաստութեան տեմպերը ու վորակի բարձրացման և զորմասի դասակարգային միաձուլութեան համար: Սոցմրցակցութեան ձեւերն ու սրբիկները կարմիր բանակում, հարվածայնութեան դրութիւնը վաշտում, դընդում, բանակի մյուս զորամասերում. զենդի լավագոյն հարվածայինների ազդանունները: Պայքար մարտական ուսուցման սլանների կատարման և գերակատարման համար: Պետկազմը—դեկավարն է սոցմրցակցութեան: Կուսակցական և կոմյերիտական կազմակերպութիւնների զերը սոցմրցակցութեան մէջ:

Սոցիոնալիզատորական աշխատանքը և նրա նշանակութիւնը: Ինքնաքննադատութիւնը կարմիր բանակում վորպես զենք ԲԳԿԻ մարտունակութիւնն ամրացնելու համար: Ինքնաքննադատութիւնը կարմիր բանակում կերպովու առանձ-

նահատկութիւնները և նրա նշանակութիւնը զորամասի մարտունակութեան ամրացման և դասակարգային միաձուլութեան համար:

ԿՈՆՏՐՈՒ ԶԱՐՑԵՐ

1. Ի՞նչումն և կարմիր բանակի տարբերութիւնը կապիտալիստական բանակներից:

2. Ի՞նչու մենք կարմիր բանակն անվանում ենք համաշխարհային հեղափոխութեան բանակ, բոլոր յերկրների բանվորների բանակ:

3. Ի՞նչպիսին է կուսակցութեան զերը կարմիր բանակի կազմակերպման և քաղաքացիական պատերազմի տարիներին ու ժամանակակից շրջանում նրա զեկավարման դործում:

4. Ո՞վ և ինչու՞ յե զերված կարմիր բանակի շարքերում լինելու իրավունքից:

5. Ի՞նչպիսին է իրադործում լենինյան ազդային քաղաքականութիւնը կարմիր բանակի շինարարութեան մէջ և ի՞նչպիսին են կարմիր բանակայինների խնդիրները կարմիր բանակի շարքերում բոլոր ազգութիւնների աշխատաւորների համախմբվածութիւնն ամրացնելում:

6. Ի՞նչումն և կարմիր բանակի պետկազմի արմատական տարբերութիւնը բուրժուական բանակների սպայական կազմից:

7. Ի՞նչպիսին է հրամանատարի զերը զորամասում:

8. Ի՞նչով է տարբերվում ԲԳԿԻ կարգապահութիւնը բուրժուական բանակների կարգապահութիւնից:

9. Ի՞նչու յե կարմիր բանակում անհրաժեշտ յերկաթի զինվորական կարգապահութիւն:

10. Ի՞նչպիսին է տեխնիկայի զերը ժամանակակից մարտում:

11. Ի՞նչ նշանակություն ունի մարտում զորքի բոլոր տե-
սակների սերտ համագործակցությունը և ի՞նչում պետք է ար-
տահայտվի այդ համագործակցությունը:

12. Ի՞նչպիսիք են ԲԳԿԻ խնդիրները տեխնիկայի տիրա-
պետման դործում:

13. Ի՞նչ նշանակություն ունի կուսակցական-քաղաքա-
կան աշխատանքը Կարմիր բանակում և ո՞վ է ղեկավարում
այդ աշխատանքը:

14. Ի՞նչպիսին և սոցմրցակցության դերը Կարմիր բանա-
կում:

15. Ի՞նչպիսին է ինքնաքննադատության դերը Կարմիր
բանակում և ի՞նչումն է նրա գործադրման առանձնահատկու-
թյունները ԲԳԿԻ-ում:

16. Ի՞նչումն է բանակի և աշխատավորության փոխհա-
բաբերություն տարրերությունը մեզ մոտ և կապիտալիստա-
կան յերկրներում և ի՞նչպես պետք է վերաբերվի աշխատավո-
րությանը յուրաքանչյուր կարմիր բանակային:

Թեմամ մշակելու հետևանքով կարմիր բանակայինը բա-
ցի վերոհիշյալ կոնտրոլ հարցերին պատասխանելուց, պետք է

1) Իմանա սլարադիր զինվորական ծառայության մա-
սին որևէ (Կարմիր բանակայինի ծառայությանը վերաբե-
րող մասի) 1-ին և 14-րդ բաժինների հիմնական դրույթուն-
ները,

2) Յուրացնի հանդիսավոր խոստման տեքստը.

3) Իմանա կուսակցության և կոմսոմոլի կանոնադրու-
թյունների այն կետերը, վորոնք վերաբերում են կարմիր բա-
նակայիններին կուսակցության և կոմսոմոլի մեջ ընդունե-
լուն:

Թեմայի մշակմամ պրոցեսում յուրաքանչյուր կարմիր
բանակային պետք է տեսրակի մեջ գրի առնի—

1) 3-րդ կոնտրոլ հարցի պատասխանը.

2) Կարմիր բանակի դասակարգային ելույթյան մասին
քաղվածքներ Դաշտային կանոնադրելից և ընկ. Ստալինի ճա-
ռից, վորոնք բերված են 1-ին թեմայի 1-ին հատվածում և
քաղվածք Դաշտային կանոնադրելից՝ Կարմիր բանակի ին-
տերնացիոնալ խնդիրների մասին (II հատված, 1-ին կետ).

3) քաղվածք ԲԳԿԻ կարգապահության մասին ընկ. Լե-
նինի ցուցումից, վորը բերված է ներկա թեմայի III հատվա-
ծի 1-ին կետում.

4) Կարմիր բանակի կառավարման սխեման (Հեղ. Ռազմ.
Սորհրդից մինչև վաշտը).

5) Թվեր (հասարակ դիպրամա) Կարմիր բանակի պետ-
կադմի դասակարգային կադմի մասին.

և բացի այդ—

6) կարճ թղթակցություն դրել իլլիչևկային թեմայի
հարցերից մեկն ու մեկի շուրջ (կարգապահության մասին,
բջիջի մասին և այլն):

17. ՏԵԽՆԻԿԱՆ ԿԱՐՄԻՐ ԲԱՆԱԿՈՒՄ (4 ժամ)

ա) Թեմայի բովանդակություը

I. ՏԵԽՆԻԿԱՆ ԲՈՒՐԺՈՒԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿՈՒՄ ՅԵՎ ԿԱՐՄԻՐ
ԲԱՆԱԿՈՒՄ

1. Տեխնիկայի դերը ժամանակակից պատերազմում:
Տեխնիկան 1914—18 թ. իմպերիալիստական պատերազմում:
Բուրժուազիայի ձգտումը՝ տնտեսության ամբողջ տեխնիկա-
կան հզորությունը, գիտության և տեխնիկայի բոլոր նվա-

ճումներն ողտադործելու ասպագա խմբերի արխտական պատերազմում: Ժամանակակից կապիտալիստական բանակները հաղեցվածությունը տեխնիկական միջոցներով (զնդացիլ, հրետանի, ավիացիա, տանկեր, քիմիա, մոտորային-մեխանիկական զորամասեր և այլն): Տեխնիկայի բանակական և վորակային աճումը—զնդացիլների և հրետանու հեռավորությունն ու արագաձուլությունը, սավառնակների բեռնատարության աճումն ու զործողության շառավիղի մեծացումը, տանկերի արագաշարժության և սպառազինման աճումը և այլն: Ռազմական տեխնիկայի աճման աղեցությունը բանակների կազմակերպման ձևերի և նրանց տակտիկայի վրա (ավիացիա, քիմիա, տանկեր և այլն):

2. Տեխնիկան կապիտալիստական բանակներում: Ժամանակակից բանակների մասսայական բնույթը: Հակասությունները բանակների մասսայական բնույթի և կապիտալիստական բանակների զինվորների դասակարգային գիտակցության միջև: Իմպերիալիստների վախը, վոր մասսայական բանակները կարող են քաղաքականապես անհուսալի լինել:

Բուրժուազիան ձգտում է ամրացնել բանակը ջոկովի ֆաշիստական կազմերով և տեխնիկայով:

Կապիտալիստական բանակների մասսայական բնույթի անխուսափելիությունը, այդ բանակների շարքերը ինդուստրիալ պրոլետարիատի հոծ մասրաներ զրավելու անխուսափելիությունը, ռազմական ժամանակվա բանակի սերտ կապը խոշոր արդյունաբերական կենտրոնների և դասակարգային պայքարի բուռն աճման հետ—նախադրյալներ են խմբերիստական պատերազմի քողաքացիականի վերածելու համար: Բուրժուազիայի միջոցառումները իր զինված ուժերն ամրացնելու համար. հրամանատարական կազմի դասակարգային ընտրությունը, վարձու զինվորների թվի ավելացումը

բանակում, ֆաշիստական ռեզերվների ստեղծումը, զինվորների քաղաքական մշակումը և այլն: Միջոցառումներ՝ լիկուենքի ամրացման համար (ֆաշիստական և սոցիալ-ֆաշիստական մարտական կազմակերպություններ, արդյունաբերության միլիտարիզացիա, որենքներ՝ պատերազմի ժամանակ զործադուհների մասին և այլն):

3. ԽՍՀՄ ինդուստրացումը և ԲԳԿԲ տեխնիկական հագեցումը: Յերկրի ինդուստրացման և դյուզանտեռնություն կոչվելովացման հակայական հաջողությունները, ԽՍՀՄ ամբողջ ժողովրդական տնտեսության սոցիալիստական վերակառուցումը—Կարմիր բանակի տեխնիկական հաղեցման վճռական պայմաններն են: Յերկրի ինդուստրացումն ու դյուզանտեռնության կոչվելովացումը ստեղծում են ամուր, հարաճուն բազա՝ նոր, առաջավոր ռազմական տեխնիկայով Կարմիր բանակի հաղեցման համար: Մեր շինարարության արագ տեմպերը—վճռական նախադրյալ է Կարմիր բանակի տեխնիկական հաղեցվածությունը տեխնիկապես առաջավոր կապիտալիստական բանակների մակարդակին բարձրացնելու համար: Ինդուստրացման արագ տեմպերի անհրաժեշտությունը: Արդյունաբերության առաջավոր ճյուղերի զարգացման նշանակությունը ԲԳԿԲ տեխնիկական հզորություն ամրացման և վերելքի համար (մետաղ, մեքենաշինարարություն, ավիոշինարարություն, ավտո-տրակտորաշինարարություն, քիմիա և այլն):

Մարդը և տեխնիկան Կարմիր բանակում: Ի տարբերություն բուրժուական բանակներից, տեխնիկայի և մարդու հակասության բացակայությունը Կարմիր բանակում: Մարտիկների դասակարգային զիտակցությունը—տեխնիկայի տիրապետման զրավականն է: Կարմիր բանակի դասակարգային զիտակցության և բարձր տեխնիկական մարզվածու-

թյան նշանակութիւնը թշնամու նկատմամբ հաղթանակ տանելու համար:

Առաջալուր տեխնիկայում հաղեցումը բաղմապատկած կարմիր բանակայինների բարձր դասակարգային դիտակցութեան, դա—կարմիր բանակի հսկայական առաւելութիւնն է ապագա պատերազմում:

II. ԶՈՐՔԵՐԻ ՏԵՍԱԿՆԵՐԻ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՅԵՎ ՏԵԽՆԻԿԱՅԻ ՏԻՐԱՊԵՏՈՒՄԸ (2 ժամ)

1. Զորքերի տեսակների համագործակցութիւնը: ԽՍՀՄ զինված ուժերի կազմն ու ԲԳԿԻ կառուցվածքը՝ այն պահանջների կապացւութեամբ, վորպիսիք առաջադրում է ժամանակակից մարտի բնույթը և ԲԳԿԻ տեխնիկական հաղեցվածութիւնը: Ընդհանուր տեղեկութիւններ զորքերի տեսակներին և նրանց կազմութեան մասին:

Զորքերի բոլոր տեսակների համագործակցութիւնը—մարտում հաղթանակ տանելու հիմքն է: Զորքերի բոլոր տեսակների պարտականութիւնը՝ զորքի հիմնական տեսակ հետեակի նկատմամբ և հետեակի պարտականութիւնը զորքերի մյուս տեսակների նկատմամբ: Յերկաթե զինվորական կարգապահութիւնը—զորքերի բոլոր տեսակների համագործակցութեան հիմքն է:

2. Տեխնիկայի տիրապետման խնդիրը: Ընկ. Ստալինի՝ «Բալլիստիկները պետք է տիրապետեն տեխնիկային» յոգունդը և նրա նշանակութիւնը կարմիր բանակի համար: «Մեզ վրա յեղած հաբձակմանը մենք պարտաւոր ենք հակադրել մեր յերկաթե, զերազանց սովորած, քաղաքականապես կայուն, լավ պինդ բալլիստիկայան բանակ» (վորոշչիով): Կրտսեր հրամանատարի և մարտիկի կարեւորագոյն խնդիրները տեխնիկային տիրապետելում. իր զենքին, նրա նյութական մասին

և մարտական հատկութիւններին կատարելապես տիրապետելը, զորքի մյուս տեսակների զենքին ծանոթ լինելը և նրա հետ համագործակցել կարողանալը, հակառակորդի դեմ պայքարել իմանալը, զենքի և մեքենաների խնամումը, վթարումների լիակատար լիկվիդացիան:

Կարգապահութիւնը և տեխնիկան: Թույլ կարգապահութիւն ունեցող զորամասը չի կարող տիրապետել տեխնիկային: Անկարգապահութիւնը—հիմնական պատճառն է վթարումների:

Տեխնիկային տիրապետելու հարցը և զորամասի մարտական պատրաստութիւնը: Հրաձգային պատրաստութիւնը և նրա նշանակութիւնը: Տակտիկական պատրաստութիւնը վորպէս մարտական պատրաստութեան առանցք: Ֆիզիկական և շարային պատրաստութիւն: Տակտիկական և համագործային պատրաստութիւն: Մանյովրաները: Ուսուցման պլանը և աստիճանները:

Բ) ԿՈՆՏՐՈՒ ՀԱՐՑԵՐ

1. Ի՞նչպիսին է տեխնիկայի դերը ժամանակակից պատերազմում:

2. Ի՞նչու ապագա պատերազմում բանակները մասնաշարժական կլինեն:

3. Ի՞նչպէս են տեխնիկայով հաղեցվում կապիտալիստական բանակները:

4. Ի՞նչումն են կայանում հակասութիւնները տեխնիկայի և մարդու միջև կապիտալիստական բանակներում:

6. Ի՞նչու կարմիր բանակում տեխնիկայի և մարդու միջև հակասութիւններ չկան:

7. Ի՞նչ նշանակութիւն ունի ժամանակակից մարտում զորքի բոլոր տեսակների համագործակցութիւնը:

8. Ի՞նչպիսիք են մարտիկի առաջ կանգնած խնդիրները տեխնիկայի տիրապետման գործում:

9. Ի՞նչ նշանակություն ունի վթարումների դեմ պայքարի և տեխնիկայի տիրապետման համար յերկաթե զինվորական կարգապահությունը:

գ) Թեմայի մշակման պրոցեսում կարմիր բանակայինը պետք է—

1) գրավոր պատասխաններ տա 1-ին, 5-րդ և 8-րդ կոնսուլ հարցերին.

2) գրի առնել ժամանակակից պատերազմում տեխնիկայի գերը բնորոշող հիմնական թվերը.

3) ձեակերպել կոմսոմոլի համագումարում տեխնիկայի մասին ընկ. Վորոշիլովի արտասանած ճառի քաղվածքից զրիավոր միտքը.

4) կարճ թղթակցություն գրել իլլյուստրացիոն տեխնիկայի և տեխնիկային տիրապետելու մասին (զենքի խնամում, նյութական մասի ուսումնասիրություն և այլն):

III. ՊՐՈԼԵՏԱՐԻԱՏԻ ԴԻԿՏԱՏՈՒՐԱՆ ՅԵՎ ԽՐՀՊԱՅԻՆ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ (10—12 ժամ)

ա) Թեմայի բովանդակությունը

I. ԲՈՒՐԺՈՒԱԶԻԱՅԻ ԴԻԿՏԱՏՈՒՐԱՆ ՅԵՎ ՊՐՈԼԵՏԱՐԻԱՏԻ ԴԻԿՏԱՏՈՒՐԱՆ (2 ժամ)

1. Բուրժուական պետությունը—կապիտալիստների դատակարգի տիրապետության գեմֆն է: Ժամանակակից կապիտալիստական հասարակության յերկու հիմնական դասակարգերը—սրբոլնտարիատը և բուրժուազիան: Բուրժուական պետությունը—բուրժուազիայի և սրբոլնտարիատի դասա-

կարգային տիրապետության զենքը: Բուրժուազիայի քաղաքական տիրապետության տնտեսական հիմքը—արտադրության կարեւորագույն և վճռական միջոցներին տիրապետելը: Պետական ապարատը (պարլամենտ, բանակ, վոստիկանությունը, բանտերը, դատարանները և այլն) բուրժուազիայի կողմից սրբոլնտարիատի դասակարգային կեղեքման զենքն է:

2. Բուրժուական դեմոկրատիան և փաշիզմը—բուրժուազիայի տիրապետության մեքոդներն են: Բուրժուական դեմոկրատիան—բուրժուազիայի դիկտատուրայի քողարկված ձևն է: «Բուրժուա-դեմոկրատական իրավունքն ու ազնեցությունը... մասսաներին խաբելու և ստրկացնելու միջոց են» (Կոմինտերնի ծրագրից): «Կապիտալիստները միշտ «աղատություն» են անլանել հարուստների համար շահագործման ադատությունը, բանվորներին համար քաղցից մեռնելու աղատությունը» (Լենին):

Կապիտալիզմի հետպատերազմյան ընդհանուր ճղնաժամը և մի շարք յերկրներում բուրժուազիայի անցումը՝ դիկտատուրայի քողարկված «դեմոկրատական» ձևերից անմիջական բացահայտ ձևերի—կառավարման ֆաշիստական մեքոդներին: Բուրժուական դեմոկրատիայի և ֆաշիզմի դասակարգային ելության միասնությունը: Հարմարվելով քաղաքական սրբադայի փոփոխություններին, բուրժուազիան ուստործում տիրապետության մերթ մեկ («դեմոկրատական») մերթ մյուս (բացահայտ ֆաշիստական) մեքոդը:

Վերջին տարիներում միջադգային տնտեսական ճղնաժամի և հեղափոխական շարժումների աճման հետ կապված, բուրժուական իշխանության դասակարգային բնույթը դրոստորվում է ավելի ու ավելի մերկացված ձևով: Բուրժուազիան ավելի ու ավելի յե դիմում դիկտատուրայի բացահայտ ձևերին, ֆաշիզմին:

Ֆաշիզմի գլխավոր խնդիրն է—աճող հեղափոխական շարժման և նրա ավանդարդ կոմունիստական կուսակցութեան ծախսով։ Փաստեր, վորոնք պատկերում են բուրժուական պետութեան և ֆաշիստական քաղաքականութեանը և ոչ ոք հետևանքները աշխատավորութեան համար (Լեհաստան, Բուլղարիա, Գերմանիա)։

Սոցիալ-ֆաշիզմը—կապիտալիստների տիրապետութեան գլխավոր պատվարն է, նրանց հավատարիմ հենարանը բանվոր դասակարգի մեջ։ «Սոցիալ-դեմոկրատիայի հիմնական դերը կայանում է... իմպերիալիզմի դեմ պրոլետարիատի մղած պայքարի համար անհրաժեշտ մարտական միասնութեան խզումը» (Կոմինտերնի ծրագրից)։ Սոցիալ-դեմոկրատիայի ակտիվ դավաճանական դերը ֆաշիստական դիկտատուրայի պատրաստման և իրագործման ասպարիզում։

«Կապիտալիստական յերկրներից մեծ մասում խոշոր բուրժուազիան կաղմակերպում է քաղաքացիական պատերազմի ֆաշիստական ջոկատներ, սխտեմ և դարձնում բազմաթիվ բանդիտիզմը, սպիտակ տերրորը, քաղաքական բանտարկյալներին տանջելը, պրովակացիաները, կեղծադրերը, դոքտրինային վարկածների և ցուցարարների գնդակահարութեանները, բանվորական կաղմակերպութեանների ցրումն ու ավերումը։ Միաժամանակ բուրժուազիան բնավ չի հրաժարվում ոգտագործելու պարլամենտը և սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցութեանների ծառայութեանը մասսաներին խաբելու համար» (Կոմինտերնի Գործկոմի 12-րդ պլենում)։

3. Պրոլետարիատի վերաբերմունքը պետութեան նկատմամբ։ Բանվոր դասակարգը ամենահետևողական հեղափոխական դասակարգն է։ Միայն նա կարող է գլխավորել բոլոր աշխատավորների պայքարը՝ կապիտալի լուծը տապալելու համար։ Բանվոր դասակարգը—կապիտալիստական կարգի

գերեզմանավորն է։ Համաշխարհային բանվոր դասակարգի արմատական խնդիրն է—կապիտալիստների իշխանութեան տապալումը, բուրժուական պետական տապալարտի ավերումը և «նրա փոխարինումը պրոլետարական իշխանութեան նոր մարմիններով» (Կոմինտերնի ծրագրից)։

Սյո խնդիրը կարելի չէ լուծել միայն ղինված ասպետաբութեան և պրոլետարական հեղափոխութեան ճանապարհով։

Սոցիալ-դեմոկրատական պնդումների հակահեղափոխական լինելը խաղաղ կերպով կապիտալիզմից սոցիալիզմի անցնելու մասին։

Պրոլետարիատն ձգտում է իր դիկտատուրան հաստատել վոչ թե նրա հավերժացման, այլ դասակարգերի վերացման համար, անդասակարգ սոցիալիստական հասարակութեան կառուցելու համար։

Կոմունիստական հասարակակարգում պետութեանը կմահանա։ Հասարակութեանը կարիք չի ունենա պետական մեքենայի։

4. Պրոլետարիատի դիկտատուրան։ Հոկտեմբերյան հեղափոխութեանը վոչնչացրեց բուրժուական պետութեանը մեր յերկրում և ստեղծեց պետութեան նոր տիպ—Խորհրդային պետութեան։ Խորհրդային պետութեանը—պրոլետարական դիկտատուրայի պետութեանն է։ Նա ստեղծված է կապիտալի դեմ հեղափոխական պայքարում բոլոր աշխատավորների առաջնորդ բանվոր դասակարգի կողմից։ Պրոլետարիատի դիկտատուրան—կապիտալիզմից սոցիալիզմի անցման շրջանի պետութեանն է։ «Պրոլետարիատի դիկտատուրան, յեթե այդ արտահայտութեանն ասենք ավելի հասարակ լեզվով, նշանակում է ահա թե ինչ—միայն վորոշ դասակարգ և հենց քաղաքի ու ընդհանրապես ֆարրիկա—գործարանային, արդյունաբերական բանվորներն են ի վիճակի ղեկավարելու

աշխատավորների և շահագործվողների ամբողջ մասսային հաղթանակը պահելու և ամրացնելու համար մղվող պայքարում, նոր, սոցիալիստական հասարակարգ ստեղծելու գործում, դասակարգերի լիակատար վոչնչացման համար մղվող պայքարում» (Լենին) :

Մարքսն ու Ենգելսը—ստեղծողներն են պրոլետարական դիկտատուրայի ուսմունքի : Լենինը—հանճարեղ շարունակողը նրանց ուսմունքի, վորը հարստացրել և և զարգացրել և այդ ուսմունքը նոր Եվրոպայի պայմաններում, կազմակերպվելով՝ աշխարհում առաջին բանվորական պետության : Ստալինը—շարունակողն և Մարքսի—Լենինի :

Պրոլետարական դիկտատուրայի յերեք կողմերը—«1) պրոլետարիատի դիկտատուրան որենքով չսահմանափակված բռնություն և կապիտալիստների և կալվածատերերի նկատմամբ, 2) պրոլետարիատի ղեկավարությունը գյուղացիության նկատմամբ և 3) սոցիալիզմի շինարարությունն ամբողջ հասարակության նկատմամբ» (Ստալին) :

II. ԽՍՀՄ-ԵՅՍԻՆ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ—ՊՐՈԼԵՏԱՐԱԿԱՆ ԴԻԿՏԱՏՈՒՐԱՅԻ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆ Ե (2 ժամ)

1. Պրոլետարիատի դիկտատուրան—պրոլետարիատի դասակարգային պայքարն և բուրժուազիայի դեմ : Շահագործող դասակարգերը կամավոր կերպով չեն ղեկում իշխանությունը : Պրոլետարիատի դիկտատուրան—պրոլետարիատի դասակարգային պայքարի շարունակությունն և բուրժուազիայի դեմ նոր պայմաններում : Հեղափոխության բոլոր շրջաններում բանվոր դասակարգն ու նրա կուսակցությունը պայքարել և ղեկավարել են աշխատավորության պայքարը շահագործող տարրերի դեմ : Ձինված պայքարը շահագործող դասակարգերի դեմ քաղաքացիական պատերազմում : Ապա—

կուլակացումը քաղաքացիական պատերազմի շրջանում : Գոսպետալիստական տարրերի սահմանափակման և վտարման քաղաքականությունը : Համատարած կուլեկտիվացումը և կուլակությունից շրջադարձը 1929 թվին դեպի կուլակություն վերադարձնող գյուղացիների վոչնչացման քաղաքականությունը : Համատարած կուլեկտիվացման հիման վրա : Կուլակության վերադարձնող լիկվիդացիայի ավարտումը ԽՍՀՄ վճռական շրջաններում : «Ուլ—ում» հարցի անդառնալի լուծումը հոգուտ սոցիալիզմի՝ յերկրի ներսում : ԽՍՀՄ վերջնականապես հաստատվել և զարգացման սոցիալիստական ճանապարհի վրա :

Դասակարգային թշնամու կատաղի դիմադրությունը սոցիալիստական հարձակմանը և այդ պայքարի ձևերը : Յերկրորդ հնգամյակի հիմնական քաղաքական խնդիրը—«...կապիտալիստական տարրերի և ընդհանրապես դասակարգերի վերջնական լիկվիդացիան, դասակարգային տարբերություններ և շահագործում ծնող պատճառների լիակատար վոչնչացում (17-րդ կուսկոնֆերանսի բանաձևից) :

2. Բանվոր դասակարգի դաշինքը գյուղացիության հետ : Բանվոր դասակարգի դաշինքը գյուղացիության աշխատավոր մասսաների հետ՝ ուղղված կուլակության, կապիտալիզմի դեմ պայքարին, սոցիալիստական հասարակություն կառուցելուն, ունենալով այդ դաշինքում բանվոր դասակարգի ղեկավար դերը—հա պրոլետարիատի դիկտատուրայի բարձր սկզբունքը :

Բանվոր դասակարգի և գյուղացիության դաշինքի հարցը պրոլետարական պետության գոյությունը դանադան շրջաններում : Հոկտեմբերի շրջանում և անմիջապես նրանից հետո (մինչև 1918 թվին աշնանը)—դաշինք չբաղորդության հետ՝ չեղոքացնելով միջակին, ընդդեմ ամբողջ բուրժուազիայի :

Պրոլետարական դիկտատուրայի ամրապնդումից հետո (1918 թվի աշնանից)—անցում դեպի չքավորի վրա հենվելու, միջակի հետ դաշնակցելու և ընդդեմ կուլակի՝ քաղաքականությանը: Համատարած կոլեկտիվացման հաջողությունները, պրոլետարական դիկտատուրայի համար գյուղում նոր հիմնական հենարանի—կոլտոկային գյուղացիության ստեղծումը, վորը դարձել է հողագործության կենտրոնական դեմքը, և այդ հիման վրա բանվոր դասակարգի և գյուղացիության դաշինքի ու այդ դաշինքում բանվոր դասակարգի ղեկավար դերի հսկայական ամրացումը:

3. Համկ(բ)Կ պրոլետարական պետության տաջնորդն է: Համկ(բ)Կ—բանվոր դասակարգի ավանգարդն է: Համկ(բ)Կ պրոլետարական պետության առաջնորդն է: «Առանց կուսակցության, վորպես հիմնական ղեկավար ուժի, հնարավոր չէ պրոլետարիատի վորեն չափով յերկարատև և ամուր դիկտատուրան» (Ստալին):

Կուսակցության կողմից պրոլետարական պետության ղեկավարման սիստեմը մասսայական պրոլետարական կադմակերպությունների ոգնությունը և նրանց միջոցով—պրոֆմիտյուններ, խորհուրդներ, կոոպերացիան, յերիտմիություններ և այլն: Այդ կադմակերպությունների դերը կուսակցության կողմից բանվոր դասակարգին և աշխատավորությանը ղեկավարելու գործում: «Կուսակցությունն իրագործում է պրոլետարիատի դիկտատուրան: Բայց նա այդ իրագործում է միջ անմիջականորեն, այլ պրոֆմիտյունների ոգնությունը, խորհուրդների և նրանց ձուլավորումների միջոցով: Առանց այդ «հաղորդիչների» վորեն չափով ամուր դիկտատուրա անհնարին կլինեն» (Ստալին):

Կուսակցության պայքարը ոպորտունիզմի դեմ՝ մեր յերկրում պրոլետարական դիկտատուրան ամրացնելու հա-

մար: Կուսակցություն պայքարը տրոցկիզմի դեմ, վորը դարձել է այժմ հակահեղափոխական բուրժուազիայի առաջավոր ջոկատը: Կուսակցության պայքարը ժամանակակից շրջանի գլխավոր վտանգ աջ ոպորտունիստների դեմ, վորոնք գլորվել են կուլակային հակահեղափոխության դիրքերը: Կուսակցության պայքարը «ձախ» ոպորտունիստների դեմ, վորոնք վորձել և վորձում են պրակտիկայում վերածնել տրոցկիստական վերաբերմունքը գյուղացիության նկատմամբ և գործնականում ոգնում են աջ ոպորտունիստներին:

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

(2 ժամ)

1. Պրոլետարական դեմոկրատիան: Պրոլետարական և բուրժուական պետության միջև յեղած արմատական տարբերությունը... «Մինչև այժմ դոյություն ունեցած բոլոր դասակարգային պետությունները հանդիսացել են շահագործող վորքրամասնության դիկտատուրան շահագործվող մեծամասնության վրա, այն ինչ պրոլետարական դիկտատուրան հանդիսանում է շահագործվող մեծամասնության դիկտատուրան շահագործող վորքրամասնության վրա» (Ստալին):

Խորհրդային պետությունը—դեմոկրատիայի բարձրագույն ձևն է, պրոլետարական դեմոկրատիան: Պետության դասակարգային բնույթի ընդունումը և շահագործողների ճնշման անհրաժեշտությունը բնակչության հսկայական մեծամասնության շահերի համար: Շահագործողներին քաղաքական իրավունքներից զրկելը: Ամենաշայն մասսաներին պետության կառավարման ներգրավելը, նրանց ակտիվ մասնակցությունը հասարակական բոլոր գործերում—տնտեսական, ընդհանուր քաղաքական, ռազմական, և կուլտուրական:

Բուրժուական կուսակցությունների, բուրժուական մամուլի, հակահեղափոխական գործունեությունների արդեւումը:

Ամբողջ խորհրդային պետական ասարատը—խորհրդային որդանները, միլիցիան, մամուլը, դպրոցները և այլն—ծառայում են աշխատավորների շահերին: Պայքարը բյուրոկրատիզմի դեմ: Ինքնաքննադատությունը վորպես մեթոդ պրոլետարական դեմոկրատիայի: Սոցմրցակցությունն ու հարվածայնությունը: Խորհրդային դեմոկրատիան դա—աշխատավոր մասսաների դեմոկրատիան և, դեմոկրատիա՝ ընդդեմ հակագործողների:

ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

2. Ինչպես է կառուցված խորհրդային իշխանությունը: Խորհրդային սահմանադրությունը—ԽՍՀՄ հիմնական որենքն է, ընդունված ԽՍՀՄ խորհուրդների 2-րդ համագումարի կողմից:

Խորհուրդները պետական իշխանության որդաններն են, պրոլետարական դիկտատուրայի որդանները մեր յերկրում: Խորհուրդներում ընտրելու կարգը: Շահագործական տարրերին խորհուրդների ընտրություններին մասնակցելու իրավունքից զրկումը: Բանվորներից և աշխատավոր դուղաղիներից խորհուրդներում ներկայացուցիչներ ունենալու նորմաները և խորհուրդներում բանվոր դասակարգի դեկավար գերի ապահովումը: Գաղաքային և դուղական խորհուրդները, նրանց Փունկցիաները: Սեկցիաները, պատղամավորական խմբակները ձեռնարկություններում: Երջաններ և մարդեր, չըջանային և մարդային գործկոմներ: Խորհուրդների հանրապետական համագումարները, հանրապետությունների Կենտգործկոմներն ու Ժողկոմխորհները:

ԽՍՀՄ: Ի՞նչ հանրապետություններ են մտնում ԽՍՀՄ մեջ: ԽՍՀՄ իշխանության բարձրագույն մարմինները: ԽՍՀՄ Կենտգործկոմը, նրա կառուցվածքը—Միութենական խորհուրդ և Աղղությունների խորհուրդ: ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհը: Համամիութենական և միացյալ Ժողկոմատներ: ԽՍՀՄ պետինչն ու դրոշակը:

Ընկ. Կալինինը—ՌՖՍՀ Կենտգործկոմի նախագահն է և ԽՍՀՄ Կենտգործկոմի նախագահներից մեկը: Ընկ. Մուտտովը ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհի նախագահ:

3. Կարմիր բանակայինը—խորհրդային Միության քաղաքացի յե: Ձինվորների քաղաքացիական իրավունքների սահմանափակում և այդ իրավունքներից զրկումը բուրժուական բանակներում: Կարմիր բանակում «զինծառայողները և զինապարտները զինվորական ծառայությունն անցնելու ամբողջ ժամանակում ողտովում են աշխատավորների տըրվող բոլոր լիակատար իրավունքներով» (պարտաղիր զինվորական ծառայության մասին որենքը):

Կարմիր բանակայինն իրավունք ունի ընտրելու և ընտրվելու խորհուրդներում, մասնակցելու համագումարների, կոնֆերանսների, Ժողովների, հասարակական կազմակերպությունների աշխատանքներին և այլն:

Խորհրդային իշխանության կողմից կարմիր բանակայիններին և նրանց ընտանիքներին տրվող արտոնությունները:

Հեղափոխական որինականության մարմինները Կարմիր բանակում: Ռազմական դատախաղություն, ռազմական տրիբունալ և նրանց խնդիրը որինախախտումների դեմ և յերկաթե զինվորական կարդապահության համար մղվող պայքարում:

Յուրաքանչյուր կարմիր բանակային պետք է լինի ԽՍՀՄ գիտակից և ախտիվ քաղաքացի, ախտիվորեն մասնակցի

յերկրի հասարակական, քաղաքական կյանքին, ամեն կերպ
ոգնի կուսակցութեանն ու խորհրդային իշխանութեանն՝ նրանց
աշխատանքում :

IV. ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐԻ ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ (4 ժամ)

1. Խորհուրդների աշխատանքը : Խորհուրդները—կուսակցության գլխավոր գծի կիրառողներն են : Խորհուրդների դերն ու խնդիրները սոցիալիստական վերակառուցման շրջանում, վերականգնողական աշխատանքի մասնակցությունը մոբիլիզացիայի յենթարկելու և կազմակերպելու գենդ՝ սոցիալիստական շինարարության բայլչեիկյան տեմպերի համար մղվող պայքարում : Խորհուրդները, համատարած կոլեկտիվացման հիման վրա կուլակությունը վերականգնողական դասակարգ լիկվիդացիայի յենթարկելու քաղաքականությունն անցկացնելու : Պայքարն ուղղորդելու գեմ, դասակարգային թշնամու նկատմամբ հաշտվողականության գեմ, խորհրդային աշխատանքի պրակտիկայում :

Քաղաքային և գյուղական խորհուրդներին խնդիրները Ստալինի վեց պայմանների կատարման և կոլտոգների կազմակերպչական-տնտեսական ամրացման համար մղվող պայքարում : Քաղաքային և գյուղական խորհուրդներին խնդիրները կարևորագույն տնտեսական-քաղաքական կամպանիաներ անցկացնելու—գյուղատնտեսական հարկի հավաքում, հացամթերում, ցանքային ու բերքահավաքման կամպանիա և այլն : Խորհուրդներին խնդիրը խորհրդային առևտրի ծավալման գործում :

Խորհուրդներին խնդիրները բյուրոկրատիզմի և խորհրդային ասպրատի թերությունների գեմ մղվող պայքարում : Բյուրոկրատիզմի դասակարգային արմատները և նրա գեմ պայքարի մեթոդները—պրոլետարական գեմոկրատիայի և

ինքնաքննադատություն հետևողական կիրառումը, բանվորների մասսայական ներգրավումը պետական կառավարման գործի մեջ (բանվորական շեփություն, ասպրատի գոտում, բողոքների բյուրո և բանգյուղտեսչություն, սոցհամատեսչություն, սեկցիաների և պատգամավորական խմբակների աշխատանք) :

Քաղաքային խորհուրդներին խնդիրները քաղաքային տնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման գործում : Կուսակցության վորոշումը քաղաքների շինարարության մասին : Որինական, վորոնք ցույց են տալիս, թե ինչպես են կենսագործվում այդ վորոշումները (նոր քաղաքների շինարարություն, հների վերակառուցում, բնակարանային շինարարություն և այլն) :

Խորհուրդներին խնդիրները կուլտուրական շինարարության ասպարիղում, ընդհանուր պարտադիր ուսման անցկացման գործում :

Խորհուրդներին խնդիրները յերկրի պաշտպանությունն ամրացնելում :

Խորհուրդներին կարևորագույն խնդիրն է—պայքար հեղափոխական որինականության համար : Հեղափոխական որինականության խորհրդային մարմինները—դատախազություն, դատարաններ : ԽՍՀՄ՝ Կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի 1932 թ. հունիս 25-ի վորոշումը հեղափոխական որինականության մասին : Վճռական պայքարի անհրաժեշտությունն այն պաշտոնական անձանց գեմ, վորոնք թույլ են տալիս միութենական կառավարության որենքի խախտումներ, նրանց գեմ, ովքեր հանցավոր են աշխատավորներին դեմումներին բյուրոկրատական վերաբերմունք ցույց տալում, կոլխոզային շինարարության հիմնական սկզբունքները խախտելում :

Խորհուրդների խնդիրը հասարակական սոցիալիստական սեփականությունը պահպանելում, ժողովրդական գույքի փչացման և հատկատվման դեմ մղվող պայքարում:

Բ) ԿՈՆՏՐՈՒ ՀԱՐՑԵՐ

1. Ի՞նչպիսիք են բուրժուական պետության խնդիրներն ու քաղաքականությունը:

2. Ի՞նչումն է արմատական տարբերությունը պրոլետարական դեմոկրատիայի և բուրժուական դեմոկրատիայի միջև (որինակներով):

3. Ի՞նչումն է արտահայտվում բանվոր դասակարգի ղեկավար դերը խորհրդային պետության մեջ և ի՞նչու յե նա անհրաժեշտ:

4. Ի՞նչումն է արտահայտվում կուսակցության ղեկավարությունը խորհուրդների նկատմամբ և ի՞նչու առանց դրան հնարավոր խորհրդային իշխանություն իրադրո՞ծումը:

5. Ի՞նչպես է բանվորական պետությունը պայքարել ու պայքարում կուլակության դեմ:

6. Ի՞նչ նշանակություն ունեն համատարած կոլեկտիվացման և կուլակության վորպես դասակարգի լիկվիդացիայի յենթադրկելու քաղաքականության հաջողությունները՝ բանվոր դասակարգի և գյուղացիության դաշինքն ամրացնելու համար:

7. Ի՞նչու այժմ կոլխոզային գյուղացիությունը հանդիսանում է Խորհրդային իշխանության հիմնական և ամուր հենարանը գյուղում, հողագործության կենտրոնական դեմքը:

8. Ի՞նչու միայն բանվոր դասակարգի և նրա կուսակցության ղեկավար դերը կարող են ապահովել խորհրդային պե-

տություն ամրությունը և ի՞նչումն է արտահայտվում այդ դեկավար դերը:

9. Ի՞նչպես է կուսակցությունը ղեկավարում պրոլետարական պետությունը:

10. Ի՞նչ էլին ասում և ի՞նչ են ասում այժմ բանվոր դասակարգի ու գյուղացիության դաշինքի և այդ դաշինքում բանվոր դասակարգի ղեկավար դերի մասին աջ և «ձախ» ուղորտուն խառները և ո՞ւմ հայացքներն են նրանք արտահայտում:

11. Ի՞նչպիսիք են կարմիր բանակային իրավունքները վորպես ԽՍՀՄ քաղաքացի:

12. Ի՞նչպիսիք են խորհուրդների ղլխավոր խնդիրները ժամանակակից չրջանում:

13. Ի՞նչպիսին է յերկրորդ հնդամյակի հիմնական քաղաքական խնդիրը:

14. Ի՞նչու յե անհրաժեշտ պրոլետարական պետության ամեն կերպ ամրացումը:

Բացի կոնսրուկ հարցերիմ պատասխանելուց, կարմիր բանակայինը պետք է—

1) իմանա Խորհրդային սահմանադրության հիմունքները հետևյալ կետերը—ա) խորհուրդներում ընտրելու կարգը, բ) Խորհրդային իշխանության կառուցվածքը (սկսած գյուղ-խորհրդից և քաղխորհրդից մինչև ԽՍՀՄ Կենտգործկոմ և Ժողկոմխորհ)՝ գ) Խորհրդային իշխանության բարձրագույն մարմինների կազմությունը (Կենտգործկոմ և Ժողկոմխորհ):

2) իմանալ Կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի վորոշումը հեղափոխական որինականության և հասարակական (սոցիալ-խոտական) սեփականության պահպանման մասին:

3) իմանալ կարմիր բանակային ընտանիքին տրվող հիմնական արտոնությունները:

Թեմայի մշակման պրացեսում յուրաքանչյուր կարմիր բանակային պետք է—

1) գրավոր պատասխան տա առաջին, յերկրորդ, հինգերորդ, վեցերորդ և յոթերորդ կոնտրոլ հարցերին.

2) գրել քաղվածք 17-րդ կուսկոնֆերանսի բանաձևից՝ յերկրորդ հնգամյակի հիմնական քաղաքական խնդրի մասին.

3) գրի առնել «Խորհրդային իշխանության եյության մասին» ընկ. Լենինի ճառի հիմնական միտքը.

4) կադմել քաղվածքի կարճ պլան ընկ. Ստալինի «Լենինի իղմի հարցերի մասին» — «Կուսակցությունն ու բանվոր դասակարգը պրոլետարիատի ղեկավարության սխտեմում» հոդվածից (պրոլետարական ղեկավարության հաղորդիչ փոկերի մասին).

5) գրել Խորհրդային իշխանության կառուցվածքի սխեման՝ գյուղից և քաղաքից մինչև ԽՍՀՄ, գրել համամիութենական, միացյալ ու հանրապետական ժողովմաների ցանկը և թվեր՝ Խորհրդային իշխանության ղեկավար որդանների սոցիալական և կուսակցական կադմի մասին.

6) գրել կարմիր բանակայիններին և նրանց ընտանիքներին տրվող հիմնական արտոնությունները:

IV. ՀԱՄԿ(Բ)Կ ՅԵՎ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ (4-6 ժամ)

ա) Թեմայի բովանդակությունը:

I. ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐՅԸ ԲՈՒՐՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԵՎ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ (2 ժամ)

1. Ազգային հարցը բուրժուական պետության մեջ: Բուրժուազիայի դեմ բանվոր դասակարգի դասակարգային պայքարի ազգային բնույթը: «Կապիտալը միջազգային ուժ է: Նրան հաղթելու համար հարկավոր է բանվորների միջազգային միությունը, նրանց միջազգային յեղբայրությունը» (Լենին): Ազգային հարցը, վորպես պրոլետարական հեղափոխության կարևորագույն հարց:

Ազգային հարցը ցարական Ռուսաստանում: Ազգային ծայրագավառները, — Ռուսաստանի գաղութներ: Ցարիզմի ճշման քաղաքականությունը ազգային ծայրագավառներում: «Ռուսաստանը վորպես ժողովուրդների բանտ»: Ազգություններին իրար դեմ դրդուելը ցարիզմի կողմից, վորպես պայքարի դեմը հեղափոխական շարժման դեմ: Այդ քաղաքականության արտահայտությունները — կոտորած, ջարդ, հրեատեցություն:

Ազգային հարցը կապիտալիստական յերկրներում: «Աշխարհը յերկու բանակների յե բաժանված՝ Ֆինանսական կապիտալն իր ձեռքում ունեցող ու յերկրազնդի բնակչության մեծամասնությունը շահագործող մի բուռն քաղաքակրթված ազգեր և մյուս բանակը՝ գաղութների ու կախյալ յերկրների շահագործվող ու ճնշված ժողովուրդներ, վորոնք այդ մեծամասնությունն են կաղմում» (Ստալին): Ազգամիջյան թշնամություն, շովինիզմ, ջարդեր կապիտալի յերկրներում:

րում: Գաղութային ժողովուրդների և աղգային փոքրամասնությունների ճնշումն ու հարստահարումը Արևմուտքի յերկրներում: Աղգությունների ճնշումը Արևմտյան Ուկրաինայում, Արևմտյան Բելոռուսիայում, Ռումինիայում և այլն: Համաշխարհային տնտեսական ճգնաժամ և գաղութային ստրկության բոլոր ձևերի ուժեղացում, իմպերիալիստների ձգտումը «ճգնաժամի հետևանքները դնել գլխավորապես ամենից ավելի թույլ և կախյալ ու ճնշված ժողովուրդների վրա» (Կոմինտերնի Գործկոմի XI պլենումը):

Սոցիալ-դեմոկրատիան իմպերիալիստների հավատարիմ հենարանն է՝ գաղութները ճնշելու և աղգային փոքրամասնություններին հարստահարելու գործում: Որինակներ, վորոնք պատկերում են «սոցիալիստ» մինիստրների քաղաքականությունը գաղութներում:

Անհնար է վոնջացնել աղգային ճնշումն առանց վոնջնչացնելու կապիտալիզմը: Պրոլետարիատն ու նրա կուսակցությունը վորպես բոլոր աշխատավորների հեղափոխական պայքարի ղեկավար, այդ թվում նաև ճնշված աղգությունների հեղափոխական պայքարի ղեկավար, վորպիսի հեղափոխությունը միակն է, վոր հետևողականորեն մարտնչում է ամեն տեսակ ճնշման դեմ, այդ թվում նաև աղգային ճնշման դեմ:

2. Աղգային հարցը խորհրդային պետության մեջ: Համ Կ(բ)Կ և Խորհրդային Իշխանության աղգային քաղաքականության հիմնական հարցերն են. «...մոտեցնել զանազան աղգությունների պրոլետարներին և կիսապրոլետարներին՝ կալվածատերերին ու բուրժուազիային տասլալելու, միատեղ հեղափոխական պայքարի համար... ամեն տեսակ արտոնյալ դրություններ վոնջացնելու համար... աղգերի լիակատար հավասարության համար, իրավունք տալու դա-

ղութներին և վոնջ իրավահավասար աղգերին անջատվելու և պետություն կազմելու»: (Համ Կ(բ)Կ ծրագիր):

«Միայն խորհրդներում, միայն պրոլետարիատի դեկտատորայի պայմաններում, իր շուրջը համախմբելով բնակչության մեծամասնությունը, հնարավոր չեղավ արմատապես վոնջացնել աղգային ճնշումը, փոխադարձ վստահության պայմաններ ստեղծել և ժողովուրդների յեղբայրական աշխատակցություն հիմքերը դնել»: (ԽՍՀՄ սահմանադրություն—կոնստիտուցիա):

«Հենց Խորհրդային Իշխանության կառուցվածքը, իր ինտերնացիոնալ դասակարգային բնույթով, խորհրդային հանրապետությունների աշխատավոր մասսաներին հրում է դեպի միասնության ուղին, դեպի սոցիալիստական մի ընտանիք» (ԽՍՀՄ Սահմանադրություն): «ԽՍՀՄ—միասնական համաշխարհային տնտեսության մեջ ասլադայում ժողովուրդներին համախմբելու կենդանի նախատիպն է»: (Ստալին):

Աղգային հարցը խորհրդային սահմանադրության մեջ (Աղգությունների խորհուրդ, ԽՍՀՄ Կենտգործկոմի նախագահներ, միութենական (դաշնակից) հանրապետություններ, ինքնավար հանրապետություններ, ինքնավար մարդեր, նրանց իրավունքները. համամիութենական ժողկոմատներ և նրանց հարաբերությունները հանրապետությունների հետ):

II. ՊԱՅԳԱՐԸ ԼԵՆԻՆՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ (2 Ժամ)

1. ԽՍՀՄ աղգային քաղաքականության հաջողությունները: Տնտեսական, քաղաքական, կուլտուրական ամեն տեսակ ոգնություն նախկին ճնշված աղգություններին, աղգությունների միջև անհավասարությունը վոնջացնելու համար:

Աղգային ծայրամասերի ինդուստրացման ասպարիզում ձեռք բերած նվաճումները: Աղգային հանրապետութիւնների ինդուստրացման տեմպերը գերազանցում են ընդհանուր-միութենական տեմպերին: Աղգային հանրապետութիւնների կապիտալ ներդրումները թվերը և արդյունաբերութիւն հիմնական ֆոնդերի կուտակումներ համեմատած ընդհանուր-միութենականների հետ: Պրոլետարիատի կազրեր ստեղծելը տեղական աղբութիւններից: Աղգային ծայրամասերի գյուղատնտեսութիւն սոցիալիստական վերակառուցման հաջողութիւնները: ԽՍՀՄ ժողովուրդների ձևով աղգային և բովանդակութիւն մը պրոլետարական կուտուրայի արագ աճումը: Անգրագիտութիւն վերացումը, ժողովրդական կրթութիւն ցանցի արագ ընդարձակումը, թուրք-թաթարական և ԽՍՀՄ մյուս աղբութիւնների այբբենի լատինիզացիան:

Հին մնացորդների դեմ պայքարի հաջողութիւնները (կրօնական, կենցաղային) նախկին ճնշված աղբութիւնների մեջ:

Տեղական պրոլետարական և կիսապրոլետարական տարբերից ամուր կուսակցական կազմակերպութիւններ ստեղծելը:

Սոցիալիստական շինարարութիւն և կուտուրական վերելքի խնդիրներն աղգային հանրապետութիւններում և մարդերում յերկրորդ հնգամյակում: Յերկրորդ հնգամյակի ժամանակաշրջանում սոցիալիստական տնտեսութիւն արագ աճն աղգային հանրապետութիւններում և մարդերում պայմանավորում է ցարական դադութային-կապիտալիստական տնտեսութիւնից ժառանգած տնտեսական ու կուտուրական հետամնացութիւն վերացումը (XVII կուսկոնֆերանսի բանաձևից):

Աղգային ռայոնների սոցիալիստական շինարարութիւն հաջողութիւնների համաշխարհային նշանակութիւնը:

ԲԴԿԻ աղգային գործասերը: Մարտիկների խնտերնացիոնալ դաստիարակութիւնը:

2. Պայքարը լենինյան աղգային քաղաքականութիւն համար լենինյան աղգային քաղաքականութիւն համար ընդդեմ դասակարգային թշնամու-մեծապետական շովինիստների և տեղական նացիոնալիստների: Վերկոռուսական շովինիզմը վորպես վերկոռուսական աղբի նախկին տիրող ու չահագործող, այժմ կործանվող դասակարգերի ձգտումը վերադարձնելու կորցրած արտոնյալ դրութիւնը: Աղգային տարբերութիւններն անմիջապես վերացնելու մասին մեծապետական թեորիաների դասակարգայնորեն-անհարգատ ելութիւնը: Մերժումն աշակցութիւն ցույց տալու նախկին ճնշված ժողովուրդների աղգային կուտուրային: Տեղական նացիոնալիզմը նախկին ճնշված աղբերի անհետացող, վերացող կապիտալիստական դասակարգերի ձգտումն է ամփոփվելու իր աղգային պետութիւն մեջ և ախտեղ սահմանելու իր դասակարգային պետութիւնը: Տեղական նացիոնալիզմը թուլացնում է ԽՍՀՄ աշխատավոր ժողովուրդների միասնութիւնը, հոգուտ կապիտալիստների: Դասակարգային պայքարի սրումը և շովինիստական աղիտացիայի ուժեղացումը դասակարգային թշնամու կողմից: Մանր-բուրժուական նացիոնալիստական հակահեղափոխական կուսակցութիւններն ու կազմակերպութիւնները: Նրանց կապիտալիստական յերկրների նկատմամբ ունեցած որիննտացիան: Հրեաանցութիւնը և նրա դասակարգային ելութիւնը: Աղգային հարցում կուսակցութիւն մեջ թեքումների դասակարգային ելութիւնը և պայքարը նրանց դեմ:

Թեքում ղեպի մեծապետական շովինիզմի կողմը վերադա-
դրվածություն վրանդ:

Թեքում ղեպի տեղական նացիոնալիզմի կողմը:

Բ) ԿՈՆՏՐՈՒ ԶԱՐԾԵՐ

1. Ինչո՞ւ կապիտալի և պրոլետարիատի միջև պայքարը
միջազգային բնույթ ունի:

2. Ինչո՞ւ կապիտալիզմի ժամանակ հնարավոր չէ վոչըն-
չացնել ազգային ճնշումը:

3. Ինչո՞ւ ազգային ճնշման վոչնչացումը կազմում է
պրոլետարիատի դասակարգային պայքարի կարևորագույն
խնդիրներից մեկը:

4. Ի՞նչ կացութիւն ունեն դադութային և կիսադադու-
թային ժողովուրդները կապիտալիստական աշխարհում:

5. Ի՞նչ կացութիւն ունեն ազգային փոքրամասնութիւն-
ները մեր արեւմտյան կապիտալիստական հարեան յերկրնե-
րում (Լեհաստան, Ռումինիա):

6. Ի՞նչ դեր են կատարում սոցիալ-դեմոկրատները դա-
դութների և ազգային փոքրամասնութիւնների ճնշման դուր-
ժում:

7. Ինչո՞ւ Լենինը ցարական Ռուսաստանն անվանում էր
«ժողովուրդների բանտ»:

8. Ի՞նչ քաղաքականութիւն էր վարում ցարական կա-
ռավարութիւնն ազգային ծայրամասերում:

9. Ինչո՞ւ ցարական կառավարութիւնն ազգութիւննե-
րին դրդում էր միմյանց դեմ:

10. Վորո՞նք են կոմունիստական կուսակցութիւն և
Խորհրդային իշխանութիւնն ազգային քաղաքականութիւն
հիմունքները:

11. Ի՞նչպէս է վաստորեն վերացվում ԽՍՀՄ ազգու-

թիւնների նյութական և կուլտուրական անհավասարու-
թիւնը:

12. Ի՞նչպէս է կառուցված Խորհրդային Սոցիալիստա-
կան Հանրապետութիւնների Միութիւնը: Ի՞նչ հանրապե-
տութիւններ են մտնում ԽՍՀՄ կազմի մեջ:

13. Վորո՞նք են ազգային հանրապետութիւնների և
մարզերի ինդուստրացման նվաճումները:

15. Ի՞նչ նվաճումներ են ձեռք բերված ազգային հա-
րապետութիւնների և մարզերի դուրսադուրսութիւնն սոցի-
ալիստական վերակառուցման ասպարիզում:

16. Վորո՞նք են կուլտուրական շինարարութիւնն հա-
ջողութիւններն ազգային ծայրամասերում:

17. Վորո՞նք են սոցիալիստական շինարարութիւնն պլան-
ները յերկրորդ հնգամյակում ազգային տայններում:

18. Ինչո՞ւ են ազգային հանրապետութիւնների սոցիա-
լիստական շինարարութիւնն հաջողութիւնների համաշխար-
հային նշանակութիւնը:

19. Ինչո՞ւ են մեծապետական շովինիզմի եյութիւնը
և Ինչո՞ւ Թեքումը ղեպի մեծապետական շովինիզմի կողմը
կուսակցութիւնն մեջ հանդիսանում է դրանք վրանդն ազ-
գային հարցում:

20. Վորո՞նք է տեղական նացիոնալիզմի դասակարգային
եյութիւնը:

21. Ի՞նչո՞ւ են հրետեցութիւնն դասակարգային եյութի-
ւնը:

3. Փաստական պարապմունքների լրացուցիչ միջնամուր.

Բացի կոնտրոլ հարցերի պատասխաններից կարմիր բա-
նակայինը պետք է՝

ԽՍՀՄ քարտեզի վրա պատմի ԽՍՀՄ մեջ մտնող հիմնա-

կան հանրապետութիւններ մասին (համառոտ տեղեկութիւններ այլ հանրապետութիւններ տնտեսութեան մասին, նրանց սոցիալիստական և կուլտուրական շինարարութեան մասին) :

4. Գրանցումների և ինֆնուրույն աշխատանքի միմիմումը .

Թեմայի մշակման պրոցեսում կարմիր բանակայինը պետք է՝

1) զբաղւոր պատասխաններ տա յերկրորդ, չորրորդ և տասերորդ կոնտրոլ հարցերին .

2) զբանցել հիմնական տվյալները սոցիալիստական շինարարութեան մասին աղգային հանրապետութիւններում :

3) տետրի մեջ անցկացնել ԽՍՀՄ սխեման .

4) պատրաստել համառոտ բանավոր յետևյալ թեմայի շուրջը՝ «Աղգային հարցը կապիտալիստական յերկրներում և ԽՍՀՄ-ում» .

5) համառոտ պլան կազմել ընկ . Ստալինի աղգային հարցում թեքումների դասակարգային եյուլթյան մասին կուսակցութեան XXII համագումարում արած գեկուցումից :

V. ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՅԵՎ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՍԻՍԵՄՆԵՐ (6 ժամ)

ա) Թեմայի բովանդակութեանը

I. ԿԱՊԻՏԱԼԻԶՄ (2 ժամ)

1. Տնտեսութեան կապիտալիստական սխտեմ : Կապիտալի յերկրներում «1) իշխանութիւնը պատկանում է կապիտալիստներին . 2) արտադրութեան գործիքներն ու միջոցները պատկանում են շահագործողներին . 3) արտադրութիւնը տանում են կապիտալիստները վոչ թե աշխատավոր-

ներ շահերի համար, այլ բարձր կապիտալիստական շահույթն ապահովելու համար . 4) ժողովրդական յեկամուտը բաշխում է նույնպես կապիտալիստների դասակարգի ոգտին . 5) բանվոր դասակարգը, զրկված է արտադրութեան գործիքներից ու միջոցներից, հարկադրված է վաճառել իր բանվորական ուժը և աշխատել վոչ թե իր համար, այլ ոտար դասակարգի համար, շահագործողների դասակարգի համար» :

Արտադրութեան միջոցների մասնավոր սեփականութիւնը և բարձր կապիտալիստական շահույթ ստանալու համար պայքարը մրցում է առաջացում : Կապիտալիստների կողմից շահույթի յետևից ընկնելը ձգտում է առաջացում նրանց մեջ անսահմանորեն լայնացնելու արտադրութիւնը : Կապիտալիստական արտադրութեան անսահմանութիւնը (անարխիան) :

Ճգնաթամերի անխուսափելիութիւնը կապիտալիզմի ժամանակ : Գերարտադրութեան տնտեսական ճգնաթամերի հիմքը, նրանց պատճառը պետք է փնտռել հենց տնտեսութեան կապիտալիստական սխտեմի մեջ : Ճգնաթամի հիմքն արտադրութեան հասարակական բնույթի և արտադրութեան արդիւնները յուրացնելու կապիտալիստական ձևի միջև հակասութեան մեջ է : Կապիտալիզմի այլ հիմնական հասութեան արտահայտութիւնն է հանդիսանում՝ կապիտալիզմի արտադրական հնարավորութիւնների հսկայական աճման (վոր նկատի ունի մաքսիմում կապիտալիստական շահույթ ստանալ) և աշխատավորների միլիոնավոր մասսաների (վորոնց կենսական մակարդակը կապիտալիստները միշտ աշխատում են պահել ծայրահեղ միմիմումի սահմաններում) վարկունակ պահանջի հարարերական կրնատմամ միջև հակասութիւնը» (Ստալին) :

Պատերազմների անխուսափելիությունը կապիտալիզմի
ժամանակ

2. Ժամանակակից համաշխարհային տնտեսական ճգնաժամը: «Ներկայիս տնտեսական ճգնաժամը հանդիսանում է մինչև այժմ գոյություն ունեցող համաշխարհային ճգնաժամներից ամենալուրջ և ամենից խորը ճգնաժամը»: (Ստալին): Ճգնաժամի չտեսնված սրությունը, վերսկս աղբյուրներ, ինչպես նա ծավալվում է ընդհանուր ճգնաժամի հիման վրա, կապիտալիզմի նեխման հիման վրա: Ժամանակակից տնտեսական ճգնաժամը գերադասաբար քան ճգնաժամ է: Ժամանակակից ճգնաժամը պատերազմից հետո առաջին համաշխարհային տնտեսական ճգնաժամն է: Արդյունաբերական ճգնաժամը հյուսվում է ագրարային և ֆինանսական ճգնաժամերի հետ: Ճգնաժամի դարգացման անհավասարաչափությունը: Ճգնաժամն ամենից ուժեղ հարվածը հասցրեց ամենից ուժեղ կապիտալիստական յերկրին—Հ.Ա. Միացյալ Նահանգներին:

Տնտեսական ճգնաժամի արտահայտություններն են՝ աղբյուրների զերարտադրությունը, ֆարրիկների ու գործարանների փակումն ու քայքայումը, սնանկությունները, փողի գնի ընկնելը, գյուղատնտեսություն արտադրության կրճատումը և այլն: Ճգնաժամի հետևանքներն աշխատավորների համար՝ գործադրություն վիթխարի աճումը, գործազուրկների միլիոնավոր բանակները, «վորոնք ռեզերվից դարձել են գործազուրկների մշտական բանակներ» (Ստալին). սույն ու աղքատություն աճումը, աշխատավարձի իջեցումը (փաստորեն ու թվերն այդ մասին): Գյուղացիության միլիոնավոր մասսաների քայքայումը, աղքատացումը (որինակներ՝ գյուղացիություն գյուղացիության մասին): Կապիտալիզմի բոլոր հակասու-

թյունների անընդհատ խորացումը. ճգնաժամի հետևանքով աղբյուրների, գյուղացիության և գաղութների աշխատավորների ապստամբությունների ծավալում, բանի գնում ուժեղանում է դասակարգային կատաղի պայքարը աղբյուրների ու բուրժուազիայի միջև, բուրժուազիայի ու գաղութների աշխատավորների միջև—այս բոլորը խարխուլ են կապիտալիզմի հիմքերը և մոտեցնում են նրա կործանման մոմենտը: Կապիտալիզմի կայունացման վախճանը և անցումը դեպի պատերազմների և հեղափոխությունների շրջանը: Ժամանակակից կապիտալիզմը կործանվող կապիտալիզմ է:

II. ԿՈՄՈՒՆԻԶՄ ՅԵՎ ՍՈՑԻԱԼԻԶՄ (2 ժամ)

Կոմունիզմ: Կոմունիստական ինտերնացիոնալի կողմից ղեկավարվող համաշխարհային բանվոր դասակարգի հեղափոխական պայքարի վերջնական նպատակն է «համաշխարհային կապիտալիստական տնտեսությունը փոխարինել կոմունիզմի համաշխարհային սիստեմով» (Կոմինտերնի ծրագիր):

Այդ նոր հասարակական իրավակարգի—կոմունիզմի առաջացման համար բոլոր պայմանները հաստատվում են կապիտալիզմի խորքում:

Կոմունիստական հասարակությունը «այնպիսի հասարակություն է, վորտեղ ա) չի լինի արտադրության գործիքների և միջոցների մասնավոր սեփականություն, այլ կլինի հասարակական սեփականություն, կոլեկտիվ սեփականություն բ) չեն լինի դասակարգեր և պետական իշխանություն, այլ չլինեն ինդուստրիայի և գյուղատնտեսության աշխատողներ (վորոնք տնտեսապես ղեկավարվում են վորսկա աշխատավորների աղատ ընկերություն—ասոցիացիա). գ)

վորտեղ ժողովրդական տնտեսութիւնը կազմակերպւած և պլանով, հիմնւած բարձրագույն տեխնիկայի վրա, ինչպէս ինդուստրիայի ասպարիզում, այնպէս ել գյուղատնտեսութեան ասպարիզում. դ) վորտեղ չի լինի քաղաքի ու գյուղի, ինդուստրիայի ու գյուղատնտեսութեան միջև հակադրութիւն. ե) վորտեղ մթերքները կրաշաւեն հին ֆրանսիական կոմունիստների սկզբունքի համաձայն. այն ե՞րբ չյուրաքանչյուրից ըստ իր ընդունակութիւնների, յուրաքանչյուրին ըստ իր պահանջների»։ դ) վորտեղ գիտութիւնն ու արվեստը կողտադործվեն բովանդակային բարենպաստ պայմաններով նրա համար, վորպեսզի ծաղկալ գրութիւն լինի. է) վորտեղ անձնավորութիւնն աղատ և կտոր հացի մասին հոգացողութիւնից, աղատ և «աշխարհի ուժեղներին» հարմարվելու անհրաժեշտութիւնից, կդառնա իսկական աղատ անձնավորութիւն...» (Ստալին)։

«Աշխատանքը դադարում է դասակարգային թշնամու համար աշխատանք լինելուց. աշխատանքը դադարում է միայն ապրուստի միջոց լինելուց և դառնում է առաջնակարգ կենսական պահանջ. անհետանում է աղքատութիւնը, անհետանում է մարդկանց միջև տնտեսական անհավասարութիւնը, ստրկացած դասակարգերի աղքատութիւնը, նյութական կյանքի խղճով մակարդակն ընդհանրապես. անհետանում է մարդկանց աստիճանավորումն աշխատանքի բաժանման ժամանակ, իսկ դրա հետ միասին նաև մտավոր ու ֆիզիկական աշխատանքի միջև հակադրութիւնը. վերջապես անհետանում են սեռերի սոցիալական անհավասարութեան բոլոր հետքերը» (կոմիտեների ծրագիր)։ Հասարակական աշխատանքի հսկայական արտադրողականութիւն։ Գիտութեան և արվեստի ծաղկալ վիճակ։

2. Սոցիալիզմ։ Նախքան լիակատար կոմունիզմին անց-

նելը, հասարակութիւնն անցնում է նրա առաջին աստիճանը—սոցիալիզմը։ «Այստեղ կոմունիստական հասարակութիւնը նոր միայն դուրս է գալիս կապիտալիստական հասարակութիւնից, դուրս է գալիս բացարձակ բոլոր տեսակետներով այն ե՞րբ տնտեսական, բարոյական, մտավոր տեսակետներով, հին հասարակութեան բնածին խալերով... Սոցիալիզմի արտադրողական ուժերը տակաւին բովանդապի չեն դարձացել, վորպեսզի ասպնովեն աշխատանքի մթերքների բաշխումն ըստ պահանջների—նրանք բաշխում են ըստ աշխատանքի։ Աշխատանքի բաժանումը... դեռևս վերացված չէ և մասնավորապես դեռևս վոչնչացված չի հիմնականում մտավոր ու ֆիզիկական աշխատանքների միջև հակադրութիւնը։ Տակաւին գոյութիւն ունեն (չնայած դասակարգերի վոչնչացմանը) հասարակութեան հին դասակարգային բաժանման մնացորդներ, հետևապես և սրտիտարիատի պետական իշխանութեան մնացորդներ, իրավունքի հարկադրում... Դեռևս չի վոչնչացված և ամբողջութեամբ դեռևս չի վերացված քաղաքի և գյուղի միջև հակադրութիւնը։ Սակայն հին հասարակութեան այդ բոլոր մնացորդները չեն պաշտպանվում վոչ մի հասարակական ուժի կողմից» (Կոմիտեների ծրագիր)։

III. ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱՐԳԸ ՅԵՎ ՆՐԱ ԱՌԱՎԵԼՈՒԹՅՈՒՆԸ (2 ժամ)

1. Տնտեսութեան խորհրդային սխառութիւնը։ Բանոր դասակարգը վոչնչացնում է կապիտալիզմը և նոր կոմունիստական հասարակութիւն կառուցելու համար հաստատում է սրտիտարիատի դիկտատուրա—խորհրդային հասարակարգը։ Մենք դեռ լիովին չենք կառուցել սոցիալիստական հասարակութիւն (մենք նրա կառուցումը կավարտենք յերկրորդ

հնգամյակում), սակայն մեր հասարակարգը—սոցիալիստական հասարակարգ է: Մեր յերկրում՝ «1) կապիտալիստները իշխանությունը խորտակված է և փոխարինված է բանվոր դասակարգի իշխանությամբ. 2) արտադրության գործիքներն ու միջոցները, հողը, ֆարրիկները, գործարանները և այլն խլված են կապիտալիստներից և վորպես սեփականություն են հանձնված բանվոր դասակարգին և դյուղացիության աշխատավոր մասսաներին. 3) արտադրության զարգացումը յենթարկված է վոչ թե մրցման և կապիտալիստական շահույթի ապահովելու սկզբունքին, այլ պլանային ղեկավարության և աշխատավորների նյութական ու կուլտուրական մակարդակի սխտեմատիկ վերելքի սկզբունքին. 4) ժողովրդական յեկամուտը բաշխվում է վոչ թե շահագործող դասակարգերի հարստացման ոգտին, այլ բանվորների ու դյուղացիների նյութական դրության սխտեմատիկ բարձրացման համար և սոցիալիստական արտադրությունը լայնացնելու համար քաղաքում և դյուղում. 5) աշխատավորների նյութական դրության սխտեմատիկ լավացումը և նրանց սպառման (գնողունակության) անընդհատ աճումը, արտադրության լայնացման մշտական ծաղկման աղբյուրը լինելով, ապահովում են բանվոր դասակարգին ճշնաթամերից, դերարտադրությունից, գործադրկությունից և այլն. 6) բանվոր դասակարգը յերկրի տերն է, վորը աշխատում է վոչ թե կապիտալիստների, այլ իր սեփական դասակարգի համար»: (Ստալին):

2. Նրանցում և մեզանում: Մեզանում— իշխանության առկայություն, վորն ոգտվում է աշխատավորների միլիոնավոր մասսաների պաշտպանությամբ, պլանային տնտեսություն և մեր հասարակարգում կապիտալիզմի անբուժելի հիվանդությունների բացակայությունը: Նրանցում— «ճըգ-

նաթամ, գործադրկություն, շռայլություն, լայն մասսաների աղքատություն—ահա կապիտալիզմի անբուժելի հիվանդությունները» (Ստալին):

Մեր ժողովրդական տնտեսության աճման տեմպերը վերջին տարիներում հնարավոր ելին միայն խորհրդային հասարակարգի պայմաններում: Մեր դժվարությունները սոցիալիստական աճման դժվարություններ են: Դժվարությունների բայլչեիկյան հաղթահարումը:

Կապիտալիզմի ընդհանուր քայքայումն ու նեխումը, համաշխարհային տնտեսական ճգնաժամը աշխատավորների համար բազմաթիվ ժողովրդական աղետներով հանդերձ— նրանցում: Սոցիալիզմի հիմքի կառուցումը, «ոլ-ում» հարցի անվերադարձ լուծումը սոցիալիզմի ոգտին յերկրի ներսում, սոցիալիստական շինարարության չտեսնված տեմպերը, սոցիալիզմի շրջանը թեակոխումը և ԽՍՀՄ վերջնականապես զարգացման սոցիալիստական բեւերի վրա հաստատվելը, անդասակարգ սոցիալիստական հասարակություն կառուցումը յերկրորդ հնգամյակում—մեզանում:

Խիստ հակադրություն սոցիալիստական և կապիտալիստական սխտեմաների միջև, վորպես բացարձակ փայլուն ապացույց սոցիալիստական սխտեմի առավելություն և տարբերության հանդեպ կապիտալիստական սխտեմի: Մեր հաջողությունների համաշխարհային-պատմական նշանակությունը: «Այժմ գլխավոր մեր ներգործությունը միջազգային հեղափոխության վրա ցույց ենք տալիս մեր տնտեսական քաղաքականությամբ... Այդ առպարիզում պայքարը տեղափոխված է համաշխարհային մատչտարով: Կլուծենք մենք այդ խնդիրը— և այն ժամանակ մենք գործը կտանենք միջազգային մատչտարով անպայման և վերջնականապես» (Լենին): Յերկու սխտեմների պայքարը և նոր իմպերիալիստա-

կան պատերազմները և ԽՍՀՄ դեմ ինտերվենցիայի վտանգի
աճումը:

Բ) ԿՈՆՏՐՈՒ ՀԱՐՑԵՐ

1. Ինչի՞նչ վրա յե հիմնված տնտեսության կապիտալիս-
տական սխտեմը:

2. Ինչո՞ւմ են տնտեսության անսլանայնությունը կա-
պիտալիստական յերկրներում:

3. Ինչի՞ց են առաջ դալիս ճգնաժամերը կապիտալիստա-
կան յերկրներում:

4. Ինչո՞ւ է տարբերվում կապիտալիզմի ժամանակակից
տնտեսական ճգնաժամը կապիտալիստական նախկին ճգնա-
ժամերից:

5. Վորո՞նք են ժամանակակից տնտեսական ճգնաժամի
հետևանքները կապիտալիստական տնտեսության և աշխա-
տավորների համար:

6. Ինչո՞ւ բանվոր դասակարգը պայքարելով կապիտա-
լիզմի լծից իր ազատագրման համար, այդպիսով իսկ պայ-
քարում և բոլոր աշխատավորների շահերի համար:

7. Ի՞նչն են միջազգային պրոլետարիատի հեղափոխական
պայքարի վերջնական նպատակը:

8. Վորո՞նք են կոմունիստական հասարակության հիմ-
նական հատկանիշները:

9. Վո՞ր են կոմունիզմի առաջին աստիճանի (այսինքն՝
սոցիալիզմի) և կոմունիզմի բարձրագույն աստիճանի (այ-
սինքն՝ լրիվ կոմունիզմի) միջև տարբերությունը:

10. Տնտեսության ի՞նչ սխտեմ է ԽՍՀՄ-ում Միության
մեջ:

11. Տնտեսության մեր սխտեմն ի՞նչ առավելություններ
ունի կապիտալիստական սխտեմի հանդեպ:

Թեմայի մշակման պրոցեսում կարմիր բանակայիններ
պետք է՝

1) զբաղեն տնտեսության կապիտալիստական սխտեմի
հիմնական հատկանիշները, կոմունիզմի (ըստ Ստալինի),
սոցիալիզմի (ըստ Կոմինտերնի ծրագրի) և տնտեսության մեր
սխտեմի հատկանիշները (ըստ Ստալինի):

2) զբաղեն հիմնական թվերն ու դիագրամները, վորոնք
բնորոշում են տնտեսության դրությունը ԽՍՀՄ-ում և կապի-
տալիստական յերկրներում:

3) պատրաստվեն բանավոր յեկույթ ունենալու հետևյալ
թեմաների շուրջ՝

ա) «Կապիտալիզմ, կոմունիզմ, սոցիալիզմ»:

բ) «Վորոնք են կապիտալիստական տնտեսության ճը-
նաժամի և ԽՍՀՄ-ում սոցիալիզմի բուռն աճման պատճառ-
ները»:

VI. ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԳԼԽԱՎՈՐ ԳԻԾԵ (14—16 ժամ)

I. ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԼԵՆԻՆՅԱՆ ՊԼԱ- ՆԸ ՅԵՎ ՆՐԱ ԿԵՆՍԱԳՈՐԾՈՒՄԸ 4 (ժամ)

1. Սոցիալիստական շինարարության լենինյան պլանը:
Լենինը ԽՍՀՄ-ում սոցիալիզմի կառուցման մեծ պլանի ստեղ-
ծող: Լենինյան ուսմունքն այն մասին, վոր մեր յերկրում կան
բոլոր հնարավորությունները սոցիալիստական հասարակու-
թյան կառուցման համար և վոր սոցիալիզմի հաղթանակը
մեր յերկրում ամբողջությամբ կախված է բայկալիկյան կու-
սակցության ճիշտ քաղաքականությունից:

Սոցիալիստական ինդուստրացումը սոցիալիզմի շինարարութեան լենինյան պլանի հիմքն է, կոսաակցութեան գըլքավոր գծի հիմքն է: Լենինի ցուցումները ծանր արդյունաբերութեան և երկտրիֆիկացիայի մասին, վորպես ամբողջ ժողովրդական տնտեսութեան սոցիալիստական վերակառուցման լծակներն է մասին: «Սոցիալիզմի նյութական հիմքը կարող է լինել միմիայն խոշոր արդյունաբերութեանը, վորն ընդունակ է վերակարգավորել նաև հողագործութեանը» (Լենին):

Գյուղատնտեսութեան բաժան-բաժան լինելը և հետամնացութեանը ցարական Ռուսաստանում: Ծանր արդյունաբերութեանը, վորպես հետամնաց մանր գյուղացիական տնտեսութեան վերակերտման զենք խոշոր, առաջավոր մեքենացված սոցիալիստական գյուղատնտեսութեան համար: Լենինի ցուցումները մանր ու մանրագույն գյուղացիական տնտեսութեան կոոպերացման, կոլեկտիվացման մասին, վորպես գյուղատնտեսութեան սոցիալիստական վերակառուցման հիմնական միջոցի մասին: Բանվոր դասակարգի դաշինքն աշխատավոր գյուղացիութեան հետ, բանվոր դասակարգի կողմից գյուղացիութեան ղեկավարութեանը, վորպես հիմք մանր գյուղացիական տնտեսութեանը սոցիալիստական խոշոր տնտեսութեան վերածելու քաղաքականութեան համար: Այդ քաղաքականութեան արտահայտութեանն է արդյունաբերական արտադրանքով, մեքենաներով, գործիքներով և արտադրութեան միջոցներով գյուղին մատակարարումն առաջին հերթին: Արտադրական և առևտրական գործում:

Լենինի ցուցումն այն մասին, վոր սոցիալիզմի վիճակը իՍՂՄ-ում կախված է մեր տնտեսութեան մեջ սոցիալիստական և կապիտալիստական տարրերի պայքարի յեղքից, նրանից, թե «ով-ո՞ւմ» կհաղթի այդ պայքարում, և վոր այդ

պայքարում մեր հիմնական ինդիւրն է տանել աշխատավոր գյուղացիութեանը զարգացման սոցիալիստական ուղիով, բանվոր դասակարգի հետեից:

ՆեՊԸ լենինյան քաղաքականութեանն է, վորը հաշիվ չէ առնված սոցիալիստական տարրերի կապիտալիստական տարրերի դեմ պայքարի համար, սոցիալիստական տարրերի կապիտալիստական տարրերի վրա հաղթանակ տանելու համար, սոցիալիստական եկոնոմիկայի հիմքի կառուցումն ամբողջում համար իՍՂՄ-ում:

Լենինի ցուցումները սոցիալիստական շինարարութեան ներսում դասակարգային թշնամուն հաղթելու համար: Լենինի առաջադրած ինդիւրը՝ զարգացնել սոցիալիստական շինարարութեան այնպիսի տեմպեր, վորպեսզի ամենակարճ ժամանակում հասնել և անցնել առաջավոր կապիտալիստական յերկրներին տեխնիկական-տնտեսական տեսակետից:

2. Մեր հաջողութեանը սոցիալիստական շինարարութեան լենինյան պլանի իրականացման գործում:

Կոսակցութեան կողմից յերկրի ինդուստրացման, ծանր արդյունաբերութեան զարգացման լենինյան գծի անչեղ անցկացումը դասակարգային թշնամու և ոպորտունիստների դեմ մղած անհաշտ պայքարում:

Ամենից ավելի արագ զարգացումն ու ծանր արդյունաբերութեան ղերակշիռ դերը իՍՂՄ ամբողջ արդյունաբերութեան թեջ: Միաժամանակ թեթև արդյունաբերութեան արագ զարգացումը: Հիմնական հանրագումարը՝ մեր հետամնաց յերկրը դարձնել խոշոր առաջավոր արդյունաբերութեամբ յերկրի, վորն այժմ ղերակշռող դեր է կատարում ժողովրդական տնտեսութեան մեջ:

Շնախընթաց ժամանակաշրջանում մեր ծանր արդյունաբերութեանը հաստատուն ուսերի վրա յե դրված և այդ-

պիստով ստեղծված է սեփական բազա ամբողջ ժողովրդական տնտեսության վերականգնումն ավարտելու համար»։ (XVII կուսկոնֆերանսի բանաձևից)։ (Բոլորը սոցիալիստական շինարարության կոնկրետ որինակները և փաստերի հիման վրա)։

Կուսակցությունը ընկ. Ստալինի ղեկավարությամբ անց է կացնում գյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման ուղիների մասին լենինյան ցուցումներն աջ և «ձախ» ոպորտունիստների դեմ պայքարում։ (Որինակներով)։ Մեր հաղթանակները. «գյուղատնտեսության մեջ արմատական բեկում է կատարվել, վորն արտահայտվում է, յուրի չքավորամիջակային մասսաների դեպի սոցիալիզմը կոտաբաժ վերջնական շրջադարձի մեջ։ Գյուղատնտեսության մեջ գերիշխող տեղ են գրավել սոցիալիստական ձևերը (կոլտնտեսություններն ու խորհրդայինությունները)։ Խորհրդային Միությունը մանր ու մանրագույն հողագործության յերկրից վեր է ածվել աշխարհում ամենախոշոր հողագործության յերկրի, կոլեկտիվացման, խորհրդայինությունների ընդարձակման և մեքենայական տեխնիկայի լայն գործադրման հիման վրա (XVII կուսկոնֆերանս)։

Կուսակցության կողմից սոցիալիստական շինարարության արագ տեմպերի մասին լենինյան ցուցումների անչեղ կենսագործումը և պայքարը ոպորտունիստների դեմ, վորոնք ձգտում են ձախողել սոցիալիստական շինարարության տեմպերը։ Մեր մեծագույն նվաճումներն այդ խնդրի լուծման գործում։ Առաջին հնգամյակի կատարումը չորս տարում, իսկ մի շարք ճյուղերում դեռ ե՛լ ավելի կարճ ժամկետներում։ Ընկ. Ստալինի առաջադրած խնդիրը՝ կենսագործել լենինյան լոզունգը—հասնել և անցնել առաջավոր կապիտալիստական յերկրներին տեխնիկական—տնտեսական տեսակե-

տից մոտակա տասնյամյակում։ Համաշխարհային տնտեսական ճգնաժամը, ժողովրդական տնտեսության հզոր աճը ԽՍՀՄ-ում, ԽՍՀՄ ժողովրդական տնտեսության մի շարք ճյուղերի աշխարհում առաջին տեղը գրավելը։

Առաջին հնգամյակի սոցիալիստական շինարարության կարևորագույն հանրագումարն է հանդիսանում գյուղում կապիտալիզմի արմատահանումը, վորը կանխորոշում է կապիտալիստական տարրերի լիակատար վերացումը և դասակարգերի բոլորովին վոչնչացումը։ ԽՍՀՄ-ում սոցիալիզմի հիմքի կառուցման ավարտումը նշանակում է, վոր լենինյան «ով-ում» հարցը վճռված է հոգուտ սոցիալիզմի լիովին և անվերադարձ հանդեպ կապիտալիզմի թե՛ գյուղում և թե՛ քաղաքում»։ (XVII կուսկոնֆերանս)։ ԽՍՀՄ վերջնականապես հաստատվել է զարգացման սոցիալիստական ուղիների վրա։

3. Մեր դժվարությունների մասին։ Լենինը մեր սոցիալիստական շինարարության դժվարությունների մասին և այդ դժվարությունները հաղթահարելու միջոցների մասին։

Լենինի վճռական պայքարն ոպորտունիստների դեմ, վորոնք զինաթափ էյին լինում դժվարությունների առաջ, փոխանակ այդ դժվարությունները բայ՛լևելիորեն հաղթահարելու։ Լենինյան Կենտկոմի ղեկավարությամբ կուսակցության կողմից բոլոր դժվարությունների վճռական հաղթանակումը, դժվարություններ, վորոնք հանդիպում են սոցիալիստական շինարարության ճանապարհին, կուսակցության գլխավոր գիծը հաստատապես անցկացնելու և ոպորտունիստների դեմ պայքարի հիման վրա։

Մեր դժվարությունների արմատական տարրերությունը կապիտալիստական դժվարություններից։ Կապիտալիստների դժվարությունները կապիտալիստական սիստեմի անցկացման ու քայքայման դժվարություններ են։ Մեր դժվարություն-

ները—մեր ժողովրդական տնտեսութեան սոցալիստական վերակառուցման ղեկարութեամբ են, աման ղեկարութեամբ են, առաջնութեան ղեկարութեամբ են: Մեր ղեկարութեամբ են—դասակարգային թշնամու դեմ պայքարի ղեկարութեամբ են, վրայիս թշնամին կատաղորեն դիմադրում ե սոցիալիստական շինարարութեան հաջողութեամբ: Լենինյան գլխավոր գծի անշեղ անցկացումը, անհաշտ պայքարը դասակարգային թշնամու և նրա ազնւոտ լրի դեմ, առանձնապէս աջ ոպորտունիստների դեմ, վրայիս գլխավոր վտանգի դեմ տվյալ շրջանում—միակ միջոցն են մեր ղեկարութեամբ են հաղթահարելու համար:

Ժամանակակից ղեկարութեամբ են հայթայթման դործում նրանց պատճառները և վերացնելու միջոցները: Ինչպէս ե կուսակցութեան մոտիկագիտային յենթարկում մասսաներին ղեկարութեամբ են հաղթահարելու համար: Կենտկոմի սեպտեմբերյան պլենումի վորոշումը լայն սպառման առարկաների արտադրութեան բնդարձակման մասին: Խորհրդային և կուտնտեսական առեւտրի ծավալումը: Պայքարը սպեկուլյանտներին դեմ:

II. ՅԵՐԿՐՈՐԴ ԶՆԴԱՄՅԱԿԸ (6 Ժամ)

1. Յերկրորդ հնգամյակի հիմնական քաղաքական խնդիրները: Առաջին հնգամյակը ԽՍՀՄ-ում սոցիալիզմի հիմքի կառուցման ավարտման հնգամյակն ե: Յերկրորդ հնգամյակն անդասակարգ սոցիալիստական հասարակութեան կառուցելու պլանն ե:

«Յերկրորդ հնգամյակի հիմնական քաղաքական խնդիրն ե՝ վերջնականապէս վերացնել կապիտալիստական տարրերն և դասակարգերն ընդհանրապէս, լրիվին վրջնացնել այն պատճառները, վորոնք առաջացնում են դասակարգային տարբե-

րութեաններ և շահագործում, և հաղթահարել կապիտալիզմի մնացորդները եկոնոմիկայում և մարդկանց գլխակցութեան մեջ, ամբողջ աշխատավոր բնակչութեանը դարձնել անդասակարգ սոցիալիստական հասարակութեան կառուցողներ» (XVII կուսկոնֆերանս): Այդ խնդրի համալսարհային նշանակութեամբ:

Շահագործող տարրերի վրջնացումը, վորպէս վճռական խնդիր ԽՍՀՄ-ում դասակարգերի վերացման դործում, վորովհետեւ առանց շահագործողների չկան շահագործվողներ: Մեր հաջողութեաններն այդ խնդրի լուծման դործում—հիմնականում վերացել ե կուլակութեանը վորպէս դասակարգ ԽՍՀՄ գյուղատնտեսական վճռական ռայոններում, «ով-ում» հարցը յերկրի ներսում լուծվել ե հողուտ սոցիալիզմի: 1932—33 թ. թ. ամբողջ յերկրում համատարած կուլակտիլացումը հիմնականում ավարտելու խնդիրը և այդ հիման վրա հիմնականում կուլակութեան վերացումը վորպէս դասակարգ ամբողջ յերկրում:

Դասակարգերի վրջնացումը և աշխատավորների վերադաստիարակութեան խնդիրները: Կուտնտեսութեանների կադմակերպչական տնտեսական ամրացումը—աշխատանքի հիշտ կադմակերպումն ե, պայքարն ե հալսասարեցման դեմ յեկտմուտները բաշխելու դործում և այլն— կուտնտեսականների սոցիալիստական վերադաստիարակութեան կարեւորագույն միջոցն ե, կարեւորագույն միջոցն ե գյուղատնտեսութեան սոցիալիստական վերակառուցման հետագա հաջողութեանների համար և այդ հիման վրա յերկրորդ հնգամյաւում ստեղծելու համար այն բոլոր պայմանները, վորոնք ապահովում են քաղաքի և գյուղի միջև հակադրութեան վրջնացումը: Սոցիալիստական մրցակցութեան և հարվածայնութեան հետագա ծավալումը, վորպէս աշխատավորնե-

րին վերադաստիարակելու միջոցներ, վորն ստեղծում ե մարդկանց նոր սոցիալիստական վերաբերմունք դեպի աշխատանքը: Սոցմրցակցության դերը և ընկ. Ստալինի վեց ցուցումները (պայքար համասարեցման դեմ, մասնազետեմների կադրերի ստեղծումը և այլն) բանվորներին նոր կադրեր վերադաստիարակելու դործում, վորոնք ներգրավվում են մեր արդյունաբերության մեջ:

Կուլտուրական շինարարությունը և նրա դերը աշխատավորներին վերադաստիարակության գործում: Ընդհանուր պարտադիր ուսումը, վորպես կարևոր մի քայլ ֆիզիկական և մատավոր աշխատանքի միջև հակադրությունը վոչնչացնելու համար:

Կարմիր բանակի դերը աշխատավորների վերադաստիարակության գործում: Կարմիր բանակը առաջնակարգ քաղաքական դպրոցն է:

Դասակարգերի վոչնչացման անհնարինությունը պոանց դասակարգային կատաղի պայքարի: Դասակարգային թշնամու մոլեգին դիմադրությունը ամբողջ ճակատով սոցիալիզմի հանդի հարձակմանը: Դասակարգային թշնամու պայքարի մեթոդները սոցիալիզմ կառուցող բանվորական պետության դեմ՝ վնասարարություն, կոլակոլության քայքայիչ աշխատանքը կոլեկտիվացման, հացամթերման դեմ, պետական ու կոլտնտեսական գույքի հափշտակումն ու փչացումը, սպեկուլյացիա և այլն:

Դասակարգային պայքարը յերկրորդ հնգամյակում: «Հետադաշում տակավին անխուսափելի յե դասակարգային պայքարի սրումը առանձին մոմենտներում և սոցիալիստական շինարարության առանձին բնագավառներում, վոր դրա հետ միասին ընդգծում է պահպանման, իսկ մի քանի դեպքերում նաև աշխատավորների առանձին շերտերի և խմբերի

վրա բուրժուական ազդեցությունների ուժեղացման անհրաժեշտությունը, տակավին յերկար ժամանակի ընթացքում սրուկտորիատին անհարադատ դասակարգային ազդեցությունների ներմուծումը բանվորների և նույնիսկ կուսակցության մեջ»: (XVII կուսկոնֆերանս): Դեպի կուսակային հակահեղափոխության դիրքերը զլորված ալ ոպորտունիստների դասակարգային պայքարի մարման մասին հայացքները— դասակարգային թշնամու հայացքներ են:

Բանվորական պետության ամեն կերպ ամրացման անհրաժեշտությունը, վորպես մեր յերկրում դասակարգային թշնամիների վոչնչացման գենք, վորպես աշխատավորներին վերադաստիարակելու և անդասակարգ սոցիալիստական հասարակություն կառուցելու միջոց:

2. Յերկրորդ հնգամյակի հիմնական տնտեսական խնդիրը: Ամբողջ ժողովրդական տնտեսության տեխնիկական վերակառուցման ավարտումը—յերկրորդ հնգամյակի հիմնական տնտեսական խնդիրն է:

Ամբողջ ժողովրդական տնտեսության—արդյունաբերության, տրանսպորտի, գյուղատնտեսության—ծավալուն տեխնիկական վերակառուցման անհրաժեշտությունը յերկրորդ հնգամյակի հիմնական այդ քաղաքական խնդիրը կատարելու համար:

Յերկրորդ հնգամյակի ընթացքում մեր տնտեսությունը պետք է զինվի ամենաառաջավոր, նորագույն մեքենայական տեխնիկայով:

Խորհրդային մեքենաշինարարության առաջատար դերը ժողովրդական տնտեսության տեխնիկական վերակառուցման գործում: Մեքենաշինարարության ասպարիզում առաջադրված խնդիրները: Ստեղծել նորագույն եներգետիկ բաղա, հիմնված արդյունաբերության և տրանսպորտի ամենալայն

եւեկտրիֆիկացիայի վրա, եւեկտրոններգիան աստիճանաբար գյուղատնտեսութեան մեջ մտցնելու վրա, ջրային եներգիայի, քարածխի և նավթի, վառելիքի տեղական տեսակները ոգտադործելու վրա: Եւեկտրոններգիայի արտադրութեան, ածխահանման և նավթահանման խնդիրները:

Մետաղահանման խնդիրները: Մետաղի նշանակութիւնը ժողովրդական տնտեսութեան և յերկրի պաշտպանութեան համար: Մեր նվաճումները սև մետաղադործութեան զարգացման ասպարիզում: Սև մետաղադործութեան յետ մնալը ժողովրդական տնտեսութեան պահանջներէ, սև մետաղադործութեան զարգացման պլաններէ թերկատարումը: Կենտրոնի սեպտեմբերյան պլանումի վորոշումը սև մետաղադործութեան մասին: Յերկրորդ հնգամյակի նշումները սև մետաղադործութեան և գունավոր մետաղների վերաբերյալ:

Տրանսպորտի խնդիրները: Տրանսպորտը ժողովրդական տնտեսութեան նեղ տեղն է: Յերկրորդ հնգամյակը—տրանսպորտի արմատապես վերակառուցելու հնգամյակն է՝ ամբողջ ժողովրդական տնտեսութեան վերակառուցման խնդիրների համեմատ: Յերկաթուղային և ջրային տրանսպորտի, ճանապարհային և խճուղային շինարարութեան խնդիրները: Ոդային հաղորդակցութեան զարգացումը:

Գյուղատնտեսութեան վերակառուցման խնդիրները: Յերկրորդ հնգամյակը գյուղատնտեսութեան տեխնիկական վերակառուցման հնգամյակ է: Յերկրորդ հնգամյակի վերջում մեքենա—տրակտորային կայանները կընդգրկեն բոլոր կոթմտեսութիւնները և հիմնականում կավարտեն գյուղատնտեսական արտադրութեան մեքենայացումը:

Յերկրորդ հնգամյակի կարևորագույն խնդիրն է՝ մշտականապես բարձրացնել բերքատվութիւնը և բալլէիկորեն լուծել յերաշտի դեմ պայքարի խնդիրը: Ժողկոմխորհի սեպ-

տեմբերի 29—ի վորոշումը բերքատվութիւնը բարձրացնելու միջոցառումների մասին: Կենդանաբուծութեան պրորէկմի լուծումը գյուղատնտեսութեան կարևոր խնդիրն է յերկրորդ հնգամյակում:

Պորհտնտեսութիւնների շինարարութեան խնդիրները յերկրորդ հնգամյակում: Յերկրորդ հնգամյակում գյուղատնտեսութեան վերակառուցման մասին XVII կուսկոնֆերանսի վորոշումների մեծագույն նշանակութիւնը: «Գյուղատնտեսութեան լիակատար կոլեկտիվացումը, խոշոր պետական գյուղատնտեսական ձեռնարկութիւնների աճումը և առաջավոր մեքենայական տեխնիկայով խորհտնտեսութիւնների ու կոլտնտեսութիւնների զինումը, վորպիսի տեխնիկան գործնականում գյուղատնտեսական աշխատանքը դարձնում է ինդուստրիալ աշխատանքի ալյատեսակութիւն, և տրանսպորտային կապի և արդյունաբերութեան ու գյուղատնտեսութեան միջև տպրանքաշրջանառութեան նշանավոր չափով ամրացումը ստեղծում են պայմաններ քաղաքի ու գյուղի միջև հակադրութիւնը լիովին վերացնելու համար»: (XVII կուսկոնֆերանս):

Աշխատավորների քարեկեցութեան լավացումը և թեթև արդյունաբերութեան խնդիրները: Աշխատավորների բարեկեցութիւնը լավացնելու մասին XVII կուսկոնֆերանսի վորոշումների կողմից առաջադրված հսկայական խնդիրները:

«Խնակչութեան հիմնական սպառման ապրանքներով, այդ թվում նաև սննդի առարկաներով, ապահովումը յերկրորդ հնգամյակի վերջում պետք է ալիւկանա առնվաղն 2—3 անգամ առաջին հնգամյակի վերջի հանդեպ»:

Թեթև արդյունաբերութեան և հումուլթային բաղայի արագ զարգացումը վորպես այդ խնդրի կատարման կարևորագույն պայման:

«Մեր արդյունաբերութեան զարգացման մեջ նորը, ի միջի այլոց նրանումն է, վոր մենք այժմ հնարավորութիւն ունենք արագացրած տեմպով զարգացնելու թե՛ ծանր և թե՛ թեթեւ արդյունաբերութիւնները» (Ստալին)։ Լայն սպառման առարկաների արտադրութեան մասին Կենտկոմի սեպտեմբերյան պլենումի վորոշումները։ Այդ ասպարիզում ծանր արդյունաբերութեանը, թեթեւ արդյունաբերութեանը, կոոպերացիային առաջադրված խնդիրները։

Աշխատավորների բարեկեցութիւնը լավացնելու համար խորհրդային և մասնավորապէս կոլտնտեսական առևտրի հսկայական նշանակութիւնը. «Միայն ապրանքաշրջանառութեան ծախսման հիման վրա հնարավոր է բանվորներին և ղյուղի աշխատավորներին արդյունաբերական ապրանքներով և զլուրտնտեսական մթերքներով մատակարարելու հետագա արագ լավացումը, վորի համար և իր հերթին անհրաժեշտ է ամեն կերպ ընդլայնել խանութների, կրպակների ցանցը և ամբողջ առևտրական ցանցը՝ անցկացնելով նրա անհրաժեշտ տեխնիկական վերակառուցումը։ Միմիայն այդ հիման վրա հնարավոր է նախապատրաստել ապրանքներ բաց թողնելու նորմավորման վերացումը և փոխարինել այն ծավալուն խորհրդային առևտրով կենտրոնացված բաշխման սխեմով» (XVII կուսկոնֆերանսի վորոշումներից)։

Կենտկոմի սեպտեմբերյան պլենումի վորոշումները խորհրդային, մասնավորապէս կոլտնտեսական առևտրի հետագա ծախսման մասին, արդյունաբերութեան, կոոպերացիայի, պետառևտրի աշխատանքի լավացման մասին խորհրդային առևտրի կազմակերպման դործում։

Յերկրորդ հնդամյակը— կապիտալիստական աշխարհից ԽՍՀՄ-ի տնտեսական անկախութեան, «մոտակա տաս տարում հասնել ու անցնել տեխնիկական-տնտեսական տեսա-

կետից առաջավոր կապիտալիստական յերկրներին» լողունդի կատարման համար մղվող պայքարում վճռական հաղթանակներին հնդամյակն է։ «Յերկրորդ հնդամյակում ԽՍՀՄ առաջին տեղն է զբաղում Յեվրոպայում տեխնիկական տեսակետից։ Առաջին հնդամյակում մեքենաներ և սարքավորում ներմուծող յերկրից ինքնուրույն մեքենաներ և սարքավորում արտադրող յերկիր դարձնելու աշխատանքը կավարտվի և վերջնականապէս կապահովի ԽՍՀՄ-ի տնտեսական ինքնուրույնութիւնը, վորը կպաշտպանի ԽՍՀՄ կապիտալիստական համաշխարհային տնտեսութեան կցորդը լինելուց» (XVII կուսկոնֆերանս)։

XVII կուսկոնֆերանսի կողմից յերկրորդ հնդամյակում առաջադրված խնդիրների վիթխարիութիւնը և այդ խնդիրները կատարելու հնարավորութիւնը միայն աշխատանքի արտադրողականութեան բարձրացման հիման վրա ամբողջ ժողովրդական տնտեսութեան մեջ, բանվոր դասակարգի և աշխատավորական մասսաների բոլոր ստեղծագործական ուժերի մեծազույն խանդավառութեան և մորիլիզացիայի հիման վրա, սոցիալիստական մրցակցութեան և հարվածայնութեան ծախսման հիման վրա։

Յերկրորդ հնդամյակի խոշորագույն խնդիրները կարելի չէ կատարել միմիայն կատաղի պայքար մղելով դատակարարային քշմամբ և նրա ագենտուրայի—բոլոր տեսակի ռաբուտունիստների դեմ և առանձնապէս աջ թեքման դեմ, վորպէս զլիալոր վտանդի։

III. ՏԵՆԻԿԱՅԻՆ ՏԻՐԱՊԵՏՈՒՄԸ ՅԵՎ ԸՆԿ. ՍՏԱԼԻՆԻ ՎԵՅ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ.

1. ԸՆԿ. Ստալինի վեց պայմանները։ Թերութիւնները սոցիալիստական արդյունաբերութեան աշխատանքում՝ ար-

գյուղնաբերութեան միջանի ճյուղերի պլանների թերակատարումը, պլանի վորակային ցուցանիշների թերակատարումը, աշխատանքի արտադրչիդականութեան անբավարար բարձր լինելը, ինքնարժեքի անբավարար լինելը: Աշխատանքի արտադրողականութեան բարձրացման և սոցիալիստական շինարարութեան մեջ մեր աշխատանքների բոլոր թերութիւնների վերացման բանալին—ընկ. Ստալինի վեց պայմաններն են: Ընկ. Ստալինի վեց պայմանները՝ 1) արդյունաբերութիւնը բանվորական ուժով կազմակերպչական ապահովումը՝ արդյունաբերական միավորումների կողմից կոլտնտեսութիւնների հետ պայմանադիր կնքելու միջոցով և աշխատանքի մեքենայացումը (մեխանիզացիան)։ 2) համասարեցման վերացումն աշխատավարձի և բանվորների նյութական ու կուլտուրական մակարդակի լավացումը։ 3) գեմադրկութեան վոչնչացումը։ 4) ստեղծել պրոլետարական տեխնիկական կադրեր։ 5) համարձակ ոգտադարձել հին տեխնիկական կադրերին, փոխել վերաբերմունքը նրանց նկատմամբ։ 6) անցկացնել տնտհաշվարկ։

Ընկ. Ստալինի այս վեց պայմաններից յուրաքանչյուրի նշանակութիւնը: Փաստերը, վորոնք ցույց են տալիս թե ինչպէս և ընթանում պայքարը ընկ. Ստալինի վեց պայմանների իրագործման համար ֆարրիկների, գործարանների աշխատանքում:

Ընկ. Ստալինի վեց պայմանները խորհտնտեսութիւնների և ՄՏԿ աշխատանքում:

Ընկ. Ստալինի վեց պայմանների անշեղ անցկացումը, պայքարը ոսլորտունիզմի դեմ, վորը ձախողում և նրանց անցկացումը, վորպէս արմատական խնդիր, վորի լուծումից և կախված յերկրորդ հնգամյակի խնդիրների կատարումը:

2. Տեխնիկային տիրապետումը: «Բայլէիկները պետք և

տիրպետեն տեխնիկային» ընկ. Ստալինի առաջադրած խնդրի նշանակութիւնը, վորպէս վճռական խնդիր ներկա շրջանում, վորովհետեւ «տեխնիկան վերակառուցման շրջանում վճռում և ամեն ինչ»:

Տեխնիկային տիրապետելու խնդրի մեծագույն նշանակութիւնը յերկրորդ հնգամյակում ժողովրդական տնտեսութեան տեխնիկական վերակառուցման պլանը կատարելու համար:

IV. ԿՈԼՏԵՏԵՍԱԿԱՆ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ (4 ժամ)

1. Կոլտնտեսութիւնների կազմակերպչական-տնտեսական ավարցումը: Կոլտնտեսութիւնների կազմակերպչական-տնտեսական ամրացումը, վորպէս ընկ. Ստալինի վեց պայմանների կիրառում կոլտնտեսական շինարարութեան նկատմամբ: Կոլտնտեսութիւնների կազմակերպչական-տնտեսական ամրացումը գյուղատնտեսութեան սոցիալիստական վերակառուցման կենտրոնական խնդիրն և, գյուղատնտեսութեան աշխատանքի արտադրողականութեան բարձրացման հիմնական միջոցն և:

Կոլտնտեսութիւնների կազմակերպչական-տնտեսական ամրացումը, վորպէս կոլտնտեսականների սոցիալիստական վերադաստիարակութեան, մնացորդների և կուլակային աղղեցութեան դեմ պայքարի կարևորագույն լծակ:

2. Դյուղատնտեսական արտելը կոլտնտեսութիւնների հիմնական ձէն և ներկա շրջանում:

Արտելը տնտեսութեան սոցիալիստական ձէն և: Արտելում են համախորված բաորակները, չքալորները և միջակները, «վորպէսզի արտադրութեան ընդհանուր միջոցներով և ընդհանուր կազմակերպված աշխատանքով կառուցեն խո-

չոր կոլեկտիվ տնտեսութիւնն և ալգալիսով ապահովեն իսկական և լիակատար հաղթանակը կուլակի դեմ, աշխատավորների բոլոր շահագործողների և թշնամիների դեմ, իսկական և կատարյալ հաղթանակը կարիքի ու խաւարի դեմ, մենատնտես մանր գյուղացիութեան յետամնացութեան դեմ և ստեղծեն աշխատանքի բարձր արտադրողականութիւնն և կոլեկտիվ տնտեսութեան ապրանքայնութիւնն (գյուղատնտեսական արտելի կանոնադրութիւնն) :

«Գյուղատնտեսական արտելում հանրայնացված են արտադրութեան հիմնական միջոցները, գլխավորապես հատիկային տնտեսութեան հիմնական միջոցները՝ աշխատանքը, հողգործողութեամբ, մեքենաները և մյուս ինվենտարը (աշխատող անասուններ, տնտեսական շենքեր) : Այդ արտելում չեն հանրայնացվում ագարակային հողերը (մանր ագարակներ, բանջարանոցներ, պարտեզներ), բնակելի շէնքերը, կաթնատու անասունների վորոշ մասը, մանր անասունները, տնային թռչունները և այլն» (Ստալին : Գյուղատնտեսական արտելի ձևը առաջ է քաշված աշխատավոր գյուղացիութեան յայն մասսաների կողմից, վորպես ամենից սովելի նրա արմատական շահերին համապատասխանող մի ձև. սյր. ձևում միլիոնների փորձով հաստատված է կոլտնտեսականի և կոլտնտեսութեան հասարակական շահի ամբողջութեամբ վերցրած և կոլտնտեսական-գյուղացու մասնավոր շահի դուրսեցումը :

Արտելի տարբերութիւնը կոմունայից և կուսակցութեան վճռական պայքարը «ձախ» ուղորտունիւտների դեմ, վորոնք ձգտում են արտելն ամիջապես վերածել կոմունայի : Կենտկոմի մարտի 28-ի վորոշումը կոլտնտեսականների կովերի և մանր յեղջուրավոր անասունների հարկադիր հանրայնացման դեմ պայքարի մասին : Կոլտնտեսականների կովերի ու

մանր յեղջուրավոր անասունների հարկադիր հանրայնացման քաղաքականութիւնը, վորպես դասկարգայնորեն անհարազատ քաղաքականութիւն : Արտել տարբերութիւնը, վորտեղ արտադրութեան միջոցները պատկանում են իրենց կոլտնտեսականներին, խորհրդատնտեսութիւններից, վորոնք պետական ձեռնարկութիւններ են, վորտեղ արտադրութեան միջոցները պատկանում են պետութեանը :

Կուսակցութեան վճռական պայքարը պորտուկիստների դեմ, վորոնք փորձում են կոլտնտեսութիւնների նկատմամբ կիրառել հրամատարութեան մեթոդը : Առանց վերադաս կադմակերպութիւնների թուլտւութեան կոլտնտեսականների դեկավար աշխատողներին տեղական մարմինների կողմից հեռացնելու արգելումը : ՀամԿ(բ) Կենտկոմի 1932 թ. փետրվարի 4-ի վորոշումը : Կենդործկոմի վորոշումը կոլտնտեսական սեփականութեան պահպանման, հողերը կոլտնտեսութիւններին ամրացնելու, նրանց ռայոնացման և ամրացման մասին :

Աշխատանքի ճիշտ կազմակերպումը կոլտնտեսութիւնների կազմակերպչական-տնտեսական ամրացման կարեւորագույն ողակն է : Կենտկոմի փետրվարի 11-ի հրահանգը : Տնտհաշվարկային բրիգադը կոլտնտեսութեան մեջ, նրա կազմակերպման կարգը, բրիգադների կազմը, բրիգադիրների ընտրութիւնը : Առաջադրութիւն բրիգադին : Նրա աշխատանքի կազմակերպման կարգը : Պայքար կորուստների դեմ : Փաստեր աշխատանքի ճիշտ և սխալ կազմակերպման մասին կոլտնտեսութիւններում :

Յեկամուտների բաշխումը կոլտնտեսութիւններում և այդ բաշխման նշանակութիւնը կոլտնտեսութիւնների կադմակերպչական-տնտեսական ամրացման համար : Պայքարը կուլակային հավասարեցման դեմ : Գործավարձի արմատա-

վորումը և նրա կիրառման առանձնահատկությունները կոլտնտեսություններում: Աշխատանքի ղեկավարման կարգը, կոլտնտեսականի աշխուրհի հաշվառումը: Փաստեր յեկամոտները ճիշտ և սխալ բաշխման մասին կոլտնտեսություն մեջ:

Աշխատանքի ճիշտ կազմակերպումը և յեկամոտների բաշխումը պայքարի կարևորագույն զենքն և կոլտնտեսականների սոցիալիստական վերադաստիարակության համար, բարձր աշխատանքային կարգապահության համար, կոլտնտեսությունների աշխատանքի պլանայնության համար:

Կոլտնտեսությունների կազմակերպչական-տնտեսական ամրացումը և կոլտնտեսական կենդանաբուծություն զարգացման խնդիրները (կոլտնտեսական Ֆերմաների կազմակերպումը, առանձին կոլտնտեսականներին աջակցությունը ձեռք բերելու կովի և մանր յեղջյուրավոր անասուններ և այլն): Պայքարը ամբողջ կաթնատու անասուններին հարկադիր հանրայնացնելու «ձախական» պրակտիկայի դեմ:

Կոլտնտեսական ակտիվի առաջնաշումն ու դաստիարակությունը:

3. Հացամթերում, գյուղեարկ և կոլտնտեսական առևտուր:

Կուտակցության ու կառավարության վորոշումները հացամթերման, գյուղհարկի և կոլտնտեսական առևտրի մասին: Հացամթերումների պլանի կրճատումը 1932—33 թ. և կոլտնտեսականին ու աշխատավոր մենատնտեսին իրավունք վերապահելը վաճառելու իրեն հասանելի հացահատիկի բաժինը պետություն առաջ իր պարտավորությունները կատարելուց հետո և վաճառելու կենդանաբուծության մթերքները պետության առաջ ճշտապահություն բիր պարտավորությունները կատարելու պայմանով, այն զներով, վորպիսի

զներ գյուղություն ունին շուկայում: Կենտրոնիկումի վորոշումը մասամթերման մասին և նրա նշանակությունը:

Կոլտնտեսական առևտրի մեծագույն նշանակությունը կոլտնտեսությունների կազմակերպչական-տնտեսական ամրացման և աշխատավորների հայթայթումը բարելավելու համար: Կառավարության վորոշումը կոլտնտեսական առևտուրը ընդլայնելու կարգի մասին: Պայքարը ուրտոնիստների դեմ, վորոնք խանգարում են կոլտնտեսական առևտրի ծավալմանը: Սպեկուլյանտների— կուլակների ու մասնավոր առևտրականների դեմ անհաշտ պայքարի անհրաժեշտությունը, նրանք վորոնք են հարստանալ բանվոր դասակարգի ու աշխատավոր գյուղացիության հաշվին: Կառավարության և կուտակցության վորոշումները սպեկուլյացիայի դեմ պայքարի մասին:

Կոլտնտեսական առևտրի ծավալումը և արդյունաբերական ապրանքներով գյուղի հայթայթման խնդիրները: Կենտրոնի սեպտեմբերյան պլենումի վորոշումները խորհրդային առևտրի և լայն սպառման ապրանքների արտադրության մասին:

Բ) ԿՈՆՏՐՈՒ ՀԱՐՑԵՐ

1. Ինչո՞ւ կապիտալիզմի ժամանակ բանվոր դասակարգը հանդես և դալիս վորպես ճնշվածների դասակարգ:

2. Ինչո՞ւ կապիտալիզմի ժամանակ անխուսափելի յեն ճգնաժամերը և վորոնք են այդ ճգնաժամերի հետևանքները աշխատավորների համար:

3. Ի՞նչ և կոմունիզմը:

4. Ինչո՞վ և տարբերվում սոցիալիզմը կոմունիզմից:

5. Ինչո՞ւ մեր հասարակարգը սոցիալիստական հասարակարգ և:

6. Ի՞նչ փաստեր կան սոցիալիստական բիւտեմի հակա-
յական առաւելութիւնները մասին հանդէս կապիտալիստա-
կան սիստեմի:

7. Ինչո՞ւ սոցիալիստական ինդուստրացումը հանդիսա-
նում է սոցիալիզմի կառուցման հիմքը և ի՞նչպէս ենք մենք
կատարում լենինի պատգամները սոցիալիստական ինդուս-
տրացման մասին (փաստերով):

8. Ինչո՞ւ կոլեկտիվացումը հանդիսանում է գյուղատն-
տեսութեան սոցիալիստական վերակառուցման հիմնական
միջոցը և ի՞նչպէս ենք մենք կատարում լենինյան պատգամը
գյուղատնտեսութեան սոցիալիստական վերակառուցման մա-
սին:

9. Ինչո՞ւմ են «ով-ում»-ի հարցի ելութիւնը և ինչպի-
սի փաստեր կան, Վորոնք վկայում են այդ մասին, Վոր այդ
հարցը լուծված է յերկրի ներսում հողուտ սոցիալիզմի:

10. Ի՞նչ փաստերով կարելի յէ հաստատել, Վոր մեր
յերկիրը թեւակոխել է սոցիալիզմի շրջանը և Վոր ԽՍՀՄ
վերջնականապէս հաստատվել է զարգացման սոցիալիստա-
կան ուղիների վրա:

11. Ինչո՞ւ մենք պայքարում ենք սոցիալիստական շի-
նարարութեան արագ տեմպերի համար:

12. Ինչո՞վ են տարբերվում մեր դժվարութիւնները
կապիտալիզմի դժվարութիւններից և ի՞նչ միջոցներ կան
այդ դժվարութիւնները հաղթահարելու համար:

13. Վո՞րն է յերկրորդ հնգամյակի հիմնական քաղաքա-
կան խնդիրը:

14. Ի՞նչ հաջողութիւններ ունենք մենք անդասակարգ
սոցիալիստական հասարակութիւն կառուցելու և դասակար-
գային ճնշումը վոչնչացնելու գործում:

15. Ինչո՞ւ չահագործող տարրերի վերջնական վաճառ-

չացումը վճռական խնդիր է հանդիսանում ԽՍՀՄ-ում դասա-
կարգերի վոչնչացման գործում:

16. Ինչո՞ւ հնարավոր չէ անդասակարգ սոցիալիստական
հասարակութիւն կառուցել առանց դաժան դասակարգային
պայքարի:

17. Ինչո՞ւմ են արտահայտվում դասակարգային պայքա-
րը և ինչո՞ւմ նա կարող է արտահայտվել յերկրորդ հնգա-
մյակի ընթացքում:

18. Ինչո՞ւ անհրաժեշտ է ամեն կերպ ամրացնել սլոնե-
տարական սկտութիւնը:

19. Վո՞րն է յերկրորդ հնգամյակի հիմնական տնտեսա-
կան խնդիրը:

20. Ինչո՞ւ յերկրորդ հնգամյակի հիմնական քաղաքա-
կան խնդիր—անդասակարգ սոցիալիստական հասարակու-
թիւն կառուցելու խնդիր—կատարումը հնարավոր է միայն
ամբողջ ժողովրդական տնտեսութեան տեխնիկական վերակա-
ռուցման հիման վրա:

21. Ի՞նչ հիմնական խնդիրներ են դրված յերկրորդ
հնգամյակում սոցիալիստական արդյունաբերութեան և
տրանսպորտի տեխնիկական վերակառուցման ասպարիզում:

22. Ի՞նչ հիմնական խնդիրներ են դրված յերկրորդ հրն-
գամյակում գյուղատնտեսութեան տեխնիկական վերակառուց-
ման ասպարիզում:

23. Ի՞նչ հիմնական խնդիրներ են դրված յերկրորդ հրն-
գամյակում աշխատավորների բարեկեցութեան լայնացման
ասպարիզում:

24. Ի՞նչ հիմնական խնդիրներ են դրված յերկրորդ հրն-
գամյակում ճմտակա տնտեսական հասնել և անցնել
առաջավոր կապիտալիստական յերկրներին տեխնիկական
տնտեսական տեսակետից լողունդի կատարման համար:

25. Ի՞նչ հիմնական թերություններ կան սոցիալիստական արդյունաբերության աշխատանքում և վո՞րոնք են այդ թերությունների պատճառները:

26. Ինչո՞ւ են ընկ. Ստալինի վեց պայմանների նշանակութունը սոցիալիստական շինարարության համար:

27. Ինչո՞ւ են «բալչևիկները պետք են տիրապետեն տեխնիկային» լոզունգի նշանակութունը:

28. Ինչո՞ւ կոլտնտեսությունների կազմակերպչական-տնտեսական ամրացումը հանդիսանում է այժմ կարևորագույն խնդիր գյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման գործում:

29. Ինչո՞ւ են արտելի տարբերիչ առանձնահատկությունները և ինչո՞ւ արտելը հանդիսանում է ժամանակակից շրջանում կոլտնտեսությունների հիմնական ձևը:

30. Ի՞նչպես կազմակերպել աշխատանքը և յեկամուսնների բաշխումը կոլտնտեսություններում:

31. Ինչո՞ւ հասարակական սեփականությունը սրբազան է և անձեռնմխելի:

32. Վո՞րն է կոլտնտեսական առևտրի նշանակութունը և վորո՞նք են նրա ծավալման խնդիրները:

33. Ի՞նչ նշանակութուն ունեն կառավարության վորոշումները հացամթերման և մսամթերման մասին:

Գ) Բացի կոնտրոլ հարցերից պատասխանելուց կարմիր բանակայինը պետք է՝

1) կարողանա պատմել իր տեսարակի համաձայն սոցիալիստական շինարարության մեջ հիմնական ճյուղերում մեր ձեռք բերած գլխավոր նվաճումների մասին և հիմնական նշումներն այդ ճյուղերի նկատմամբ յերկրորդ հնգամյակում:

2) կարողանա պատմել հիմնական նոր կառուցումների մասին, ցույց տա քարտեզի վրա.

3) իմանա կոլտնտեսությունների կազմակերպչական-տնտեսական ամրացման հիմնական դրությունները (գյուղատնտեսական արտելի կանոնադրություն, կոլտնտէկէնտրոնի 1932 թ. փետրվարի 11-ի հրահանգը և հաջորդները), աշխատանքի կազմակերպման և կոլտնտեսությունների յեկամուսները բաշխելու կարգի մասին.

4) իմանա կառավարության և կուսակցության հիմնական վորոշումները կոլտնտեսական առևտրի, հացամթերման, մսամթերման, հողագտագործման մասին:

Դ) Թեմայի մշակման պրոցեսում կարմիր բանակայինը պետք է՝

1) գրանցի տետրի մեջ այն հիմնական թվերը, վորոնք բնորոշում են մեր նվաճումները սոցիալիստական շինարարության մեջ ժողովրդական տնտեսության հիմնական ճյուղերի համաձայն, և հիմնական նշումները յերկրորդ հնգամյակում.

2) գրանցել տետրի մեջ հիմնական նոր կառուցումները.

3) գրանցի տետրի մեջ յերկրորդ հնգամյակի տնտեսական խնդրի մասին XVII կուսկոնֆերանսի բանաձևից քաղվածքներ.

4) պատրաստի համառոտ բանավոր յեկույթներ ինքնուրույն կազմված պլանով հետևյալ թեմաների շուրջը 1) «կուսակցությունը—սոցիալիստական շինարարության առաջնորդն է» 2) «կուսակցության պայքարը յերկու ճակատի վրա լենինյան գլխավոր գծի համար». 3) սոցիալիստական շինարարության ընթացիկ հարցերից մեկը (ինչպես են կիրառվում ընկ. Ստալինի վեց պայմանները, ինչպես պետք է կազմակերպել աշխատանքը կոլտնտեսություններում և այլն):

ա) Թեմայի բովանդակությունը

I. ՀԱՄ Կ(Բ)Կ ՊՐՈԼԵՏԱՐԻԱՏԻ ԱՎԱԳԱՐԴՆ Ե, ԱՇ-
ԽՍԱՎՈՐՆԵՐԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԼ (4 ժամ)

Բանվոր դասակարգը ժամանակակից հասարակության ամենից հետևողական, կազմակերպված հեղափոխական դասակարգն է: Համ Կ(բ)Կ-ը բանվոր դասակարգի ավանգարդը՝ առաջավոր ջոկատն է, նա իր մեջ է քաջում բանվոր դասակարգի լավագույն ուժերը: «Բանվոր դասակարգըն առանց հեղափոխական կուսակցության՝ դա մի բանակ է առանց շտաբի» (Ստալին): Կուսակցությունը բանվոր դասակարգի մարտական ղեկն է իր ղեկավարան նվաճելու և ամրացնելու համար, նոր հասարակություն կառուցելու համար:

Համ Կ(բ)Կ—հեղափոխական պրոլետարիատի միակ կուսակցությունը՝ յերեք տասնյակից ավելի տարիների ընթացքում անհողողի և վստահ պայքարում է սոցիալիզմի համար և հաղթականորեն աշխատավորներին տանում է ղեկի կոմունիզմը: Կուսակցության պատմությունը՝ բանվոր դասակարգի պայքարի և հաղթանակների պատմությունն է: Պատմական օրինակներ, վորոնք ցույց են տալիս կուսակցության դերը Ռուսաստանի բանվորների հեղափոխական պայքարի մեջ (կուսակցության ստեղծումը, 2-րդ համադրումաբը, 1905 թ., ծաղկման և վերելքի չըմանը, իմպերիալիստական պատերազմի տարիները, փետրվար-Հոկտեմբեր): Լենինը՝ բայլչեիկյան կուսակցության կազմակերպիչն է: Կուսակցության և Լենինի դերը ցարիզմի, կալվածատերերի և բուրժուազիայի դեմ մղած պայքարում, Լենինի և կուսակցության դաժան պայքարը համաձայնողական-մենչեիկներին, մասնավորապես Տրոյկու դեմ, եսերներին դեմ, բանվոր դա-

սակարգի բոլոր այն թշնամիներին դեմ, վորոնք դավաճանում են ին բանվորների և աշխատավոր դյուղացիության շահերին (կուսակցության պայքարի պատմությունից վերցրած վառ փաստերի հիման վրա 1905 թ., ռեակցիայի տարիներին, իմպերիալիստական պատերազմի տարիներին): Կուսակցությունը՝ Հոկտեմբերյան հաղթանակի կազմակերպիչն է մեր յերկրում (1917 թվի պատմական փաստերի հիման վրա):

II. ԻՆՉՊԵՍ Ե ԿԱՌՈՒՑՎԱԾ ԵՆՎ ԱՇԽԱՏՈՒՄ

ՀԱՄ Կ(Բ)Կ (2 ժամ)

Լենինյան միասնությունն ու միաձուլությունը, բայլչեիկյան կոլեկտիվությունն ու կուսակցական յերկաթյա կարգապահությունը, ինքնաքննադատությունը, անհաշտ պայքարն օպորտունիզմի դեմ յերկու ճակատում—հանդիսանում են բայլչեիկյան կուսակցության շինարարության հիմունքները, վորոնք ապահովում են լենինիզմի հաղթանակը:

Կամավոր անդամության սկզբունքը կուսակցության մեջ: Ով կարող է լինել կուսակցության անդամ: Կոմունիստի՝ վորպես առաջամարտիկի դերը դործարանում, կոլխոզում և կարմիր բանակում: Կուսակցության կանոնադրության և ծրագրի նշանակությունը: Սրտադրական բջիջը՝ կուսակցության հիմքն է: Բանվորական կորիզի ամրացումը՝ կուսակցության կարևորագույն խնդիրն է: Լենինը ֆարրիկների և դործարանների մասին իրեն մեր ամբողջների մասին: Կուսակցության սոցիալական կազմը: Կուսակցության աշխատանքը լավագույն հարվածայիններին կուսակցության լնդդրիկելու համար: Կարմիր բանակայինների կուսակցության մեջ ընդունելու կարգը ղեկավարական բջիջներում: Կուսակցության դտումն ու նրա խնդիրները: Կուսակ-

ցական բոլոր որդանները ընտրականութիւնը՝ սկսած բջիջի բյուրոյից մինչև կուսակցութեան կենտրոնը:

Կուսակցութեան գերագույն որդանը՝ Համ Կ(բ)Կ համադրումներն են: Համ Կ(բ)Կ համադրումներն ու կոնֆերանսները՝ սոցիալիզմի կառուցման խոշորագույն ետապներն են: Կուսակցութեան XIV համադրումարը՝ վորպես ինդուստրացիան համադրումար: XV համադրումարը՝ կոլեկտիվացման համադրումարն է: XVI համադրումարը՝ վորպես սոցիալիզմի ամբողջ ճակատով ծախարուն հարձակման համադրումար: XVII կուսկոնֆերանսը՝ անդամակարգ սոցիալիստական հասարակութիւն կառուցելու կոնֆերանսն է: Համ Կ(բ)Կ ամբողջ ճակատով սոցիալիստական հարձակման գլխավորողն է:

Լենինը վորպես Համ Կ(բ)Կ և Կոմինտերնի տեսաբանը, կազմակերպիչը և առաջնորդը: Լենինն առաջին խորհրդային պետութեան կազմակերպիչն է և սոցիալիստական շինարարութեան վիթխարի պլանի ստեղծողն է: Լենինը մեռավ՝ լեռնիդմն ապրում է: Համ Կ(բ)Կ ԿԿ-ը՝ պրոլետարական դիկտատուրայի սոցիալիստական շինարարութեան և յերկրի պաշտպանութեան ղեկավար շտաբն է: Համ Կ(բ)Կ-ը վորպես լենինյան կուսակցութեան ղեկավար շտաբը, Լենինի գործի շարունակողը: Համ Կ(բ)Կ ԿԿ: ԿԿ՝ և նրա խնդիրները: Համ Կ(բ)Կ ԿԿ գլխավոր քարտուղար ընկ. Ստալինը՝ Լենինի առմենահետևողական աշակերտն է, նրա շարունակողն է: Ընկ. Ստալինի կենսադրութիւնը: Ընկ. Ստալինի գերը քաղաքացիական պատերազմում և Կարմիր բանակի ղեկավարութեան մեջ: Ընկ. Ստալինի գերը լենինյան գիծն անցկացնելու մեջ սոցիալիստական վերակառուցման շրջանում: Ստալինը՝ Համ Կ(բ)Կ և Կոմինտերնի տեսաբանը, կազմակերպիչն ու առաջնորդն է:

Համ Կ(բ)Կ լենինյան ԿԿ ղեկավարութեամբ ընկ. Ստալինի գլխավորութեամբ բանվոր դասակարգը դաշնակցած աշխատավոր գյուղացիութեան հետ իրադրծում է լենինյան ավանդները, կյանքում կիրառում է սոցիալիզմ կառուցելու լենինյան գլխավոր պլանը ԽՍՀՄ-ում:

III. ԿՈՒՍՍԿՑՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅԲԱՐԸ ՅԵՐԿՈՒ ՃԱԿԱՏԻ ՎՐԱ ԼԵՆԻՆՅԱՆ ԳԼԽԱՎՈՐ ԳԾԻ ՀԱՄԱՐ (4 ժամ)

1. Պայքարը յերկու փակատի վրա՝ կուսակցութեան մարտական հզորութեան գրավակմն է: Կուսակցութեան՝ վորպես բանվոր դասակարգի և բոլոր աշխատավորների առաջնորդի՝ առաջ կանգնած խնդիրների բարդութիւնը: Կուսակցական շարքերի համախմբվածութիւնը, յերկաթյա կարգապահութիւնը, կուսակցութեան շարքերի միասնութիւնը Համ Կ(բ)Կ մարտական հզորութեան գրավակմնն է, նրա կողմից բանվոր դասակարգին և բոլոր աշխատավորներին ճիշտ ղեկավարելու գրավակմնն է: Վ. Ի. Լենինի վողջ կյանքն ու աշխատանքը, կուսակցութեան վողջ պատմութիւնը՝ կուսակցութեան միասնութեան համար մղված անհաշտ պայքարի պատմութիւնն է ընդդէմ ոսլորտունիստների, վորոնք ձգտել են կուսակցութիւնը հեղափոխական ճանապարհից շեղել դեպի դասակարգային թշնամու համար ձեռնտու ուղին (որինակ՝ Լենինի պայքարը մենչևիկներին դէմ, վորոնք այժմ հանդիսանում են միջազգային սոցիալ-ֆաշիզմի ջոկատը, հանդիսանում են կատաղի հակահեղափոխականներ: Լենինի ավանդը՝ ամբացնել կուսակցութեան բայլելիկյան միասնութիւնը, վորպես աչքի լույս: Կուսակցութեան մեջ լենինյան միասնութեան և յերկաթյա կարգապահութեան առանձնահատուկ նշանակութիւնը պրոլետարիատի դիկտատուրայի ժամանակ և ընկ. Ստալինի ղեկավարութեամբ կուսակցու-

Թյան կողմից լենինյան ամանդի անդեղ կատարումը կուսակցության րայլն իկյան միասնության մասին: Կուսակցության անհաշտ պայքարը յերկու ճակատի վրա լենինյան գլխավոր գծի համար՝ ընդդեմ ուղորտունիզմի բոլոր տարրեր տեսակների, ընդդեմ «ձախ» ուղորտունիստների, վրոնք փորձում են իրենց հակակուսակցական հայացքները ծածկել «ձախ», իբրև թե «հեղափոխական» բառերով, կուսակցության մեջ կուլակային դործակալություն հանդիսացող ներկայիս գրլխավոր վտանգ աջ ուղորտունիզմի, ընդդեմ հաշտվողականների, վրոնք քարոզում են համաձայնության դալ, հաշտվել ուղորտունիստների հետ, փոխանակ անհաշտ պայքար մղելու նրանց դեմ, ընդդեմ յերկյերեսանիներ: Բոլոր ուղորտունիստները՝ անկախ նրանց հայացքներից և խոսքերից, վրոնք սով ծածկվում են այդ հայացքները, հանդիսանում են դասակարգային թշնամու դործակալներ:

2. Կուսակցության պայքարը տրոցկիզմի դեմ: Կուսակցության պայքարը տրոցկիզմի դեմ մինչև 17 թիվը և նրանից հետո: Տրոցկիզմի հայացքները՝ ԽՍՀՄ մեջ սոցիալիզմ կառուցելու հնարավորության բացասումը մեր յերկրի բանավոր դասակարգի և գյուղացիության ուժերով. աշխատավոր գյուղացիության՝ վրոնք բանվոր դասակարգի թշնամու մասին ունեցած հայացքները. գյուղացիական հիմնական մասաներին սոցիալիստական շինարարության մեջ և դյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման մեջ ներգրավելու հնարավորության բացասումը: Կուսակցության մեջ յերկաթյա կարգապահության անհրաժեշտության բացասումը. տրոցկիստների փորձերը կադմակերպելու իրենց սեփական կուսակցությունը: Ընկ. Ստալինի ղեկավարությամբ կուսակցության կողմից տրոցկիզմի ջախջախումը, նրա հակահեղափոխական եյության մերկացումը, Տրոցկու վտարումը:

Մը կուսակցությունից և ԽՍՀՄ սահմաններից: Տրոցկիզմի վերածումը հակահեղափոխական բուրժուազիայի առաջադորդկատի, վրոնք պայքարում և սոցիալիստական ինդուստրացման և կոլեկտիվացման դեմ, վրոնք բուրժուազիային ոգնում և ինսերվենցիա պատրաստելու ընդդեմ ԽՍՀՄ:

3. Կուսակցության պայքարը «ձախ» ուղորտունիստների դեմ: «Ձախ» ուղորտունիստների հակակուսակցական հայացքները: «Ձախ» խոտորումները 1930 թ. կոլեկտիվացման ժամանակ, վրոնք դեպի միջին գյուղացիություն ունեցած տրոցիստական վերաբերմունքի արտահայտություն: «Ձախներ» առաջարկների դասակարգային խորթ եյությունը հավասարեցման մասին, փողի անհապաղ վերացման մասին, կոլիտոնները սովխոզների վերածելու մասին, առևտրի լիկվիդացիայի և ուղղակի մթերափոխանակության անցնելու մասին և այլն: «Ձախական» քաղաքականության դասակարգային խորթ եյությունը կոլխոզային անասունների բռնի հանրայնեցման մասին: Կուսակցության վճռական, անհաշտ պայքարը «ձախ» ուղորտունիստների դեմ և նրանց ջախջախումը:

4. Կուսակցության պայքարն աջ ուղորտունիզմի դեմ: Աջ ուղորտունիստների դեմ՝ դա կուլակային-կապիտալիստական տարրերի առաջ անձնատուր լինելու դիմն և: Աջերի առաջարկները ինդուստրացման տեսակների դանդաղեցման մասին: Նրանց յելույթները սովխոզների և կոլխոզների ծավալուն շինարարության դեմ, հաշտություն կուլակի հետ. ընդդեմ պայքարի կուլակության դեմ: Աջերի քարոզը՝ «կուլակի ներածումը սոցիալիզմի մեջ»: Աջերը՝ վրոնք ինքնահոսի կողմնակիցներ սոցիալիստական շինարարության մեջ:

Աջ ուղորտունիստները կուլակի դործակալներն են, վրոնք գլորվել են դեպի կուլակային հակահեղափոխության

գիրքերը: Այլ ուսուցիչները գլխավոր վտանգն է, «վորով-
հետև նա արտացոլում է կուլակային վտանգը, իսկ կուլակա-
յին վտանգը ներկա ետապում, ծավալուն հարձակման և կա-
պիտալիզմն արմատախիլ անելու մոմենտին հանդիսանում է
հիմնական վտանգը յերկրում»: (Ստալին):

Սոցիալիստական շինարարության վիթխարի հաջողու-
թյունները իՍՄՄ մեջ կուսակցության կողմից լենինյան գըլ-
խավոր դժի անչեղ կիրառման արդյունքն է, կուսակցության
անհաշտ պայքարի արդյունքն է ուսուցիչների դեմ: Դասա-
կարգային պայքարը յերկրորդ հնգամյակում և կուսակցու-
թյան հետագա անհաշտ պայքարի խնդիրները ընդդեմ ու-
սուցիչների:

Բ) ԿՈՆՏՐՈՒ ՀԱՐՑՆԵՐ

1. Վո՞րն է կոմունիստական կուսակցության դերը կա-
պիտալի դեմ ուղղված բանվորների հեղափոխական պայքա-
րում:

2. Ի՞նչպես է կուսակցությունն իրագործում սոցիալիս-
տական շինարարության ղեկավարությունը:

3. Ի՞նչպես է կառուցված Համ Կ(Բ)Կ:

4. Ի՞նչո՞ւմ է Համ Կ(Բ)Կ 14-րդ, 15-րդ, 16-րդ համա-
գումարների և 17-րդ կուսկոնֆերանսի նշանակությունը:

5. Ի՞նչու կուսակցության կարգապահությունը և լենին-
յան միասնությունը մեծական նշանակություն ունի բանվոր
դասակարգի պայքարի համար կապիտալի դեմ:

6. Ի՞նչո՞ւ տրոցկիզմը հակահեղափոխական բուրժուա-
զիայի առաջավոր ջոկատն է:

7. Ի՞նչպես էր կուսակցությունը պայքարում և պայքա-
րում է «ձախ» ուսուցիչների դեմ և ի՞նչ հայացքներ է
արտացոլում «ձախ» ուսուցիչների:

8. Ի՞նչ հայացքներ են պաշտպանում աջ ուսուցիչներ-
ները և ի՞նչու աջ ուսուցիչները հանդիսանում է վորպես
գլխավոր վտանգ տվյալ ետապում:

9. Ի՞նչ փաստեր են վկայում այն մասին, վոր ուսու-
սուցիչները հանդիսանում են իբրև դասակարգային թշնա-
մու գործակալներ:

10. Ո՞վքեր են հաշտվողականները և ի՞նչու կուսակցու-
թյունը նրանց դեմ պայքարում էր և պայքարում է:

11. Վորո՞նք են ուսուցիչների դեմ պայքարի խնդիր-
ները յերկրորդ հնգամյակում:

գ) Բացի կոնսոլիդացիայից և պատասխանելուց կարմիր
բանակայինը պետք է

1) գիտենա ընկ. ընկ. Լենինի և Ստալինի համառոտ կեն-
սագրությունները և Համ Կ(Բ)Կ ԿԿ Գաղբյուրոյի կազմը:

2) գիտենա Համ Կ(Բ)Կ կանոնադրության հիմնական
դրույթները կուսակցության կառուցման վերաբերյալ
(բջիջ, կոնֆերանս, համագումարներ, Համ Կ(Բ)Կ ԿԿ, Գաղ-
բյուրո, Կազմբյուրո, ԿՎՀ):

դ) Թեմայի մշակման պրոցեսում կարմիր բանակայինը
պետք է գրի առնի:

1) 8-րդ և 11-րդ կոնսոլիդացիայի պատասխանները:

2) Ընկ. Ստալինի ճառից քաղվածք աջ թեման մասին
(III և IV բաժինները):

3) դժե՛լ Համ Կ(Բ)Կ կառուցման սխեման:

4) պատրաստվել բանավոր յեկույթ ունենալու «Համ
Կ(Բ)Կ-ը բանվոր դասակարգի առաջնորդն է» և «կուսակցու-
թյան պայքարը յերկու Փրոմտի վրա» թեմաներից մեկն ու
մեկի վերաբերյալ:

VIII. ԻՆՉԻՑ ԴՐԴՎԱԾ ՅԵՎ ԻՆՉՊԻՍԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄՆԵՐ
ԵՆ ԼԻՆՈՒՍ (6 ժամ)

ա) Թեմայի բովանդակությունը

I. ԻՄՊԵՐԻԱԼԻԶՄ՝ ՄԵՌՆՈՂ ԿԱՊԻՏԱԼԻԶՄ (2 ժամ)

1. Իմպերիալիզմ. Արդի ժամանակաշրջանը՝ իմպերիալիզմի և պրոլետարական հեղափոխությունների ժամանակաշրջանն է:

Իմպերիալիզմի բնորոշ հատկանիշներն են՝ մրցման պայքարի հետևանքով արտադրության հսկայական մասի կենտրոնացումը վոչ մեծ թվով խոշորագույն կապիտալիստների ձեռքում, այսինքն, մոնոպոլիաների առաջացումը: (Մոնոպոլիան մրցումը չի վոչնչացնում, այլ սրում է: Բանկերի հզորություն և իշխանությունն անսահման աճումը): Բանկերի միակցվելն արդյունաբերության հետ: Բանկերը՝ կոլեկտիվ կապիտալիստներ են, խոշորագույն մոնոպոլիստական միավորումների տնօրենները: Կապիտալների արտահանությունն առանձնահատուկ կարևոր նշանակությունն իմպերիալիզմի որով, վորովհետև այդ յերաշխափորում է խոշոր շահույթ: «Կապիտալն իր ցանցն է փռում աշխարհի բոլոր յերկրների վրա» (Լենին): «Ստեղծվում են կապիտալիստների միջադպյին մոնոպոլիստական միություններ, վորոնք բաժանում են աշխարհը» (Լենին): «Կապիտալիստական յերկրների գաղութային քաղաքականությունը վերջացրել է մեր մոլորակի վրայի չբռնված հողերի գրավումը: Յերկրագունդն առաջին անգամ բաժան-բաժան է արված այն ձևով, վոր այսուհետև մնում է լուկ վերաբաժանել» (Լենին): Բաժանումը չի բացասում վերաբաժանմանը: Վերաբաժանման անխռատիկությունը: Կապիտալիզմի բոլոր հակասու-

թյունները (անսղանախություն, ճգնաժամեր, պատերազմներ և այլն) իմպերիալիզմի որով հասնում են մեծագույն չափերի: Իմպերիալիզմը՝ նեխվող, մեռնող կապիտալիզմն է, սոցիալիստական հեղափոխությունն նախորդակն է:

2. Պատերազմների անխուսափելիությունը իմպերիալիզմի որով: Յերկրների տնտեսական և քաղաքական անհավասարաչափ դարգացման խիստ սրումն իմպերիալիզմի որով: Ուժերի փոխհարաբերության փոփոխումն իմպերիալիստական պետությունների միջև: Կապիտալների գալթիողական քաղաքականությունը և պայքարը վաճառման շուկաների համար, կապիտալների արտահանման շուկաների, «աղբեցություն չըջանների» և հումույթի աղբյուրների համար անխռատիկորեն վերածվում են զինված ընդհարման ձևի՝ պատերազմի, յերկրագունդը վերաբաժանելու համար: «Պատերազմը քաղաքականության շարունակությունն է այլ միջոցներով»:

«Դրա հետ միաժամանակ հարյուր միլիոնավոր պրոլետարների և դաղութային ստրուկների շահագործումը կարող է շարունակվել միմիայն արյունահեղ հարստահարիչ պատերազմների գնով» (Կոմինտերնի VI կոնգրեսի բանաձևից):

Կապիտալի խոշորագույն պետությունների միջև իմպերիալիստական պայքարը յերկրագնդի նոր վերաբաժանման համար հանգեցրեց համաշխարհային իմպերիալիստական պատերազմին (1914—18 թ.թ.)» (Կոմինտերնի ծրագրից):

II. ՊԱՏԵՐԱԶՄՆԵՐԻ ՏԵՍԱԿՆԵՐՆ ԻՄՊԵՐԻԱԼԻԶՄԻ ՈՐՈՎ
ՅԵՎ ՊՐՈԼԵՏԱՐԻԱՏԻ ՎԵՐԱԲԵՐՄՈՒՆՔԸ ԴԵՊ
ՆՐԱՆՅ (2 ժամ).

Պատերազմների յերեք տեսակն իմպերիալիզմի և պրոլետարական հեղափոխությունների դարաշրջանում. իմպե-

րիալիստական, ազգային—ազատագրական, հեղափոխական—դասակարգային պատերազմներ:

Պրոլետարիատի վերաբերմունքը դեպի պատերազմները նայած նրանց բնույթին: «Պրոլետարիատը պայքարում է իմպերիալիստական պետությունների միմյանց միջև մղած պատերազմների դեմ, կանգնած լինելով պարտախուլական տեսակետի վրա սեփական կառավարության նկատմամբ և իմպերիալիստական պատերազմը քաղաքացիական պատերազմի վերածելու տեսակետի վրա ընդդեմ բուրժուազիայի: Հենց այդպիսի սկզբունքային դիրք է բռնում իմպերիալիստական յերկրների պրոլետարիատն իմպերիալիստների հարստահարիչ պատերազմի դեպքում, վորն ուղղված կլինի ազգային—հեղափոխական շարժման դեմ, առաջին հերթին գաղութային ժողովուրդների դեմ և իմպերիալիզմի բացահայտ հակահեղափոխական պատերազմի դեպքում ընդդեմ պրոլետարական դիկտատուրայի: Դրա հետ միաժամանակ պրոլետարիատն աջակցում և ազգային—հեղափոխական պատերազմներ է մղում, սոցիալիզմի պատերազմներ է մղում իմպերիալիզմի դեմ և կազմակերպում է ազգային հեղափոխություն և պրոլետարական դիկտատուրայի պետությունների պաշտպանություն» (Կոմինտերնի VI կոնգրեսի հանրագումարման երկրորդ ժամկետի):

Պատերազմների պատմական որինակներ և պրոլետարիատի վերաբերմունքը դեպի նրանց: 1914—1918 թ.թ. պատերազմը: Բալլևիկների պայքարն իմպերիալիստական պատերազմը քաղաքացիական պատերազմի վերածելու համար:

1918—1921 թ.թ. քաղաքացիական պատերազմը: «Մենք պաշտպանողականներ ենք» սկսած 1917 թվի հոկտեմբերի 25-ից» (Լենին):

Պատերազմների վոչնչացման միակ ուղին՝ կապիտա-

լիզմի վոչնչացումն է: Պացիֆիստական (խաղաղասիրական) հայացքների կեղծութունն ու վնասակարությունը պատերազմների վոչնչացնելու հնարավորության մասին կապիտալիզմի շրջանակներում, վոր տարածում են սոցիալ-ֆալիստներն ու զանազան մանր-բուրժուական կուսակցություններ, նպատակ ունենալով խաբել բանվորներին և հեռացնել նրանց հեղափոխական պայքարից կապիտալիզմը տապալելու համար:

II Խնտերնացիոնալի դավաճանական դերը, վորը ջողակում է իմպերիալիստական պատերազմների իսկական ելույթը և բուրժուազիայի հետ միասին նորանոր պատերազմներ և խնտերվեցիա յե պատրաստում ընդդեմ ԽՍՀՄ:

III. ՆՈՐ ՊԱՏԵՐԱԶՄՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆԸ (2 ժամ)

1. Նոր պատերազմների վտանգը: Համաշխարհային տրնտեսական ճգնաժամը, հակասությունների սրումն իմպերիալիստների բանակում կարևորագույն այն կապիտալիստական յերկրների միջև, վորոնք հաղթել են անցյալ համաշխարհային պատերազմում (Ամերիկա, Անգլիա, Ֆրանսիա, Ճապոնիա), հաղթող և պարտված յերկրների միջև (դաշնակիցներ և Գերմանիա), իմպերիալիստական յերկրների և գաղութների միջև: Որինակներ, վորոնք ցույց են տալիս հակասությունների աճն իմպերիալիստական լազերում:

Համաշխարհային տնտեսական ճգնաժամը և հեղափոխական շարժման աճն կապիտալի յերկրներում: ԽՍՀՄ դերը, վորի դույութուն «մերկացում է մինչև արմատները կապիտալիզմի բոլոր հակասությունները և հավաքում է մի կծիկի մեջ, դարձնելով այդ կենաց և մահու խնդիր հենց կապիտալիստական կարգերի համար» (Ստալին): ԽՍՀՄ-ը համաշխարհային հեղափոխության ԽՍՀՄ մեջ սոցիալիզմի

հաղթանակի՝ համաշխարհային սրբուհետարական հեղափոխութեան հաղթանակի հենարանն է։ Կապիտալիստների ճշգրտումը պատերազմի և ինտերվենցիայի միջոցով վոչնչացնելու իՍՀՄ-ը՝ համաշխարհային հեղափոխութեան միջնաբերդը։

Կապիտալիզմի կայունացման (ստարիլիզացիայի) վերջնալը և դարձը դեպի նորանոր պատերազմների և հեղափոխութեանների շրջանը։

Կապիտալիստներն արտաքին քաղաքականութեան բնագավառում ճշմարտմից յեւր են փնտռում մի նոր իմպերիալիստական պատերազմի մեջ, առաջին հերթին իՍՀՄ դեմ։ «Նոր համաշխարհային իմպերիալիստական պատերազմը դարձել է անմիջական վտանգ» (ԿԻԳԿ 12 սլէնում)։

2. Ինչպես են իմպերիալիստները պատրաստում մի նոր իմպերիալիստական պատերազմ։ Զինված ուժերի պատրաստութեանը կապիտալիստական յերկրներում։ Ռազմական ծախքերի աճը, ռազմական արդյունաբերութեան դարգացումը՝ չնայած տնտեսական ճգնաժամին։ Կապիտալիստական բանակների, ֆաշիստական ջոկատների աճումն և նրանց տեխնիկական հագեցվածութեանը։ Այն հատուկ ուղադրութեանը, վոր իմպերիալիստները նվիրում են ողային տորմիդ և մոտո-մեքենայացված միափորումներ ստեղծելու գործին։

Առաջիկա պատերազմի թիկունքի պատրաստումն ու ապահովումը։ Յերկրի և ազդարնակչութեան ռազմականացման (միլիտարիզացիայի) մասին յեղած որենքները։ Ֆաշիզմի աճումը, բուրժուական պետութեանների ֆաշիզացումն և կատաղի պայքարն աճող հեղափոխական շարժման դեմ։

II Ինտերնացիոնալը վորպես իմպերիալիստական բուրժուազիայի կարևորագույն դենքը նորանոր պատերազմներ պատրաստելու գործում։ Սոցիալ-ֆաշիստների դերը հեղա-

փոխական շարժման դեմ յեղած պայքարում։ Սոցիալ-ֆաշիստների անջակցութեանը բուրժուազիայի անցկացրած կատաղի սպառազինումների վաղըի քաղաքականութեանը։

Սղգերի Լիզան և նրա դերը վորպես մի նոր պատերազմ պատրաստելու գործիք խոշորագույն իմպերիալիստական պետութեանների ձեռքին։ «Խաղաղութեան» կոնֆերանսը և զինաթափման կոնֆերանսը վորպես շիրմա, վորը ծածկում է իմպերիալիստական նորանոր պատերազմների պատրաստութեանը։ Զինաթափման մասին խորհրդային բոլոր առաջարկներն սարսուղաժն ու տապալումն այդ կոնֆերանսում։ Ընկ. Լիտվինովի մերկացումներն ժնեվի վերջին կոնֆերանսում։

«Ճրանսիայի լիակատար և բացահայտ անջակցութեամբ և Անգլիայի ծածկված անջակցութեամբ տեղի ունեցած ճապոնական իմպերիալիզմի հարձակումն Չինաստանի վրա հանդիսանում է մի նոր իմպերիալիստական պատերազմի սկիզբը» (Կ. Ի. Գ. Կ. XII սլէնում)։

«Տվյալ մոմենտի առանձնահատկութեանն այն է, վոր ավելի ու ավելի ընձվում է լռադադ դրութեան և, պատերազմի միջև յեղած սահմանը, քաշվում են պատերազմի մեջ և պատերազմում են առանց բացահայտ պատերազմ հայտարարելու» (Սոլոտով)։ Ճապոնիայի վարած պատերազմը Չինաստանում և Մանջուրիայում, վորպես այդ դրութեան վայրուն ապացույցը։ Ճապոնիայի քաղաքականութեանը Չինաստանում, ինչպես և իմպերիալիստների վորջ քաղաքականութեանն իր սուր ծայրով ուղղված է ընդդեմ իՍՀՄ։

Բ) ԿՈՆՏՐՈՒ ՀԱՐՅՆՐ

1. Ի՞նչու իմպերիալիզմն անխուսափելիորեն պատերազմներ է ծնեցնում։

2. Ի՞նչու Լենինը իմպերիալիզմն անվանել է «մեռնող կապիտալիզմ»:

3. Ի՞նչ տեսակի պատերազմներ են լինում իմպերիալիզմի դարաշրջանում:

4. Ի՞նչ վերաբերմունք ունի պրոլետարիատը այդ տարբեր տիպի պատերազմներին:

5. Ի՞նչու չի կարելի պատերազմները վոչնչացնել առանց կապիտալիզմը տապալելու:

6. Ի՞նչու համաշխարհային տնտեսական ճգնաժամն ուժեղացրեց պատերազմի վտանգը, առաջին հերթին ընդդեմ ԽՍՀՄ:

7. Ի՞նչպես են իմպերիալիստները պատրաստվում պատերազմի, ինչպես են նրանք սպառազինվում և իրենց թիկունքը պատրաստում պատերազմի համար:

8. Վո՞րն է սոցիալ-ֆաշիստների և ֆաշիստների դերը նոր պատերազմի պատրաստության գործում:

9. Վո՞րն է Ազգերի Լիգայի դերը պատերազմի պատրաստության գործում:

10. Ի՞նչ նպատակ են հետապնդում Ազգերի Լիգայի հրավերած ամեն տեսակի «ղինաթափման» կոնֆերանսները:

Թեմայի մշակման պրոցեսում, կարմիր բանակայինը պետք է՝

1) գրավոր պատասխան տա 1, 2, 6 կոնտրոլ հարցերին.

2) գրել առնի հիմնական թվերը կապիտալիստական յերկրների սպառազինման մասին.

3) քաղվածք անի Կոմինտերնի VI կոնգրեսի բանաձևից պատերազմների տեսակների մասին (Թեմայի II բաժինը).

4) պատրաստվի բանավոր յերլույթ ունենալու հետևյալ թեմաներից մեկնումեկի առթիվ ըստ խմբակավարի ցուցումի՝ ա) «Ի՞նչպիսի պատերազմներ են լինում և ի՞նչպես պետք

է նրանց վերաբերվի բանավոր դասակարգը». բ) «Ի՞նչպես են կապիտալիստները նոր պատերազմ պատրաստում և ում դեմ»:

IX ԽՍՀՄ ԿԱՊԻՏԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՈՂԱԿՄԱՆ ՍԵՋ

(10 ժամ)

ա) Թեմայի բովանդակությունը.

1. ՅԵՐԿՈՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Կապիտալիստների քաղաքականությունը՝ ԽՍՀՄ դեմ ինտերվենցիա պատրաստելու քաղաքականությունն է: Սկսած խորհրդային յերկրի ծագումից իմպերիալիստները խիստ թշնամական քաղաքականություն են վարում ԽՍՀՄ նկատմամբ: Իմպերիալիստների կողմից քաղաքացիական պատերազմի և խռովվեցիայի կազմակերպումը Հոկտեմբերյան հեղափոխությունից հետո: «Յերեք տարվա ընթացքում մեր դեմ պատերազմում էլին յերկրագնդի բոլոր ամենահարուստ պետությունները» (Լենին): Սպիտակ զվարդիակա նության կազմակերպումն և ակնհայտ աջակցությունը իմպերիալիստների կողմից: Իմպերիալիստների թշնամական քաղաքականությունը ԽՍՀՄ նկատմամբ քաղաքացիական պատերազմից հետո: ԽՍՀՄ ճանաչելու ցանկությունը չունենալը: Տերորիստական ակտերը ԽՍՀՄ ներկայացուցիչների նկատմամբ: Հարձակումը Չին-Արևելյան յերկաթուղու վրա 1929 թվին, վորպես ԽՍՀՄ դեմ ինտերվենցիայի մի փորձ:

Կապիտալիստների թշնամության ուժեղացումը ԽՍՀՄ նկատմամբ վերջին տարիների ընթացքում՝ շաղկապված համաշխարհային տնտեսական ճգնաժամի աճման հետ, հեղափոխական շարժման աճման հետ կապիտալի յերկրներում և սո-

ցիալիստական շինարարութեան հաջողութիւններն հետ
ԽՍՀՄ մեջ: Յրանսխական բուրժուազիան հակախորհրդային
պատերազմի գլխավոր կազմակերպիչն է: Ռազմաքաղաքա-
կան դաշինքներն ստեղծումը ԽՍՀՄ շրջապատելու նպատա-
կով: «Պան Յեկրոպա» և «Դանուբյան Ֆեդերացիա» ստեղ-
ծելու պլանները. արեւելյան-յեկրոպական յերկրներն «ազրա-
րային» կոնֆերանսը: Մեր հարեւաններին սպառազինելը
Յրանսխայի և Անգլիայի կողմից: Ջեխո-Սլովակիան, Շվեդիան
և այլ յերկրները վորպես հակախորհրդային պատերազմի
արսնաղններ: Ստրատեգիական յերկաթուղիներն, նավահան-
գիստներն, ռազմական կամուրջներն կառուցումը մեր սահ-
մաններն ուղղութեամբ: Յրանսխական ղեկաւորի տեղադրին
«տեսչական» գործունեյութիւնը: Մեր հարեւանների բանակ-
ների հրամանատարութեան համախմբումը:

Տնտեսական պատերազմի կազմակերպումը ընդդէմ ԽՍՀՄ
հնգամյակը տապալելու նպատակով: Հակախորհրդային կամ-
պանիաները՝ «Կուտեսպովչինա», «Ուաչակրաց արշավանք»,
«ԽՍՀՄ մեջ հարկադրական աշխատանքի» և «ղեմպինգի»
մասին յեղած հեքիաթները: ԽՍՀՄ միջազգային դրութեան
առանձնահատուկ սրումը 1932 թվին: Ճապոնիայի պատե-
րազմը Մանջուրիայում և Չինաստանում իր սուր ծայրով
ուղղված է ԽՍՀՄ դեմ: Ճապոնական և գերմանական դե-
պանների դեմ կատարված մահափորձերը: Պատերազմի հրա-
հրում սպիտակ գլարդիականների կողմից (դորգեւելովչին-
նա):

«Այդ վոճրագործ աշխատանքի՝ տնտեսական պաշարման
(բրկադայի) կազմակերպման և ԽՍՀՄ դեմ ռազմական ին-
տերվենցիա նախապատրաստելու մեջ II ինտերնացիոնալը
և սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցութիւններն անմիջակա-
նորեն ղեկավար մասնակցութիւն են ունենում» (Կ.Ի.Գ.Կ.

XI պենումի բանաձեւից): Սոցիալ-Փաշիստների կողմից
ԽՍՀՄ մասին պրովակացիոն լեգենդների տարածումը «ղեմ-
պինգի», «հարկադրական աշխատանքի» մասին և այլն: Սո-
ցիալ-Փաշիստական հակահեղափոխական անդումները «կազ-
միք իմպերիալիզմի» մասին, այն մասին, վոր «պատերազմի
վտանգը գալիս է Արեւելքից»: Սոցիալ-դեմոկրատական առաջ-
նորդների ուղղակի մասնակցութիւնն անմիջականորեն պե-
տութիւնների պատերազմական պատրաստութիւններն մեջ:
Հակահեղափոխական տրոցկիզմը ԽՍՀՄ դեմ ինտերվենցիա
պատրաստող իմպերիալիստական բուրժուազիայի առաջավոր
ջոկատն է:

2. Մեր քաղաքականութիւնը՝ խաղաղութեան քաղաքա-
կանութիւն է: ԽՍՀՄ արտաքին քաղաքականութիւնը՝ խա-
ղաղութեան քաղաքականութիւն է: «Այդ քաղաքականու-
թեան նպատակն է կանգնել միջազգային հեղափոխութեան
պահպանի դիրքերում և պահպանել սոցիալիզմի շինարար
աշխատանքը» (Կոմինտերնի VI կոնգրեսի թեղիսներից):
Դեկրետը խաղաղութեան մասին՝ խորհրդային իշխանու-
թեան առաջին քայլն է նրա ճաղման սկզբից: Խորհրդային
կառավարութեան պայքարը խաղաղութեան համար քաղա-
քացիական պատերազմի տարիներին: Խորհրդային պետու-
թեան պայքարը խաղաղութեան համար քաղաքացիական պա-
տերազմի վերջնապուց հետո, ԽՍՀՄ ձգտումը սահմանելու
խաղաղ հարաբերութիւններ մոտավոր հարեւանների հետ:

ԽՍՀՄ առաջարկները զինաթափման մասին «խաղաղու-
թեան» կոնֆերանսում և այդ առաջարկների տապալումն կա-
պիտալիստների կողմից: Կապիտալիստների ինտերվենսա-
կան պլանների մերկացումը վորպես ԽՍՀՄ խաղաղութեան
քաղաքականութեան միջոցներից մեկը: Մեր քաղաքականու-
թեանը խաղաղութեան քաղաքականութիւն է և այլ յերկրներ-

րի հետ առևտրական կապերի ամրացման քաղաքականութիւնն է: Խաղաղության այս քաղաքականութիւնը կվարենք նաև հետագայում բոլոր ուժերով և բոլոր միջոցներով: «Ուտարի հողից վոչ մի թիղ չենք ուղում, բայց և մեր հողը, մեր հողից վոչ մի վերջով վոչ վոքի չենք տա» (Ստալին):

Վերջին տարիներին և ամիսներին փաստերը, վոր ապացուցում են ընկ. Ստալինի այս բառերը և ԽՍՀՄ պայքարը խաղաղության համար (մեր քաղաքականութիւնը ճապոնացիների նկատմամբ, միմյանց վրա չհարձակվելու դաշինքների ստորագրումը մեր արևմտյան հարևանների հետ և այլն): ԽՍՀՄ խաղաղ քաղաքականութիւնը մի հզոր զենք է մեր կացնելու կապիտալիստների ռազմական մտադրութիւնները, ԽՍՀՄ պաշտպանութիւնն զենքն է:

Իմպերիալիստների կողմից նշված ինտերվենցիայի նախորդ պլանների տապալման պատճառները՝ հակասութիւնների աճումն, կապիտալիստական յերկրներում, Կոմինտերնի աշխատանքը, ԽՍՀՄ տնտեսական հզորութիւն և պաշտպանունակութիւնն ամրացումը, մեր խաղաղության ամրացումը, մեր խաղաղության քաղաքականութիւնը: Կապիտալիստական մասնակի կայունացման վերջնալը և դարձը զեպի պատերազմների և հեղափոխութիւնների մի նոր շրջան: Պատերազմի ուժեղ պատրաստութիւնը իմպերիալիստների կողմից և նրանց կողմից ամեն մի բոպե ԽՍՀՄ դեմ պատերազմ սկսելու հնարավորութիւնը:

«Սոցիալիզմի համար մարտնչողի ամենաառաջին պարտականութիւնն այն է, վոր բոլոր անհրաժեշտ քաղաքական, տնտեսական և ռազմական պատրաստութիւնները տեսնի՝ պատերազմի առնչութիւնով, ամրացնի Կարմիր բանակը... և լայն աշխատավորական մասսաներին սովորեցնի ռազմական գործը» (Կոմինտերնի V I կոնգրեսի թեզիսներէից):

Խորհրդային Միութիւն խաղաղ քաղաքականութիւնը հաշտութիւն չի նշանակում կապիտալիզմի հետ: «Նա հանդիսանում է... ներկա պարագաներում պայքարի ավելի ձեռնառու ձև ընդդէմ կապիտալիզմի» (Կոմինտերնի V I կոնգրեսի թեզիսներէից):

II. ԽՍՀՄ ՅԵՎ ԽՈՇՈՐԱՅՈՅՆ ԿԱՊԻՏԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՅԵՐԿՐՆԵՐԸ (4 ժամ)

1. ԽՍՀՄ և ՀԱՄՆ: ՀԱՄՆ-ը խոշորագույն և հզորագույն պետութիւնն է կապիտալիստական աշխարհում: ՀԱՄՆ-ի իմպերիալիստական հզորութիւնն ուժեղացման պատճառները պատերազմի հետեանքով: ՀԱՄՆ-ը յեվրոպական յերկրների գլխավոր վարկավորողն է:

ՀԱՄՆ-ի և յեվրոպական կապիտալիստական յերկրների հարաբերութիւնն սրումը ՀԱՄՆ-ի իմպերիալիստական հզորութիւնն ուժեղացման հետեանքով: Հակասութիւնները ՀԱՄՆ-ի և Անգլիայի միջև: Այդ հակասութիւնների պատճառը՝ պայքարն է համաշխարհային հեղեմոնիայի համար: Հակասութիւնները Ամերիկայի և Ճապոնիայի միջև խաղաղ ովկիանոսում ազդեցութիւնն ունենալու համար:

Համաշխարհային տնտեսական ճգնաժամը և ՀԱՄՆ-ը: «Ճգնաժամն ամենից ուժեղ հարվածել է կապիտալի գլխավոր յերկիրը, նրա միջնաբերդը, ՀԱՄՆ-ը, վորն իր ձեռքում կենտրոնացրել է յերկրագնդի բոլոր յերկրների վողջ արտադրութիւն և սպառման առնվազն կեսը» (Ստալին): Տնտեսութիւնն անկումը ՀԱՄՆ-ում, գործազրկութիւն, աղքատութիւն մասսայական աճումն, բոլոր հակասութիւնների խիստ սրումն ՀԱՄՆ-ի և Յեվրոպայի կապիտալիստական յերկրների միջև: Այդ մասին վկայող փաստեր (Ճապոնիայի վարած

պատերազմը Մանջուրիայում և Չինաստանում, ՀԱՄՆ-ի առաջարկած ռեպարացիոն պլանները և այլն) :

ՀԱՄՆ-ը և ԽՍՀՄ : ՀԱՄՆ-ի ակտիվ մասնակցութիւնը ինտերվենցիայի մեջ ընդդէմ ԽՍՀՄ (Արխանգելսկ, Հեռավոր Արեւելք, սպիտակ դժարդիականներին աջակցութիւն և այլն) : ՀԱՄՆ-ի կառավարութիւնը չի ցանկանում ճանաչելու ԽՍՀՄ-ը : Յերկու տենդենցների փայլարը ԽՍՀՄ նկատմամբ՝ խաղաղ հարաբերութիւնն և առևտրի տենդենցը և պատերազմի ու ինտերվենցիայի տենդենցները : ՀԱՄՆ-ի բանակն ու տորմիլը :

2. ԽՍՀՄ և Անգլիան : Անգլիան հնադուռն կապիտալիստական յերկիր է, վորը չահագործում է միլիոնավոր դաղու-թային ստրուկների, վորը մինչև պատերազմն առաջատար յերկիրն էր կապիտալիստական աշխարհում : Պայքարը Անգլիայի և Գերմանիայի միջև համաշխարհային տիրապետութիւն համար՝ 1914—1918 թ. թ. պատերազմի պատճառն էր : Անգլիայի տեսակարար կշռի անկումն իմպերիալիստական պատերազմի հետևանքով և անգլո-ամերիկյան հակասութիւնների սրումն ղեկավար դեր ունենալու կապիտալիստական աշխարհում : Հակասութիւնները Անգլիայի և Ֆրանսիայի միջև ղեկավար դեր ունենալու համար Յեվրոպայում :

Անգլիան և ԽՍՀՄ : Անգլիայի ինտերվենտական քաղաքականութիւնը ԽՍՀՄ նկատմամբ : Այդ քաղաքականութիւն հիմնական պատճառը՝ անգլիական իմպերիալիստների ձգտումն է զավթել ԽՍՀՄ հարստութիւնները (նավթ, անտառ) , հեղափոխական շարժման աճը Անգլիայի դաղութներում : Անգլիայի ղեկավար դերը և 1918—1921 թ. թ. ինտերվենցիայի կազմակերպումը (սպիտակդարձիականներին ողնելը, սպառա-տամբութիւնների կազմակերպումը, դորքերի ափ հանելը հարավում, Բագու քաղաքի դրավումը և այլն) : Անգլիայի

ինտերվենտական քաղաքականութիւնը ԽՍՀՄ նկատմամբ քաղաքացիական պատերազմից հետո (Քերզոնի և Չեմբերլինի ուղտիմատումները, դիպլոմատիկական հարաբերութիւնների խղումը 1927 թվին և այլն) : ԽՍՀՄ հետ դիպլոմատիկական հարաբերութիւնների վերականգնումը Անգլիայի լեյորնիստական կառավարութիւն կողմից՝ բանվորների ճնշման տակ : Անգլիայի դերը հակախորհրդային պատերազմի պատրաստութիւն մեջ՝ պատերազմի պատրաստութիւնը ԽՍՀՄ դեմ ծովերում, ռազմական բազաների ստեղծումը ԽՍՀՄ դեմ պատերազմի պատրաստութիւնը Պարսկաստանի, Հնդկաստանի, Ալգանտանի սահմանների կողմից : Անգլիայի բանակն ու տորմիլը :

3. ԽՍՀՄ և Ֆրանսիան : Ֆրանսիան աշխարհի բոլոր ազրեսիվ և ռազմատենչ յերկրներից ամենաազրեսիվ և ռազմատենչ յերկիրն է : Պատերազմի և Գերմանիային կողոպտելու հետևանքով Ֆրանսիան զառնել և Յեվրոպայի ամենահարուստ յերկիրը խոշոր արդիւնաբերութիւնը և զարդացած դյուդատնտութիւնը : Ֆրանսիայի կողմից վերստայան սահմանների ռազմաքաղաքական ապահովումը, ռազմական համաձայնութիւններ Լեհաստանի, Ռումինիայի, Չեխո-Սլովակիայի հետ և այլն : Հակասութիւնները Ֆրանսիայի և Իտալիայի միջև : Ֆրանսիայի դիւսավոր դերը Արդերի Լիգայում :

Ֆրանսիան և ԽՍՀՄ : Ֆրանսիայի դերը քաղաքացիական պատերազմի և ինտերվենցիայի կազմակերպման մեջ 1918—1921 թ. թ. (սպտակ դժարդիականներին աջակցելը, դորքերի առաքումը խորհրդային յերկիր, սպիտակ Լեհաստանին ողնելը և այլն) : Ֆրանսիան նոր պատերազմի և ինտերվենցիայի կազմակերպողն է ընդդէմ ԽՍՀՄ : ԽՍՀՄ-ի տնտեսական ողակման կազմակերպումը Ֆրանսիայի կողմից :

«Արդյունաբերական կուսակցութեան» պատկանող միա-
սարարներին կազմակերպելն ու աջակցելը, հակախորհրդա-
յին կամպանիաների կազմակերպումը Ֆրանսիայի կողմից
(մասնավորապես Գորդուլովի պրոցեսը)։ Ֆրանսիան՝ սպիտակ
քվարդիական կազմակերպութեանների կենտրոնն է։ Ֆրան-
սիական ռազմական ու արդյունաբերական աճումն ընդհա-
նուր տնտեսական ճգնաժամի Փոնի վրա և ռազմական ար-
դյունաբերողների շահադրդույածութիւնը նոր պատերազմի
մեջ։ Ֆրանսիայի աջակցութիւնը Ճապոնիային նրա հակա-
խորհրդային քաղաքականութեան մեջ։ Ֆրանսիայի բանակը։

4. ԽՍՀՄ և Ճապոնիան։ Ճապոնիան յերիտասարդ իմ-
պերիալիստական յերկիր է Հեռավոր Արեւելքում։ Ճապոնիայի
տնտեսութիւնը և համաշխարհային տնտեսական ճգնաժամի
խիստ անդրադարձումը նրա վրա։ Ճապոնիայի իմպերիալիս-
տական քաղաքականութիւնը։ Ճապոնիայի մրցակցութիւնը
Ամերիկայի դեմ և այդ յերկրների պայքարը Խաղաղ ուկի-
անոսում իշխելու համար։ Տնտեսական ճգնաժամը Ճապոնի-
այում և ճապոնական բուրժուազիայի իմպերիալիստական
գաղութական ձգտումների աճումը։ Մանջուրիայի դրամումը
Ճապոնիայի կողմից։ Ճապոնիայի գաղութական նպատակնե-
րը Մանջուրիայում։ Չինաստանի, Մանջուրիայի աշխատա-
վորութեան պայքարը ճապոնական իմպերիալիզմի դեմ
(պարտիզանական ապստամբական շարժումները և այլն)։
Ճապոնիան վորպես համաշխարհային իմպերիալիզմի մի ջո-
կատը, վորը պայքարում է ծավալվող հեղափոխական շարժ-
ման դեմ Չինաստանում։

Ճապոնիան և ԽՍՀՄ։ Ճապոնիան ինտերվենցիայի գլխա-
վոր կազմակերպիչն էր Հեռավոր Արեւելքում քաղաքացիա-
կան պատերազմի տարիներին։ Ճապոնիայի իմպերիալիստա-
կան քաղաքականութիւնը ԽՍՀՄ նկատմամբ և նրա կողմից

ինտերվենցիայի կազմակերպումը Հեռավոր Արեւելքում։
Ճապոնիայի իմպերիալիստական պլանները ԽՍՀՄ նկատ-
մամբ՝ «Ճապոնիան մինչև Ուրալ»։ Իմպերիալիստական Ճա-
պոնիայի պատերազմն ու քաղաքականութիւնը Չինաստա-
նում իր սուր ծայրով ուղղված է ընդդէմ ԽՍՀՄ։ Ճապոնիան
հակախորհրդային ճակատի գլխավորողն է։ Ճապոնիայի
բանակն ու տորմիդը։

5. ԽՍՀՄ և Գերմանիան։ Մինչև պատերազմը Գերմա-
նիան խոշորագույն և հզորագույն կապիտալիստական յեր-
կիր էր։ Պատերազմից հետո Գերմանիան պարտված յերկիր
է։ Պատերազմական տուրքերի արտահոսումը Գերմանիայից
հաղթող յերկրների կողմից, Գերմանիայի տերրիտորիայի
մի մասի (կարևորագույն արդյունաբերական հումքային
ռայոնների) անջատումը նրանից, Գերմանիայի զրկվելը դա-
շութներէից և նրա սպառազինումների սահմանափակումը։

Գերմանիայի և ԽՍՀՄ փոխհարաբերութիւնները։ Ռապ-
պալոյի դաշինքը և նորմալ առևտրական հարաբերութիւն-
ների սահմանումը ԽՍՀՄ և Գերմանիայի միջև։

Գերմանիայի տնտեսական ճգնաժամը։ Հակասութիւն-
ները Գերմանիայի և Լեհաստանի միջև։ Անգլիայի և Ֆրան-
սիայի պայքարը Գերմանիային հակախորհրդային բլոկի մեջ
քաշելու համար։ Գերմանական բուրժուազիայի ֆաշիստական
քաղաքականութիւնը։

III. ԽՍՀՄ ՅԵՎ ՍՍՀՄ ԱՆԱԿԻՑ ՅԵՐԿՐՆԵՐԸ

Իմպերիալիստների կողմից ֆինանսական և ռազմական
աջակցութիւն ցույց տալը սահմանակից պետութիւններին
վորպես մի բարբի, վոր ԽՍՀՄ բաժանում է Արեւմուտքի
բանվոր դասակարգից և աշխատավորութիւնից և վորպես

իմպերիալիստների առաջադր ջոկատի, վորոնք պատրաստ-
վում են հակախորհրդային պատերազմի:

1. Ձեխո-Սլովակիան, Շվեդիան, Հարավ-Սլավիան՝
սահմանակից պետությունների ռազմական թրիկունդն ու ար-
տենալն են: Այս յերկրների ռազմական արդյունաբերությունն
ու նրա կապը խոշորագույն կապիտալիստական պետություն-
ների ռազմական արդյունաբերության հետ:

2. Լեհաստան: Լեհաստանը վորպես իմպերիալիզմի գըլ-
խավոր զործակալն արեմտյան սահմանակից պետություն-
ների կողմից հակախորհրդային ճակատ ստեղծելու մեջ,
լեհական պետության Փաշիստական բնույթը, զինվորական
կլիկի գերիշխանությունը: Տնտեսական ճղնածամի բնութա-
գիրը Լեհաստանում: Ռազմական արդյունաբերության զար-
գացումը, արդյունաբերության հին ճյուղերի անկումը,
աղբարային ճղնածամը, Ֆեոդալական մնացորդները, ռազ-
մական ծախքերի անսահման աճումը, սպառման արտաքին
շուկաների բացակայությունը, կապիտալների անբավարար
քանակը, գործազրկությունը, աշխատավոր դյուղացիության
աղքատացումն ու սովը Լեհաստանում: Հեղափոխական
չարժման աճումն քաղաքում և գյուղում: Աղղային փոքրա-
մասնությունների ճնշումը Լեհաստանում և աղղային-ա-
զատագրական շարժումն Արեմտյան Ուկրայնայում և Բե-
լոռուսիայում: Լեհական իմպերիալիզմի ռազմական քաղա-
քականությունը, հակապետությունները Լեհաստանի և Գեր-
մանիայի միջև, Լեհաստանի և Լիտվայի միջև: Լեհական
բուրժուազիայի ուժեղ պատերազմական պատրաստություն-
ները ԽՍՀՄ դեմ: Լեհաստանի իմպերիալիստական պլաննե-
րը: Զինված ուժերը և ռազմական Փաշիստական կազմակեր-
պությունները: Լեհական բանակը. նրա դասակարգային
բնույթը, նրա քանակն ու սպառազինումը: Զինվորների

առուցումն ու քաղաքական մշակումը: Լեհաստանի Փաշիս-
տական կազմակերպությունները և նրանց դերը Լեհաստանի
պատրաստություն մեջ պատերազմի համար:

3. Ռումինիա: Ընդհանուր բնութագիրը: Ռումինական
բուրժուազիայի քաղաքական ձգտումները: Բեսարաբիայի
գրավումն ու ճնշումն Ռումինիայի կողմից: Աղբարային ճըղ-
նածամը Ռումինիայում: Սովը և աշխատավոր դյուղացիների
աղքատանալը:

Աղղային հարցը Ռումինիայում: Ֆրանսիայի, Անգլիա-
յի, Իտալիայի աղղեցությունը Ռումինիայի եկոնոմիկայի և
քաղաքականության վրա: Հեղափոխական շարժման աճումն
Ռումինիայում: Ռումինական պետության ուժեղ Փաշիզա-
ցումը: Ռումինիայի կողմից պատերազմի պատրաստումը
ԽՍՀՄ դեմ: Ռումինական բանակը, նրա դասակարգային
եյությունը և ընդհանուր բնութագիրը:

4. Մերձբալթյան պետություններ: Համառոտ տեղեկու-
թյուններ Ֆինլանդիայի, Եստոնիայի, Լատվիայի մասին:
Այդ յերկրների պետական անկախությունն Հոկտեմբերյան
հեղափոխության հետևանքով: Այդ յերկրների բուրժուազիա-
յի պայքարը հեղափոխական շարժման դեմ: Անգլիայի,
Ֆրանսիայի, Գերմանիայի և Լեհաստանի աղղեցությունը
Մերձբալթյան պետությունների քաղաքականության վրա,
վորպիսին ուղղվում և ԽՍՀՄ դեմ: Լեհաստանի ձգտումը հե-
ղեմոնիայի այդ յերկրների նկատմամբ: Ֆրանսիայի և Ան-
գլիայի դերը պատերազմի պատրաստության մեջ Մերձ-
բալթիկում ընդդեմ ԽՍՀՄ: Մերձբալթյան պետություննե-
րի բանակները բնութագիրը:

Բ) ԿՈՆՏՐՈՒ ՀԱՐՑԵՐ.

1. Ինչո՞ւ համաշխարհային տնտեսական ճղնածամը,
ԽՍՀՄ հաջողությունները սոցիալիստական շինարարության

մեջ և հեղափոխական շարժման աճն սրում են կապիտալիստական աշխարհի թշնամությունն ընդդեմ ԽՍՀՄ:

2. Վրո՞րն է մեր արտաքին քաղաքականությունը և վո՞րն է իմպերիալիստների արտաքին քաղաքականությունը:

3. Ի՞նչ փաստեր են վկայում այն մասին, վո՞ր ԽՍՀՄ վարում է խաղաղության անչեղ քաղաքականություն:

4. Ի՞նչ փաստեր են վկայում այն մասին, վո՞ր իմպերիալիստները նոր պատերազմ և ինտերվենցիա յեն պատրաստում ընդդեմ ԽՍՀՄ:

5. Վրո՞րն է II Ինտերնացիոնալի և հակահեղափոխական տրոցկիստների դերը պատերազմի պատրաստության մեջ ընդդեմ ԽՍՀՄ:

6. Ի՞նչ նպատակով են իմպերիալիստները ստեղծել Ադդերի Լիգան և ինչո՞ւ համար են զինաթափման կոնֆերանսներ գումարում:

7. Վրո՞րն է սահմանակից պետութայունների դերը պատերազմ և ինտերվենցիա պատրաստելու մեջ ընդդեմ ԽՍՀՄ:

8. Վորո՞նք են իմպերիալիստների նախկին պլանները խորտակման պատճառներն ինտերվենցիա կազմակերպելու նկատմամբ ընդդեմ ԽՍՀՄ:

9. Ի՞նչ նշանակություն ունի սոցչինարարությունը ԽՍՀՄ պաշտպանության համար:

դ) Թեմայի մշակման հետևանքով կարմիր բանակայինը բացի կոմունալ հարցերին պատասխանելուց պետք է կարողանա՝

1) ցույց տալ քարտեզի վրա խոշորագույն կապիտալիստական յերկրները, պատմել այդ յերկրներից ամեն մեկի դերի մասին կապիտալիստական աշխարհում և ԽՍՀՄ հետ փոխհարաբերության և այդ յերկրների բանակների մասին:

2) Ցույց տալ քարտեզի վրա ԽՍՀՄ սահմանները, բոլոր

սահմանակից կապիտալիստական յերկրները, հաղորդել համառոտ տեղեկութայուններ այդ յերկրներից ամեն մեկի մասին, այդ յերկրների դերի մասին նոր պատերազմ և ինտերվենցիա պատրաստելու մասին ընդդեմ ԽՍՀՄ և նրանց բանակների մասին:

դ) Թեմայի մշակման պրոցեսում կարմիր բանակայինը պետք է՝

1) կազմի հակիրճ գրավոր աշխատանք «ԽՍՀՄ խաղաղ քաղաքականութայունը և կապիտալիստների իմպերիալիստական քաղաքականութայունը» թեմայի մասին:

2) համառոտակի ղեկուցի ինքնուրույն կերպով կազմած գրավոր պլանի (գրանցումների) հիման վրա ԽՍՀՄ միջադպային դրութայն հարցերից մեկնումեկի մասին (ընթացիկ լրագրական ղեկուցումների հիման վրա) յեկույթի թեման խմբակավարի ցուցումով:

3) գրանցել տետրում հիմնական թվերը (դիագրամները) կարևորագույն կապիտալիստական յերկրների և մեր կապիտալիստական հարեանների նպառաղինումների մասին:

X. ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ՇԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ՇԱՐՃՈՒՄԸ

ՅԵՎ ԿՈՄԻՏԵՐՆԸ (10 ժամ)

ա) Թեմայի բովանդակութայունը

1. ԴԱՍԱԿԱՐԳԱՅԻՆ ՇԱՐՃՈՒՄԸ ԿԱՊԻՏԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՅԵՐԿՐՆԵՐՈՒՄ (2 ժամ)

1. Դասակարգային պայքարը կապիտալիստական աշխարհում: ԽՍՀՄ միակ յերկիրն է աշխարհում, վորտեղ տապալած է կապիտալիզմի իշխանութայունը: Վողջ կապի-

տալիստական աշխարհում տեղի ունի կատաղի պայքար բան-
վոր դասակարգի և բուրժուազիայի միջև։ Բանվոր դասա-
կարգի պայքարի միջադպյան բնույթը բուրժուազիայի դեմ։
«Կապիտալը միջադպյան ուժ է։ Նրան հաղթելու համար ան-
հրաժեշտ է բանվորների միջադպյան միությունը, նրանց
միաջողպյան յեղբայրությունը» (Լենին)։

Պրոլետարիատի դաշնակիցները կապիտալիստների
լծից ազատելու համար մղված պայքարում՝ աշխատավոր
դուռացիությունը և գաղութները և կախումն ունեցող
յերկրների ճնշված ժողովուրդները, վորոնք յնթարկվում են
կրկնակի ճնշման՝ իմպերիալիստները և իրենց սեփական
բուրժուազիայի և կալվածատերերի ճնշմանը։

Կարլ Մարքսը և Ֆրիդրիխ Ենգելսը բանվոր դասակարգի
խոշորագույն ուսուցիչներն են, վորոնք նշել են բանվոր
դասակարգի՝ վորպես կապիտալիզմի գերեզմանափորի պատ-
մական դերը, վորպես բոլոր աշխատավորների առաջնորդը
կապիտալիզմի տապալման համար մղված պայքարում, վո-
րոնք ուսուցանում եյին, վոր դասակարգային պայքարը կա-
պիտալիստական հասարակության մեջ պետք է հանգեցնի
պրոլետարական հեղափոխությանը և պրոլետարիատի դիկ-
տատուրայի սահմանելուն։ Մարքս-Ենգելսի յողունգի վիթ-
խարագույն նշանակությունը՝ «Պրոլետարները բոլոր յերկրնե-
րի՝ միացե՛ք»։ Լենինը, Մարքս-Ենգելսի ուսմունքի հանճա-
րեղ շարունակողն է պրոլետարական հեղափոխությունների
եպոխայում։

Համաշխարհային պատերազմը սկիզբ դրեց կապիտալիզ-
մի ընդհանուր ճգնաժամին։ Հոկտեմբերյան հեղափոխու-
թյունն ու ԽՍՀՄ առաջ դալը մի նոր խոշորագույն ետապ է
բանվոր դասակարգի պայքարի մեջ ընդդեմ բուրժուազիայի։
Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը վորպես համաշխարհային

պրոլետարական հեղափոխությունների սկիզբը։ Միասնական
համաշխարհային տնտեսության բաժանումը յերկու բանակի՝
սոցիալիզմի բանակի՝ ԽՍՀՄ և կապիտալիզմի բանակի՝ բո-
լոր մնացած յերկրները՝ վորտեղ դեռևս կապիտալն է գե-
րիշխում։ Ժամանակակից շրջանը՝ բանվոր դասակարգի
և բոլոր աշխատավորների վճռական մարտերի շրջանն է կա-
պիտալիզմի տապալման համար ամբողջ աշխարհում։ «Վողջ
համաշխարհային ուժեղ ցնցման, դասակարգային պայքարի
արման և անմիջականորեն պրոլետարական Հոկտեմբերյան
հեղափոխության ազդեցության հիման վրա տեղի ունեցան
մի շարք հեղափոխություններ և հեղափոխական ընդլիզում-
ներ... Յեմբրոպայի ցամաքում... և գաղութային ու կիսապա-
ղութային յերկրներում» (Կոմինտերնի ծրագրից)։ Որինակ-
ներ, վորոնք ցույց են տալիս հեղափոխական պայքարի ծա-
վալն ու դաժանություններն իմպերիալիստական հետապ-
տերազմյան տարիներին (անմիջականորեն Հոկտեմբերից հե-
տո և հետագա տարիներին)։

2. Կոմինտերնը՝ համաշխարհային հեղափոխության
շտաբն է։ Կապիտալիզմը չի կարող ինքն իրեն կործանվել,
նա. պետք է կործանվի բանվոր դասակարգի հեղափոխական
պայքարում ընդդեմ բուրժուազիայի։ Չի կարելի հաղթու-
թյուն տանել կապիտալիզմի դեմ առանց ամուր շտաբի դո-
յության, վորը ղեկավարում է բանվորների և բոլոր աշխա-
տավորների հեղափոխական պայքարը։ «Կոմինտերնը (հա-
մաշխարհային հեղափոխության շտաբն է, պրոլետարիատի
և բոլոր աշխատավորների առաջնորդն է հեղափոխական պայ-
քարի մեջ ընդդեմ կապիտալի։ «Կոմունիստական յնտերնա-
ցիոնալը՝ բանվորների միջադպյան ընկերությունը՝ առան-
ձին յերկրները կոմունիստական կուսակցությունները՝ հա-
մախմբումն են, միասնական համաշխարհային կոմունիստա-

կան կուսակցութիւնն է: Հանդիսանալով համաշխարհային հեղափոխական շարժման առաջնորդն ու կազմակերպիչը, կոմունիզմի սկզբունքներն և նպատակներն կրողը, կոմունիստական ինտերնացիոնալը պայքարում է բանվոր դասակարգի մեծամասնութիւնն ու չքավոր դշուղացիութեան լայն շերտերը նվաճելու համար, պրոլետարիատի համաշխարհային դիկտատուրան հաստատելու համար, սոցիալիստական յոռհրդային հանրապետութիւնների համաշխարհային միութիւնը ստեղծելու համար, դասակարգելի լիակատար չունչ շահման և սոցիալիզմի՝ կոմունիստական հասարակութեան աշխատանքին աստիճանի իրադրոճման համար (կոմիւնտերնի կանոնադրութիւնը):

Կոմիւնտերնը՝ միակ շարունակողն է բանվորների առաջին միջադպին համախմբման՝ I ինտերնացիոնալի դործի, վորին 1864 թվին հիմնել ևր պրոլետարիատի խոշորագոյն ուսույի: Կարլ Մարքսը: «II ինտերնացիոնալ» իր լավագոյն ժամանակներին հող ևր պատրաստում լայնորեն և մասսայորեն տարածելու բանվորական շարժումը: (Կոմիւնտերնի ծրագրից): Ոպորտունիզմը և սոցիալ-չովինիզմը II ինտերնացիոնալում և նրա վերջնական անցումն բուրժուազիայի կողմը 1914 թվի պատերազմին: Արդի II ինտերնացիոնալը՝ բանվոր դասակարգի գործի դաւաճանները՝ սոցիալ-ֆաշիստների, կապիտալիզմի գործակալների համախմբումն է:

Դէնինը՝ Կոմունիստական ինտերնացիոնալի առաջնորդն ու հիմնադիրն է: Կոմունիստական ինտերնացիոնալի հիմնումը՝ 1919 թվին: Կոմիւնտերնի ազդեցութեան հակադասական աճումը վողջ աշխարհի բանվոր դասակարգի և աշխատավորութեան վրա ներկա շրջանում:

Յերեւասարդութեան Կոմունիստական ինտերնացիոնալը:

Լը: ԿիՄ-ի խնդիրները բանվորական յերիտասարդութեան մասսաները կոմունիզմի կողմը դրավելու համար:

Կարմիր Պրոֆիւտները՝ հեղափոխական արհեստակցական միութիւնների միջադպին համախմբումն է:

Համ Կ(բ)Կ-ը Կոմիւնտերնի առաջավոր ղեկավար ջոկատն է: Համ Կ(բ)Կ դերը համաշխարհային հեղափոխական շարժման ղեկավարութեան մէջ: Ընկ. Ստալինը՝ համաշխարհային պրոլետարիատի առաջնորդն է, Կոմիւնտերնի առաջնորդն ու տեսարանն է:

Յերկաթյա կարգապահութիւնը կոմկուսակցութիւններին ամբողջեան դրավականն է: Անհաշտ պայքարը յերկու ճախարի վրա՝ աջ ոպորտունիզմի դեմ, վոր դիւսավոր վտանգն է ներկա ետապում, «ճախ» ոպորտունիզմի և դեպի դրանց հաշտվողականութեան դեմ՝ Կոմիւնտերնի մարտունակութեան և ճիշտ բայլէիկյան դծի հիմքն է:

II. ՊԱՅԳԱՐԸ ԲԱՆՎՈՐ ԴԱՍԱԿԱՐԳԻ ՅԵՎ ԲՈՒԹՈՒՄ- ԶԻԱՅԻ ՄԻՋԵՎ ՆԵՐԿԱ ՇՐՋԱՆՈՒՄ (2 Ժամ)

1. Հեղափոխական վերելքը կապիտալի յերկրներում: Համաշխարհային տնտեսական ճգնաժամը և նրա հետեանքներն աշխատավորութեան համար:

Ժողովրդական լայն մասսաների աճող դժգոհութիւնը կապիտալի յերկրներում սոցիալիզմի հաջողութիւնները ԽՍՀՄ պատճառ են դառնում բանվորների և աշխատավորների հեղափոխական վերելքի տճմանը: Փաստեր, վոր ցույց են աւելիս հեղափոխական շարժման վիթխարի աճը և բանվորների անմիջական մարտերի մոտեցումն իշխանութեան համար ճի շարք կապիտալիստական յերկրներում և դադութներում (Դերմանիա, Լեհաստան, Չինաստան, Իսպանիա, Հնդկաստան և այլն): Կապիտալիզմի կայունացման վախճանը և

նշմարելու անցումը դեպի պատերազմների և հեղափոխութ-
յունների նոր շրջանը:

Բանվոր դասակարգի հեղափոխական պայքարի բնույթը
ժամանակակից շրջանում: Բուրժուազիան ճգնաժամից յեւթ
և փնտռում հետագա ֆաշիզացման և բանվոր դասակարգի
վրա ճնշում դործ դնելու մեջ ներքին քաղաքականութեան
քնազավառում, նոր խմբերի խլիտական պատերազմի և ին-
տերվենցիայի մեջ և առաջին հերթին ընդդէմ ԽՍՀ Միու-
թեան՝ արտաքին քաղաքականութեան բնազավառում:

Պրոլետարիատը, պայքարելով կապիտալիստական շա-
հագործման և ռազմական վտանգի դէմ, յեւթ և փնտռում
հեղափոխութեան և կապիտալիզմի տապալման մեջ:

2. Պաշիզմը և սոցիալ-ֆաշիզմը: Բուրժուազիայի պայ-
քարն աճող հեղափոխական շարժման դէմ: Ֆաշիզմի և սո-
ցիալ-ֆաշիզմի դերն այդ պայքարում: Պաշիզմը՝ խոշոր կա-
պիտալի մերկապարսկոց դիկտատուրան է: Ֆաշիզմը՝ բուր-
ժուազիայի մարտական դնքն և բանվոր դասակարգի վրա
հարձակվելու և աճող հեղափոխական շարժման դէմ պայ-
քարելու դործում: Ֆաշիզմն Իտալիայում, Լեհաստանում,
Գերմանիայում և այլ յերկրներում: Ֆաշիզմի գլխավոր խն-
դիրը՝ կոմունիստական կուսակցութեան ջախջախումն
և: Հուլիսյան դեպքերը Գերմանիայում վորպես բուրժուա-
զիայի կողմից ֆաշիստական մեթոդներ կիրառելու որինակ
պայքարելու համար աճող հեղափոխական շարժման դէմ:

«Ֆաշիզմի աճումն վերջին ժամանակները հնարավոր և
դառել միմիայն միջազգային սոցիալ-դեմոկրատիայի աջակ-
ցութեան հիման վրա» (ԿիԳԿ XI պլենում բանաձևից): Սո-
ցիալ-ֆաշիստները՝ II Ինտերնացիոնալի կուսակցութեաննե-
րը, վորոնք իրենց անվանում են «սոցիալիստական և բան-

վորական», սակայն իրականում հանդիսանում են ֆաշիզմի
տարբեր տեսակը (ձախ թեւ):

«Դասակարգային պայքարի դարձացման բոլոր հիմնական
եւտարներում, սկսած համաշխարհային խմբերի խլիտական
պատերազմից և պրոլետարիական դիկտատուրայի սկզբնավո-
րութեանից սոցիալ-դեմոկրատիան անցել և կապիտալիզմի
կողմն ընդդէմ բանվոր դասակարգի» (ԿիԳԿ XI պլենումի
բանաձևից): Սոցիալ-դեմոկրատիայի անընդհատ եվոլյու-
ցիան դեպի ֆաշիզմը: Միջազգային սոցիալ-դեմոկրատիան՝
բուրժուազիայի գլխավոր սոցիալական հնարանն և բան-
վոր դասակարգի մեջ: Սոցիալ-ֆաշիստների խնդիրն և պայ-
քար մղել աճող հեղափոխական շարժման դէմ բանվոր դա-
սակարգի ներսում: Սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցու-
թեանների վերնաշերտերի և ստորին շերտերի միջև յեղած
խիտ տարբերութեանը: Սոցիալ-դեմոկրատական կուսակ-
ցութեանների ստորին խմբերը՝ բանվորներ են, խաբված
սոցիալ-ֆաշիստների կողմից, սոցիալ-ֆաշիստական «ա-
ռաջնորդները» բուրժուազիայի վարձկաններն են: Սոցիալ-
ֆաշիստական առաջնորդների ուղղակի մասնակցութեան
նը հակահեղափոխական տեուրի, բանվորների դնդակա-
հարութեանների մեջ և այլն: Կոմունիստական կուսակցու-
թեանների և բանվոր դասակարգի պայքարը ֆաշիզմի դէմ
անհնար և առանց ամենաանհաշտ պայքարի սոցիալ-ֆաշիզմի
դէմ: Միմիայն հիմնական հարվածն ուղղելով սոցիալ-դեմո-
կրատիայի՝ բուրժուազիայի այդ գլխավոր սոցիալական հե-
նարանի դէմ, կարելի յե հաջողութեամբ հարվածել և ջախջա-
խել պրոլետարիատի գլխավոր դասակարգային թշնամուն՝
բուրժուազիային: Յեւ միմիայն խիտ տարբերութեան անե-
լով սոցիալ-դեմոկրատական առաջնորդների և բանվորների
միջև, կոմունիստները կարող են վերացնել այն անընդհատ,

վոր շատ հաճախ նրանց բաժանում է սոցիալ-դեմոկրատ բան-
վորներին, հանուն միասնական հեղափոխական ճակատի
(ԿիԳԿ XII պլենումը) :

«Զախ» սոցիալ-Ֆաշիստների դեմ պայքարի խնդիրները,
վորոնց հիմնական խնդիրն է «ձախ Ֆրադներին» ողնությամբ
կասեցնել սոցիալ-դեմոկրատ բանվորների անցնելը կոմու-
նիստների կողմը: Վճռական պայքարի անհրաժեշտությունը
հակահեղափոխական տրոցկիզմի՝ հակահեղափոխական
բուրժուազիայի առաջավոր ջոկատի՝ և աջ ունեգատների
(համատուրացների), պրոլետարիատի դոժի այդ դավաճան-
ների դեմ, վորոնք լիովին անցել են սոցիալ-Ֆաշիստների
բանակը:

III. ԿՈՄՈՒՆԻՍՏՆԵՐԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ԿԱՊԻՏԱԼԻՍՏԱ- ԿԱՆ ՅԵՐԿՐՆԵՐՈՒՄ (2 ժամ)

1. Պայքար բանվոր դասակարգի մեծամասնության նվաճ-
ման համար: «Այժմ բոլոր կոմունիստական կուսակցու-
թյունների առջև ծառացած գլխավոր խնդիրն է իր կողմը
թեքել բանվոր դասակարգի մեծամասնությունը, վորպես
բուրժուազիային հաղթանակելու և բանվոր դասակարգին
պրոլետարիատի դիկտատուրայի համար մղվող վճռական
մարտերի պատրաստելու մի անհրաժեշտ պայման» (ԿիԳԿ XI
պլենումի բանաձևից) :

«Կապիտալիստական կայունացման վախճանը, հեղափո-
խական ճշմարտեմերի նախադրյալների արագ զարգացումը
մի շարք կապիտալիստական յերկրներում և վորջ միջազգա-
յին նոր պարզան իրենց ամբողջ սրությամբ դնում են ներ-
կա շրջանում կոմունիստական կուսակցությունների հիմնա-
կան խնդրի կատարման հարցը, այն է բանվոր դասակարգին
և շահագործվող մասսաներին տնտեսական և քաղաքական
պայքարի ընթացքում պատրաստել առաջիկա մարտերին իշ-

խանությունը նվաճելու համար, պրոլետարիատի դիկտա-
տուրայի համար: Հենց այն պատճառով, վոր մինչև հեղա-
փոխական ճշմարտեմի հասունացման ժամկետները կարճ են,
անհրաժեշտ է, առանց մի բույե ժամանակ կորցնելու, ու-
ժեղացնել և արագացնել բայլչեիկյան մասսայական աշխա-
տանքը բանվոր դասակարգի մեծամասնությունը նվաճելու
համար, բանվոր դասակարգի հեղափոխական ախտիվու-
թյունն բարձրացնելու համար» (ԿիԳԿ XI պլենում): Ծանր
պայմանները, վորոնց մեջ աշխատանք են տանում յեղբայ-
րակից կոմունիստական կուսակցությունները՝ Ֆաշիստա-
կան-վոստիկանական տեռորը կոմունիստների և հեղափոխա-
կան բանվորների նկատմամբ, կոմունիստական մամուլի վրա
դրվող արգելքները, ժողովների և դեմոնստրացիաների ցրու-
մը և զնդակահարությունները, կոմունիստներին աշխա-
տանքից արձակելը ձեռնարկներում, ձերբակալումները և
քաղբանտարկյալների տանջանքները և այլն: Կոմունիստական
կուսակցությունների համար հատուկ կարևորություն ունի
մասսաների մեջ աշխատանք տանելու հմտությունը նման
պայմաններում, ձեռնորկներում բլիշներ ստեղծելու և ամ-
բացնելու, բաց և ընդհատակյա աշխատանքի բոլոր մեթոդ-
ները զուգակցելու հմտությունը:

Բոլոր բանվորների միասնական ճակատի տախտիկայի
կիրառումը ցածից, վորպես կադմակերպչական մի յեղանակ
կուսակցության ղեկավարությամբ, անկախ բանվորների
կուսակցական պատկանելիությունից միասնական պայքարի
համար ընդդեմ կապիտալիզմի: Միասնական ճակատի տա-
տիկան ցածից, վորպես մի միջոց դեպի սոցիալիզմի կողմը
քաշելու սոցիալ-Ֆաշիստ առաջնորդներից խաբված բանվոր-
ներին, վորպես մի միջոց մերկացնելու այդ առաջնորդներին:

Կոմունիստների աշխատանքի առանձնահատուկ կարևոր

նշանակութիւնը համաձայնողական արհեստակցական միութիւններում. նրանց աշխատանքն ինքնուրույն հեղափոխական, արհեստակցական կազմակերպութիւններ ստեղծելու և ամրացնելու համար:

Պայքարի հիմնական ուղղութիւնները բանվոր դասակարգի մեծամասնութիւնը նվաճելու համար:

Ներկայումս Կոմիտեներն և բոլոր կապիտալիստական յերկրներում նրա սեկցիաների ընդհանուր խնդիրը հանդիսանում է կոնկրետ պայքարը՝ 1) ընդդէմ կապիտալի հարձակման, 2) ընդդէմ Փաշիզմի և ուսակցիայի, 3) ընդդէմ մոտեցող իմպերիալիստական պատերազմի և ինտերվենցիայի խնդրաշարին Միութեան դէմ» (ԿիԳԿ XII պլենում):

«Գառակարգը դասակարգի դէմ» լողունդի նշանակութիւնը կոմկուսակցութիւնների պայքարում բանվոր դասակարգի մեծամասնութեան համար:

Կոմիտեներն և կոմունիստական կուսակցութիւնների աշխատանքի հսկայական կարեւորութիւնն աշխատավոր զյուզացիութեան մէջ կապիտալիստական յերկրներում նրանց բանվոր դասակարգի ղեկավարութեամբ կազմակերպելու համար պայքարի հանելու ընդդէմ կապիտալիստների և կալվածատերերի:

Կոմիտեներն անհաշտելի պայքարը յերկու ճակատում՝ ուղղորտւնիդմի բոլոր տարրեր տեղակներ ղեմ և դեպի նրանց հաշտվողականութեան դէմ՝ կոմկուսակցութիւնների ամբողջութեան գրավականն և, նրանց կողմից բանվոր դասակարգի մեծամասնութեան նվաճման յերաշխիքն է:

Կոմիտեներն պայքարն ալ ուղղորտւնիդմի դէմ, վորը գլխավոր վտանդն է կոմկուսակցութիւններում: «Ալ թեքումը կոմունիզմի մէջ կապիտալիզմի պայմաններում նշանակում է կոմունիստների մի մասի տենդենցը՝ հակու-

մը... հեռանալու մարքսիզմի հեղափոխական գծից դեպի սոցիալ-դեմոկրատիայի կողմը» այն նպատակով, վոր կոմունիզմը հարմարեցնեն սոցիալ-դեմոկրատիզմին: Ալ թեքման հաղթանակը կապիտալիստական յերկրների կոմկուսակցութիւնների մէջ կնշանակել կոմկուսակցութիւնների դադարաւիարական ջախջախումը և սոցիալ-դեմոկրատիայի հսկայական ուժեղացումը:

Կոմիտեներն պայքարը «ձախ» ուղղորտւնիստների դէմ, վորոնք քարոզում են առաջ վաղել և կտրվում են մասսաներից: 2. Հեղափոխական վերելքը և կոմկուսակցութիւնների աշխատանքն առանձին կապիտալիստական յերկրներում (Գերմանիա, Լեհաստան, Իսպանիա, Չեխո-Սլովակիա և այլն):

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ: Այս կետը լուսաբանվում է համաձայն վերջին տվյալների հեղափոխական շարժման մասին կապիտալիստական յերկրներում:

IV. Հեղափոխական ԾԱՌԺՈՒՄԸ ՅԵՎ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏՆԵՐԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ ԳԱՂՈՒԹՆԵՐՈՒՄ (2 ժամ)

1. Հեղափոխական շարժման անը գաղութներում:

Իմպերիալիստների համար դադարները ծառայում են վորպես կապիտալի արտահանման և դործադրութեան մի վայր, վորպես աժան բանվորական ուժ, հումք ստանալու աղբյուր և վորպես աղբանք սպառելու շուկա:

Համաշխարհային տնտեսական ճղնաժամը և դադարներէրի ճնշման աճն իմպերիալիստների կողմից: Դրա որինակները:

Կոմիտեներն, վորը «առաջին անգամ համաշխարհային պատմութեան մէջ իրականում, հեղափոխական պայքարի դործնականում համախմբել է յեւրոպական և ամերիկյան

պրոլետարիատի առաջավոր շերտերը Չինաստանի և Հնդկաստանի պրոլետարների հետ, Աֆրիկայի և Սմերիկայի սևամորթ աշխատավորների հետ» (Կոմինտերնի ծրագրից)՝ գաղաթյային յերկրների աշխատավորների առաջնորդն է։ Հեղափոխական շարժման աճը դադարեցնելու և Կոմինտերնի խնդիրները պրոլետարիատի ղեկավար զերն համար մղվող պայքարում դադարեցնելու և բարձրացող աշխատավորների հեղափոխական պատերազմում ընդդեմ իմպերիալիզմի և ագրային բուրժուազիայի և կալվածատերերի։

2. Հեղափոխական շարժումը Չինաստանում։ Չինաստանը՝ իմպերիալիստներից ճնշված յերկիր է։ Բանվորների և աշխատավոր գյուղացիության դրուժյունը Չինաստանում, վորոնք կրկնակի ճնշում են զգում, իմպերիալիստների և չինական բուրժուազիայի ու կալվածատերերի ճնշումը։ Չինական դեներալական կլիկների պայքարը, վորոնք տարբեր իմպերիալիստական յերկրների շահեր են ներկայացնում։ Գոմինզանի՝ չինական բուրժուազիայի կուսակցության հակահեղափոխական ելուժյունն ու քաղաքականությունը։ Տնտեսական ճղնաժամը Չինաստանում և հեղափոխական շարժման վիթխարի աճը։ Խորհուրդները, Կարմիր բանակը և պարտիզանական շարժումը Չինաստանի մի շարք ուսյուններում։

Կոմունիստական կուսակցությունը Չինաստանում և նրա խնդիրները հեղափոխության ծավալման համար մղվող պայքարում։ Չինական կոմկուսակցության բայլլիկացումը և պայքարը յերկու ճակատի վրա։ Կարմիր բանակի և չինական խորհուրդների հաջողությունները վորպես այդ խորհուրդների բայլլիկյան ղեկավարման հետևանք չինական կոմկուսակցության կողմից։ Ճապոնիայի ինտերվենցիան

Չինաստանում ուղղված և ընդդեմ չինական ծավալվող հեղափոխության։

3. Հեղափոխական շարժումը Հնդկաստանում։ Հնդկաստանն անգլիական իմպերիալիզմի կարևորագույն գաղութն է։ Հնդկաստանի աշխատավորության ճնշումն, իրավադուրկ դրուժյունը և աղքատացումը։ Տնտեսական ճղնաժամն ու հեղափոխական շարժման աճն Հնդկաստանում։ Հնդկաստանի կոմկուսակցության կազմելն ու աճումը, վորպես բանվորագյուղացիական աղբարային և հակաիմպերիալիստական հեղափոխության հաղթանակի կազմակերպման անհրաժեշտ պայմանը։ Հնդկաստանի կոմունիստական կուսակցությունը և նրա պայքարն ընդդեմ հակահեղափոխական դանդիզմի և իմպերիալիզմի։

Վ. ԽՍՀՄ-Ը՝ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՊՐՈԼԵՏԱՐԻԱՏԻ ՀԱՅՐԵՆԻՔՆ Ե (2 ժամ)

1. ԽՍՀՄ՝ Համաշխարհային պրոլետարիատի հարվածային բրիգադն է։ ԽՍՀՄ՝ համաշխարհային պրոլետարիատի սոցիալիստական հայրենիքն է։ «ԽՍՀՄ բանվոր դասակարգը համաշխարհային բանվոր դասակարգի մի մասն է»։ Մենք հաղթանակեցինք վոչ միայն ԽՍՀՄ բանվոր դասակարգի ջանքերով, այլև համաշխարհային բանվոր դասակարգի աջակցության շնորհիվ։

«Մենք մի այնպիսի դուրժ ենք կառարում, վորը հաջողություն գեպընում տակնուվար կանի վողջ յերկրագունդը և կաղաւաղը վողջ բանվոր դասակարգը» (Ստալին)։

Սոցիալարարության հաջողությունները ԽՍՀՄ մեջ՝ համաշխարհային պրոլետարական հեղափոխության հաջողություններն են։ ԽՍՀՄ վորպես «կապիտալիզմի ճղնաժամի խորացման մի ավելի ու ավելի վիթխարի աղղակ, վորը հե-

դաշխիթի Թեմայի անդամները և համայն աշխարհի պրոքլետարիատն ու շահագործվող մասսաները»։ ԽՍՀՄ վերջնականապես ամրացել է սոցիալիստական ուղիի վրա։ Այժմ կուսակցության փորձը և անդամների համաշխարհային-պատմական նշանակությունն անդամակարգ սոցիալիստական հասարակություն կառուցելու մասին յերկրորդ հնգամյակում։

2. Կոմիտեների պայքարը պատերազմի և ռազմական վտանգի դեմ։ «Ռազմական ինտերվենցիայի վտանգը ԽՍՀՄ դեմ դառել է անմիջական վտանգ վողջ համաշխարհային պրոքլետարիատի համար» (ԿիԳԿ XI պլենումի բանաձևից)։

Կոմիտեների խնդիրները և աշխատանքը ԽՍՀՄ դեմ ռազմական ինտերվենցիա կազմակերպելու դեմ մղած պայքարում։

Կոմիտեների աշխատանքը բանվորական մասսաների և աշխատավորությունների մեջ՝ գործադուլային պայքարն ընդդեմ սպառազինումների և պատերազմի պատրաստության, իմպերիալիստական կառավարությունների կողմից ռազմական ինտերվենցիայի պատրաստման մերկացումները, կամպանիաների անցկացնելը և մասսաների մորիլիզացիան ԽՍՀՄ և Սոցիալիստական Չինաստանի պաշտպանություն համար, կանանց և յերիտասարդության մեջ տարվող աշխատանքը, կոմունիստական մամուլը և այլն։

Պայքար ֆաշիզմի դեմ և կոմկուսակցությունների կողմից կատարվող մերկացումները սոցիալ-ֆաշիզմի և հակահեղափոխական տրոցկիզմի՝ վորպես իմպերիալիստական բուրժուազիայի գործակալություն նկատմամբ, ԽՍՀՄ դեմ ռազմական ինտերվենցիա պատրաստելու դործում։

Կոմունիստական կուսակցությունների աշխատանքը կապիտալիստական բանակներում։ Ընկ. Լենինի ցուցումներն այդ մասին՝ «Կոմունիստական զաղափարների տարածման

պարտականությունն իր մեջ պարփակում է մի տունձնահատուկ անհրաժեշտություն համար սխտեմատիկ պրոպագանդ մղելու զորքերի մեջ։ Այդ աշխատանքից հրաժարվելը հավասարազոր կլիներ հեղափոխական պարտքին դավաճանելուն և անհամատեղելի յե III Ինտերնացիոնային պատկանելու հետ»։ Հեղափոխական շարժման փոստեր կապիտալիստական բանակներում։

ԿիԳԿ վորոշումները ռազմական վտանգի դեմ պայքարելու մասին, վորը կոչ է անում վողջ աշխարհի բոլոր կոմունիստներին, բանվորներին և աշխատավորներին պայքարելու ռազմական վտանգի դեմ, պայքարելու ԽՍՀՄ նկատմամբ ռազմական ինտերվենցիայի սպառնալիքների դեմ, լողունդ լեննալով՝ ԽՍՀՄ աշխատավորության դեմ ուղղված պատերազմը վերածել պատերազմի ընդդեմ իր սեփական բուրժուազիայի։

«Ընդհուպ մոտեցող և հատկապես ֆաշիզմի կողմից արագացվող վորճրագործ պատերազմի պարագայում կոմունիստական կուսակցությունները պետք է սոցիալ-դեմոկրատների արտարկտ և վեղձավոր-պացիֆիստական հայտարարություններին հակադրեն իրական պայքար ընդդեմ պատերազմի պատրաստության։ ԿիԳԿ բոլոր կոմկուսակցություններին պարտավորեցնում է հատուկ համառություն և յեռանդով կյանքում կիրառել Կոմիտեների վորոշումներն իմպերիալիստական պատերազմի և ինտերվենցիայի դեմ պայքարելու մասին յեղած հարցի առնչությամբ» (ԿիԳԿ XII պլենում)։

«ԿիԳԿ XII պլենումը բոլոր կոմկուսակցությունների կառուցողության խնդիրն է համարում կազմակերպել և գլխավորել բանվորների, գյուղացիների և համայն աշխատավորների պայքարը Չինաստանի և չինական հեղափոխության պաշտ-

պանության համար, բոլոր յերկրներէ բանվորներէ հայեր-
նիք՝ ԽՍՀՄ պաշտպանութեան համար ընդդէմ մոտեցող ռազ-
մական ինտերվենցիայի, կապիտալիստական յերկրներէ աշ-
խատավորութեան պաշտպանութեան համար մի նոր խմբե-
րիալիստական պոտերադից» (ԿիճՎ XII պլենումի բանա-
ձեւից) :

Հակապատերազմական կոնգրեսը Ամստերդամում, 1932
թվի սեպտեմբերին, և նրա վերջումները :

Կոմկուսակցութեան յայտարարեց ընդդէմ ուղղորտու-
նիքի պատերազմի հարցում, ընդդէմ ռազմական վաճառքի
աջ ուղղորտունիստական ինքրազնաւորման :

Բ) ԿՈՆՏՐՈՒ ՀԱՐՑՆԵՐ

1. Ինչո՞ւ կապիտալի դէմ պայքարելու համար հարկա-
վոր և «բանվորների միջազգային միութեանը, նրանց միջադ-
գային յեղբայրութեանը» :

2. Ո՞վ և ի՞նչու հանդիսանում է իրեն բանվոր դասա-
կարգի գաղնակիցը կապիտալիզմի դէմ մղվող պայքարում :

3. Ինչո՞ւ և Հոկտեմբերյան հեղափոխութեան և ԽՍՀՄ
ստեղծելու հակառակն նշանակութեանը համաշխարհային
բանվոր դասակարգի համար ընդդէմ բուրժուազիայի :

4. Ի՞նչ դրութեան մէջ է կապիտալիզմը 1914 թվի պատե-
րազմից հետո :

5. Վո՞րն է Կոմունիստական Ինտերնացիոնալի դերը բան-
վոր դասակարգի պայքարում ընդդէմ բուրժուազիայի :

6. Վո՞րն է ԿԻՄ-ի և Կարմիր Պրոֆինտերնի դերը :

7. Ինչո՞ւ անհաշտ պայքարն ուղղորտունիքի դէմ հանդի-
սանում է Կոմինտերնի ամբողջական զբաղակիւնը :

8. Ի՞նչ փաստեր են ասում հեղափոխական վերելքի աճ-
ման մասին վերջին տարիներում :

9. Ի՞նչի մէջ է բուրժուազիան յեւթ փնտռում ճշնաթամից
և ի՞նչի մէջ է յեւթ փնտռում ճշնաթամից բանվոր դասակար-
գը :

10. Վո՞րն է Փաշիվիզի դերը բուրժուազիայի պայքարում
ընդդէմ բանվոր դասակարգի :

11. Ովքե՞ր են սոցիալ-ֆաշիստները և վո՞րն է նրանց
դերը հեղափոխական շարժման դէմ պայքարելու մէջ :

12. Ի՞նչ զլխավոր խնդիր է դրել Կոմինտերնը բո-
լոր կոմունիստական կուսակցութեանների առաջ :

13. Վո՞րոնք են կոմունիստների կողմից բանվոր դասա-
կարգի մեծամասնութեան դեպի իր կողմը նվաճելու ուղի-
ները :

14. Ի՞նչ նշանակութեան ունի միասնական ճակատի
առկութեան և ի՞նչպէս կոմունիստները պետք է այդ
առկութեան անցկացնեն :

15. Ի՞նչ նշանակութեան ունի հեղափոխական շարժման
աճն գաղութներում բանվոր դասակարգի պայքարի համար
ընդդէմ բուրժուազիայի :

16. Վորո՞նք են կոմկուսակցութեան խնդիրները Չինաս-
տանում :

17. Ի՞նչու մենք ԽՍՀՄ անվանում ենք համաշխարհային
պրոլետարիատի հարվածային բրիգադը, սոցիալիստական
հայրենիքը :

18. Ի՞նչու ռազմական ինտերվենցիայի վտանգն ընդդէմ
ԽՍՀՄ աշխարհագրական և անմիջական վտանգ համայն աշխարհի
պրոլետարիատի համար :

19. Ի՞նչպէս են կոմունիստները կապիտալիստական յեր-
կրներում պայքարում ռազմական վտանգի և ինտերվենցիայի
դէմ դեպի ԽՍՀՄ :

20. Ի՞նչ փաստեր են ասում հեղափոխական խմորման

